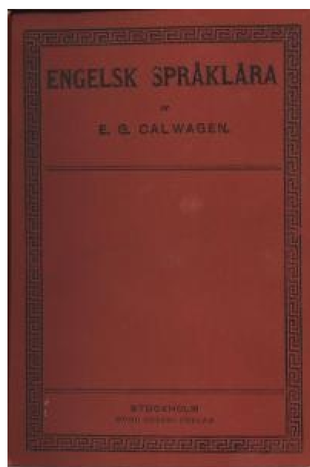
ENGELSK SPRÅKLÄRA FÖR SKOLOR

AF

E. G. Calwagen

STOCKHOLM
HUGO GEBERS FÖRLAG.

STOCKHOLM
ISAAC MARCUS' BOKTR.-AKTIEBOLAG
1890.

Förord till den elektroniska utgåvan

Projekt Runebergs utgåva av den här läroboken är gjord utifrån den fjärde upplagan, tryckt 1890. Scanningen är gjord av Gert-Eric Lindqvist.

Ur förordet till första upplagan.

-- Om förf. med täml. stor fullständighet redogjort för språkbruket vid åtskilliga viktigare punkter, vill han på det bestämdaste reservera sig mot den uppfattningen, som vore det hans mening, att allt detta skulle *lexvis* genomgås i skolan. I allmänhet torde elementarbildningen i språket vara tillräckligt tillgodosedd med hvad som innehålles i första och andra stilens kurs (kanske rättare första och en del af den andra, om lärjungarnes flertal afses). Det öfriga är ej ämnadt till lexläsning, men bör likväl, enl. förf:s åsikt, ej saknas i en någorlunda fullständig skolgrammatik. Vid litteraturläsning och öfversättning till det främmande språket förekomma näml. oupphörligen fall, där den generella regeln visar sig otillräcklig, och där således hänvisning till en anmärkning i språkläran kan vara af nytta. Särskildt för realister i skolans högre klasser, hvilka skrifva språket, torde den tredje stilens kurs vara väl behöflig. -- Med denna inskränkning, och om tillbörligt afseende fästes vid de talrika böjningsmönstren, mängden af i spaltform uppställda exempel, som kräfva stort utrymme, m. m., torde det visa

sig, att boken, oaktadt sitt täml. stora sidoantal, ej är vidlyftigare, än att den med lätthet bör kunna medhinnas enligt nu gällande undervisningsplan.

Stockholm, januari 1882.

Förord, till fjärde upplagan.

I denna upplaga har ingen annan förändring vidtagits, än att Akademiens Ordlista lagts till grund för den svenska rättstafningen.

Stockholm, augusti 1890.

Författaren. Formlära.

I. Om Substantivet

§ 1. **Om substantivets genus.**

1. Ett substantivs genus öfverensstämmer i allmänhet med det naturliga könet hos det föremål substantivet betecknar, t. ex. *king*, konung, *cock*, tupp, *queen*, drottning, *hen*, höna. *Neutrala* äro substantiv, som beteckna liflösa föremål äfvensom djur, då endast *släktet* (och ej det naturliga könet) afses, t. ex. *house*, hus, *horse*, häst (jfr das Pferd).

Anm. 1. *Child*, barn, är vanligen neutrum. Om likväl könet skall särskildt utmärkas, kan det begagnas såsom mask. eller femin.

Anm. 2. I poesi och det högre skriftspråket få saknamn ibland personligt kön. Såsom *maskuliner* begagnas sålunda namn på floder, *årstider (spring*, vår, är dock vanligen femin.), ordet *sun*, sol, samt flere abstrakta subst. (som personifieras), t. ex. *death, time, terror, war;* såsom *femininer* namn på *länder* och *städer* (i synnerhet då befolkningen afses), namn på *fartyg* (äfven i dagligt tal) såsom *ship, vessel, man-of-war, the Washington,* ordet *moon*, måne, samt flere abstr. subst. (som personifieras), t. ex. *art, church* (i bet. religionssamfund), *justice, reason, soul, virtue.*

Anm. 3. Emedan vid djurnamn vanligen endast släktet behöfver betecknas, brukas de oftast såsom neutrer. Dock förekomma några djurnamn äfven i dagligt tal ofta såsom maskuliner eller femininer. Såsom mask. brukas sålunda i synnerhet namn på större däggdjur, t. ex. *horse, dog, fox, wolf;* såsom femin. namn på flere mindre djur, i synnerhet fåglar, t. ex. *hare, cat, swallow* (svala), *lark* (lärka).**2.** Det olika könet för lefvande varelser af samma släkte utmärkes:

a) genom särskilda ord (vanligen af olika stam), t. ex.

father, fader, *mother*, moder, *brother*, broder, *sister*, syster, *son*, son, *daughter*, dotter, *uncle*, farbroder l. morbroder, *aunt (aunt)*, faster l. moster, *nephew (nefju}*, bror- l. systerson, *niece*, brors- l. systerdotter, *boy,* gosse, *girl*, flicka, *gentleman*, herre, *lady*, fruntimmer, *husband (huz-)*, äkta man, *wife*, hustru. *king,* konung, *queen*, drottning, *man*, man, *woman (wum-}*, kvinna, *buck*, dofhjort (äfv. råbock), *roe, doe*, dofhind (äfv. råget), *bull*, tjur, *cow (kau)*, ko, *cock*, tupp, *hen*, höna, *dog*, hund, *bitch*, hynda, *drake*, ankbonde, *duck*, anka, *stag* (hart), hjort, *hind*, hind, *ram*, gumse, *ewe*, tacka, *stallion*, hingst, *mare*, sto;

b) genom afledningsändelse för femininum, t. ex.

baron, baron, *baroness; count (earl)*, grefve, *countess; prince*, prins, *princess; heir (är)*, arfvinge, *heiress; host*, värd, *hostess; jew*, jude, *jewess;*

Så: *authoress, giantess, governess, lioness, tigress, mayoress, peeress, poetess, priestess, prophetess, shepherdess m. fl.*

emperor, kejsare, *empress; actor*, skådespelare, *actress; master,* husbonde, *mistress; abbot*, abbot, *abbess; duke*, hertig, *duchess; marquis*, markis, *marchioness (marshsnes);*

hero, hjälte, heroine; margrave, markgrertve, margravine; czar., czarina (i=e); sultan, sultana l. sultaness.

Anm. Några subst. på tor kunna jämte ändelsen tress antaga den latinska trix, t. ex. director, directrix (directress],

***3.** Många substantiv begagnas i samma form för mask. och femin., i hvilket fall könet vanligen framgår af sammanhanget, t. ex. She is a great singer (dancer, painter). She is my best friend (my greatest enemy}. -- Då könet ej är utmärkt af sammanhanget och behöfver särskildt betecknas, sker det genom bestämningsord,*nämligen (för personer): *man, maid; gentleman, lady; male, female (he, she);* (för djur): *male, female; he, she,* t. ex.

man-servant (tjänare), *maid-servant* (tjänsteflicka), *kinsman* (manlig släkting), *kinswoman, male* (l. *gentleman) cousin (kazn), female* (l. *lady) cousin*, *(he-friend*, vän, *she-friend*, väninna -- vanl. i skämtsam stil) *male-cat* (katthane), *female-cat*, *he-bear* (björn), *she-bear (bä).*

Anm. 1. I plur. af sammansättningar med *man* och *woman* antaga dessa ord pluraländelse, t. ex. *men-servants, kins-women, women-writers* (författarinnor). Däremot: *lady-artists, dog-foxes* o s. v.

Anm. 2. Märk: Fru majorskan (pastorskan o. s. v.) = *the major's (rector's) lady (wife)*. Fru majorskan Smith = *Mrs. Major S. My fair readers, his fair friend, cousin* o. s. v. = mina läsarinnor, hans väninna o. s. v.

Anm. 3. Vid några djurnamn begagnas vanligen särskilda bestämningsord, t. ex. *dog-fox*, räfhane, *bitch-fox*, räfhona; *buck-rabbit*, kaninhane, *doe-rabbit; cock-sparrow*, sparfhane, *hen-sparrow*.

§ 2. **Om substantivets numerus.**

4. Pluralis bildas genom tillägg till singularis af ändelsen **s**, t. ex. *king,* konung, pl. *kings; face,* ansikte, pl. *faces (fasz); cage,* bur, pl. *cages (kadzhz).*

5. I några fall inskjutes ett e framför ändelsen, nämligen

1) vid substantiv, som ändas på s-ljud (s, x, z, ch, sh, t. ex. *glass*, glas, pl. *glasses (glas'z) branch,* gren, pl. *branches (branchz), fox,* räf, pl. *foxes.*

Anm. Då ch uttalas som k, bildas således plur. endast med s, t. ex. *monarch*, pl. *monarchs.*

2) vid substantiv, som ändas på o med föregående konsonant; t. ex. *hero*, hjälte, pl. *heroes (herouz) negro*, neger, pl. *negroes*.

Anm. Följande subst. bilda plur. utan e: *grotto, quarto, octavo, canto, solo, domino, ditto, junto, portico, bravo, stiletto.*3) vid substantiv, som ändas på y med föregående konsonant (hvarvid y öfvergår till i), t. ex. *country,* land, pl. *countries (kuntr'z), beauty,* skönhet, pl. *beauties (butz).* -- Däremot: *day,* dag, pl. *days, boy,* gosse, pl. *boys* o. s. v.

4) vid följande subst. på *f* (hvarvid f öfvergår till v):

calf (kaf), kalf, *leaf,* blad, *half (haf)*, hälft, *sheaf,* kärfve, *elf*, älfva, tomte, *thief,* tjuf, *shelf*, hylla, *loaf,* bröd, bulle. *wolf (wulf)*, varg,

I följande på *fe* öfvergår f likaledes till v: *knife*, knif, *life*, lif, *wife*, hustru;

Således plur.: *calves (kavz), halves, elves, wolves (wulvz), leaves, lives, wives* o. s. v. Märk, att ändelsens e är stumt i plur. af subst. under 2), 3) och 4).

Däremot: *chief,* pl. *chiefs, hoof,* pl. *hoofs, stuff,* pl. *stuffs, strife,* pl. *strifes.*

Anm. *Staff* har plur. *staves* i bet. "staf", plur. *staffs* i bet. "militärisk stab". Plur. *beeves*, oxar (af *beef*), är föråldrad.

6. Oregelbundet bildas pluralis af följande substantiv:

man, människa, man, pl. *men, mouse,* mus, pl. *mice, woman (wumän),* kvinna, pl. *women (wim'n), goose,* gås, pl. *geese, child (!)* barn, pl. *children (!), tooth,* tand, pl. *teeth, ox,* oxe, pl. *oxen, foot (fut),* fot, pl. *feet.*

Anm. Äfven sammansättningar med *man* få i plur. *men,* t. ex. *workmen, Frenchmen.* Från dessa böra skiljas enkla subst., som ändas på *-man*, t. ex. *Roman,* pl. *Romans, German, Germans.*

7. En dubbel pluralform med olika betydelse hafva *penny,* penny (= 7 1/2 öre), pl. *pennies,* pennystycken (såsom antal), pl. *pence,* pence (såsom myntvärde), *brother,* broder, pl. *brothers,* bröder (i egentl. betydelse), pl. *brethren* " (i bildl. betydelse, t. ex. församlingsbröder).

Så äfven: *die,* myntstämpel, pl. *dies* (pl. *dice*, tärningar), *pea,* ärt, pl. *peas,* ärtor (pl. *pease,* ärter, kollekt., t. ex. a dish of pease).**8.** Blott i singularform begagnas följande substantiv:

1) kollektiv, som i följd af sin betydelse ej kunna förekomma i pluralis, t. ex. *cattle*, boskap, *vermin,* ohyra, *gentry*, ständspersonsklass, *peasantry*, bondfolk.

Anm. På samma sätt brukas åtskilliga subst., då de stå kollektivt, ehuru de annars antaga pluraländelse, näml. *a)* några djurnamn, såsom *boar*, vildsvin, *fowl*, fjäderfä och i allmänhet namn på fiskar, t. ex. *The market is well supplied with fish and fowl. There are plenty of trout* (laxöring) *in this river; b) foot* (infanteri), *horse* (kavalleri), *cannon* (kanoner), *sail* (fartyg), *shot* (skott), *head* (stycken), *hair* (hår), t. ex. *at the head of 2,000 foot and 1,000 horse. A fleet of sixty sail. Several shot had entered the ship. A hundred head of cattle. He has grey hair* (däremot *some grey hairs).*

2) de flesta ämnesnamn och abstrakta substantiv, t. ex. *gold,* guld, *wheat,* hvete, *modesty,* blygsamhet.

Pluralis begagnas likväl *a)* då subst. betecknar olika slag af i fråga varande ämne l. egenskap, t. ex. *He deals in silks* (sidenvaror). *The miseries of human life; b)* då subst. betecknar upprepade fall af samma företeelse eller föremål, som tillhöra hvar och en ibland flere, t. ex. *violent rains* (regnskurar). *Many persons lost their lives* (sitt lif). *Men have a great variety of tastes* (olikhet i smak).

3) några subst., som uttrycka mått, då de föregås af en talbestämning, såsom *pair, couple* (par), *dozen* (dussin), *score* (tjog), t. ex. *Two pair of gloves (gluvz),* två par handskar. *Four dozen (of) bottles.*

Så: *fathom* (famn), *quire* (bok papper), *ream* (ris) äfvensom *pound,* då shilling tillägges, t. ex. *ten pound four* (tio pund och fyra shilling), däremot: *ten pounds a year.* I sammansättn.: *a ten pound note; an eighty gun ship.*

Anm. 1. Pluralis begagnas i distributiv betyd. (för betecknande af särskilda partier af dussin, tjog o. s. v.), t. ex. *These gloves are sold by dozens* (dussinvis). *Stockings are tied together in pairs* (parvis). Så äfven plur. *hundreds, thousands,* t. ex. *Hundreds of people* (hundratals människor). *They perished by thousands* (i tusental).

Anm. 2. *Pair* betecknar två föremål, som höra tillsammans, t. ex. *a pair of boots,* ett par stöflar, *couple* i allmänhet två, t. ex. *a couple of eggs (a married couple,* ett äkta par). *Brace,* par, tillhör jaktspråket, t. ex. *a brace of hounds,* ett koppel hundar, *a brace of pistols.*

4) *business (biznz* -- göromål, affärer), *income* (inkomst, inkomster), *knowledge* (noledzh -- kunskap, kunskaper), *money* (penningar), *progress* (framsteg), t. ex. *He transacts business with China,*han gör affärer med C. *The pupils make great progress. He has a great stock of knowledge,* stort förråd af kunskaper.

Så äfven: *advice* (råd), *furniture* (husgeråd), *merchandise* (vara, varor), *remorse* (samvetsförebråelser), *small-pox*

(koppor, -- eg. pl.).

9. Blott i pluralis begagnas följande substantiv:

1) några geografiska namn, t. ex. *the West-Indies* (Vestindien), *the East-Indies* (vanl.: *India), the Netherlands* (l. *Low-Countries), the Cordilleras.*

Anm. 1. *Brazil'* (Brasilien) har en äldre form *the Brazils'.*

Anm. 2. Följande geografiska namn begagnas såsom singularer oaktadt pluralformen: *Algiers, Athens, Brussels, Lyons, Naples, Flanders.*

2) flere af adjektiv bildade substantiv, t. ex. *the ancients* (forntidens folk), *the moderns* (nutidens folk), *my betters* (personer i högre ställning än jag), *sweets* (sötsaker, behag), *greens* (grönsaker), *movables* (rörlig egendom) m. fl.

3) namn på saker, som bestå af två lika delar, t. ex. *trowsers,* byxor, *scissors,* sax, *pincers,* kniptång, *tongs,* eldtång.

Så: *lungs,* lunga, *reins,* njure, *gaiters,* damasker, *breeches (ee = i), kortbyxor, nutcrackers, nötknäppare m. fl.*

Anm. Märk: Where are my scissors (min sax)? I must have a pair of scissors (en sax).

4) flere enskilda substantiv, såsom:

amends', ersättning, annals, årsböcker, krönika, ashes, aska, billiards, biljard, bowels, inelfvor, clothes, kläder, contents', innehåll, environs (l. environs), omgifningar, fetters, fjättrar, measles, mässling, the middle ages, medeltiden, nuptials, bröllop, oatst hafre riches, rikedom, stairs, trappa, thanks, tack, wages, dagspenning m. fl.

10. *Samma form i singularis och pluralis hafva:*

a) deer (rådjur), sheep (får), people (folk, människor), t. ex. This farmer has more than 200 sheep. A sheep is generally considered a stupid animal. The rigths of the people. People say so.

Anm. Peoples (= nations) förekommer någon gång. Swine (svin) brukas såsom kollektiv (eljes hog eller pig).

b) alms (almosa), means (medel), news (nyhet), pains (möda), t. ex. He gave much (l. many) alms to the poor. This means is(l. *those means are) well chosen. Important news was* (mindre ofta *were) announced. His pains have been rewarded. Much pains has been taken.*

Anm. Hit kunna äfven räknas *bellows* (blåsbälg, pust), *gallows* (galge -- plur. ofta *gallowses*), *odds* (udda tal, olikhet); *summons* (uppfordran, stämning) har plur. *summonses*.

c) vetenskapers namn på ics, t. ex. *Mathematics, mechanics, optics, physics, politics, tactics, ethics, linguistics, classics.*

11. Slutligen märkas några substantiv, som i pluralis antaga en från singularis afvikande betydelse, såsom:

brace, par, pl. *braces,* hängslen, *colour (kulör*), färg, " *colours,* fana, *compass (kum-*), omkrets, kompass, " *compasses,* cirkel, *draught (draft*), drag, " *draughts,* damspel, *drawer,* draglåda, " *drawers,* kalsonger, *letter,* bokstaf, bref, " *letters,* litteratur, *pain,* smärta, " *pains,* möda, *part,* del, " *parts,* anlag, *quarter,* fjärdedel, trakt, " *quarters,* kvarter *(head- quarters, winter-quarters), scale,* vågskål, " *scales,* våg *spectacle,* skådespel, " *spectacles,* glasögon, *spirit,* ande, " *spirits,* liflighet; starka drycker, *stair* (vanl. *step*), " *stairs,* trappa, trappsteg, *wit,* kvickhet, kvickhufvud. " *wits,* förstånd, *water,* vatten, " *waters,* hälsovatten, hälsobrunn.

Anm. 1. De flesta af dessa subst. kunna äfven i plur. behålla singularens betydelse, t. ex. *colours,* färger, *letters,* bokstäfver, *pains,* smärtor o. s. v.

Anm. 2. Alldeles skilda ord äro: *ash,* askträd, *ashes,* aska, *arm,* arm, *arms,* vapen, *gum,* gummi, *gums,* tandkött.

Anm. 3. Man säger: *a pair of compasses, spectacles, scales, colours* {äfven: *a stand of colours),* en cirkel o. s. v., *a flight of stairs,* en trappa (men: *he lives up three pair of stairs), a chest of drawers,* en byrå. Jfr 9, 3) anm.

12. Hos sammansatta substantiv antager hufvudordet pluraländelsen, t. ex. *kitchen-garden,* köksträdgård, pl. *kitchen-gardens, public-houses,* värdshus, *fellow-creatures,* medmänniskor, *brothers-in-law,* svågrar, *courts-martial,* krigsrätter, *adjutants-general,* generaladjutanter, *hangers-on,* påhäng, snyltgäster, *passers-by,* förbigående.

Anm. Sammansättningar, i hvilka intet subst. ingår, behandlas såsom enkla ord, t. ex., *forget-me-not,* förgät-mig-ej, pl. *forget-me-nots, round-about,* karusell, pl. *round-abouts.* -- Så äfven sammansättningar med *full,* t. ex. *two or three mouthfuls, spoonfuls.*§ 3. **Om substantivets artikel.**

13. Den bestämda artikeln heter *the,* t. ex. *the father,* fadern, *the mother,* modern, *the child,* barnet, *the fathers,* fäderne, *the mothers, the children.*

14. Den obestämda artikeln är *a, an;*

a) formen *a* brukas framför ord, som börja med konsonantljud, t. ex. *a father,* en fader, *a mother,* en moder, *a one-eyed (wun'-id) man,* en enögd man, *a university,* ett universitet;

b) formen *an* brukas framför ord, som börja med vokalljud, t. ex. *an apple,* ett äpple, *an eagle,* en örn, *an heir (äer),* en arfvinge, *an honest (on'st) man,* en hederlig karl.

Anm. Formen *an* brukas äfven ibland framför ord, som börja med hörbart *h* och ej hafva tonen på första stafvelsen, t. ex. *An historical fact. An heroic action.*

Såväl den bestämda som den obestämda artikeln är alltid oböjlig.

§ 4. **Om substantivets kasus och deklination.**

15. Endast genitiv kan uttryckas genom en särskild ändelse, t. ex. nom. *father,* gen. *father's;* för öfrigt utmärkes substantivets kasus dels genom dess ställning i satsen, dels genom prepositionen i synnerhet *of* (för genitiv) och *to* (för dativ).

Skema för deklination.

Sing. Sing.

Nom. *the boy,* gossen, Nom. *a father,* en fader, Gen. *the boy's}* Gen. *a father's, of the boy}* gossens, *of a father* en faders, Dat.*(to)the boy* (åt)gossen, Dat.*(to) a father,* (åt) en fader, Ack. *the boy,* Ack. *a father,* en fader.**Plur. Sing.**

Nom. *the boys,* gossarne, N. *an heir,* en arfvinge, Gen. *the boys'* G. *an heir's* gossarnes, en arfvinges, *of the boys of an heir* Dat. *(to)the boys,* (åt)gossarne, D. *(to) an heir,* (åt) en arfvinge, Ack. *the boys,* gossarne. A. *an heir,* en arfvinge.

Häraf framfår:

1) att *genitiv* kan bildas antingen genom ändelsen *'s* (s med apostrof -- anglosaxisk genitiv), eller med prepos. *of.* I plur., som ändas på s, betecknas likväl den anglosax. genitiven blott genom ' (apostrof), t. ex. *the boys' father,* gossarnas fader;

2) att *dativ* bildas med prepos. *to*, som äfven ibland kan utelämnas, t. ex. *I gave the father a book,* jag gaf fadern en bok;

3) att *ackusativ* är lika med nominativ, hvarifrån han skiljes genom sin ställning i satsen.

Anm. 1. Äfven i singularis betecknas vanl. genitiven blott med apostrof vid subst., som ändas på s med föregående hörbart e, t. ex. *The princess' carriage (prinses'z kar'dzh*). *His Highness' favour.* Så äfven i uttr. *for -- sake,* t. ex. *for conscience' sake, for justice' sake*, samt ofta vid egennamn, i synnerhet från de klassiska språken, t. ex. *Romulus' brother, Leonidas' courage*. Däremot: *the Prince's carriage, a judge's duty, the fox's cunning, S:t James's park* (läs: *prins'z, dzhudzh'z, fox'z*).

Anm. 2. Gen. plur. af subst., som ej i nom. ändas på s, bildas med 's, t. ex. *the gentlemen's daughters, the children's play, many people's lives*.

16. Personnamn bilda i allmänhet sin plural i likhet med andra substantiv, t. ex. *The Rotschilds, The Edwards, The Targuins.* Om sing, ändas på *o* eller *y* tillägges pluraländelsen utan vidare förändring, t. ex. *The two Catos, the four Henrys.* Jfr 5, 2) och 3).

Anm. *The brothers Thomson,* men: *The three Mr. Thomsons*, de tre herrarne Thomson (då en titel föregår). Så äfven vanl. *the miss Thomsons* (ibland *the misses Thomson*). Till en handelsfirma: *to Messrs Thomson.*

17. Åtskilliga substantiv, som upptagits från främmande språk, behålla vanligen den ursprungliga pluraländelsen; till flere sådana subst. har likväl språket därjämte bildat en regelbunden (engelsk) plural,t. ex. *fungus* (svamp), pl. *fungi (funguses), radius* (radie), pl. *radii, basis* (bas, grund), pl. *bases, crisis* (kris, vändpunkt), pl. *crises, oasis* (oas),pl. *oases, erratum* (tryckfel), pl. *errata, memorandum* (anmärkning), pl. *memoranda (memorandums), appendix* (bihang), pl. *appendices (appendixes), beau* (sprätt), pl. *beaux (beaus), portmanteau* (ränsel), pl. *portmanteaux (portmanteaus), monsieur (mossu')*, pl. *messieurs {mesjez*), förkortadt: *Messrs. (mes'öz) bandit, banditto* (stråtröfvare), pl. *bandits, banditti*.

Anm. *Genius* har plur. *genii* i betyd, skyddsande, pl. *geniuses* i betyd, snille; *index* (register, algebr. exponent), pl. *indexes* (register), pl. *indices* (exponenter); *series* (serie, följd) och species (art) äro lika i sing, och plur.

2. Om Adjektivet.

18. Adjektivet är i engelskan oböjligt till genus, numerus och kasus, t. ex.

Sing.

Nom. *the good father, the good mother, the good child,* den gode fadern, den goda modern, det goda barnet, Gen. *the good father's, the good mothers, the good child's,* den gode faderns, den goda moderns, det goda barnets,

Plur.

Nom. *the good fathers (mothers, children},* Gen. *of the good fathers, (mothers, children)* o. s. v.

19. Från adjektiven böra skiljas några af adjektiv bildade substantiv (adjektiv-substantiv), hvilka böjas såsom andra substantiv. Hit höra

a) namn på sekter, partier samt folkslags namn på *an*, t. ex.

Christian, kristen, *republican,* republikan, *German,* tysk, *Catholic,* katolik, *radical,* radikal, *Italian,* italienare, *Protestant,* protestant, *liberal,* liberal, *Prussian,* preussare, *Lutheran,* lutheran, *Russian,* ryss, *Roman,* romare.

Således: *a Christians duty,* en kristens plikt, pl. *the Christians* o. s. v.

Om national adjektiven se 122 2) anm. pl. *oases, erratum* (tryckfel), pl. *errata, memorandum* (anmärkning), pl. *memoranda (memorandums), appendix* (bihang), pl. *appendices (appendixes), beau* (sprätt), pl. *beaux (beaus), portmanteau* (ränsel), pl. *portmanteaux (portmanteaus), monsieur (mossu')*, pl. *messieurs {mesjez*), förkortadt: *Messrs. (mes'öz) bandit, banditto* (stråtröfvare), pl. *bandits, banditti*.

Anm. *Genius* har plur. *genii* i betyd, skyddsande, pl. *geniuses* i betyd, snille; *index* (register, algebr. exponent), pl. *indexes* (register), pl. *indices* (exponenter); *series* (serie, följd) och species (art) äro lika i sing, och plur.

2. Om Adjektivet.

18. Adjektivet är i engelskan oböjligt till genus, numerus och kasus, t. ex.

Sing.

Nom. *the good father, the good mother, the good child,* den gode fadern, den goda modern, det goda barnet, Gen. *the good father's, the good mothers, the good child's,* den gode faderns, den goda moderns, det goda barnets,

Plur.

Nom. *the good fathers (mothers, children},* Gen. *of the good fathers, (mothers, children)* o. s. v.

19. Från adjektiven böra skiljas några af adjektiv bildade substantiv (adjektiv-substantiv), hvilka böjas såsom andra substantiv. Hit höra

a) namn på sekter, partier samt folkslags namn på *an*, t. ex.

Christian, kristen, *republican,* republikan, *German,* tysk, *Catholic,* katolik, *radical,* radikal, *Italian,* italienare, *Protestant,* protestant, *liberal,* liberal, *Prussian,* preussare, *Lutheran,* lutheran, *Russian,* ryss, *Roman,* romare.

Således: *a Christians duty,* en kristens plikt, pl. *the Christians* o. s. v.

Om national adjektiven se 122 2) anm.*b) a divine,* en prest, *a solid,* en fast kropp, *a male,* en hane, *a saint,* ett helgon, *a female,* en hona, *a savage,* en vilde, *a fugitive,* en flykting, *a white* (vanl. *a white man*), en hvit, *a lunatic,* en vansinnig, *a black,* en neger, *a native,* en inföding, *(my) equal,* (min) jämlike, *a mortal,* en dödlig, *(my) superior,* (min) förman, *a noble,* en adelsman, *(my) junior,* yngre (än jag) m. fl. *a sage,* en vis,

c) några blott i plur. brukliga subst., t. ex. *the ancients, the moderns,* se 9, 2).

Om de fall för öfrigt, då ett adjektiv kan brukas substantivt (t. ex. *the beautiful,* det sköna, *the rich,* de rike) se 122.

20. Den enda böjning adjektivet kan undergå är *komparation*. Adjektivet kan i engelskan kompareras på två sätt:

a) genom tillägg till positiv af ändelserna *er* (för komparativ) och *est* (för superlativ), t. ex. *great,* stor, komp. *greater,* superl. *greatest*; *gay,* glad, *gayer, gayest;*

b) genom bestämningsorden *more,* mera och *most,* mest, som sättas framför positiv, t. ex. *difficult,* svår, *more difficult,* svårare, *most difficult,* svårast.

21. Genom tillägg af ändelse (anglosaxisk komparation) kompareras *a)* enstafviga adjektiv, t. ex. *gay,* glad, *poor,* fattig, *gayer, gayest, poorer, poorest; b)* tvåstafviga adjektiv, som hafva tonen på sista stafvelsen, t. ex. *severe,* sträng, *severer, severest,* samt de som ändas på *le* eller *y* med föregående konsonant, t. ex. *noble,* ädel, *nobler, noblest; happy,* lycklig, *happier, happiest.*

Med afseende på rättskrifningen märkes: 1) adj., som ändas på *e,* bortkasta denna ändelse framför er och est, t. ex. *noble, nobler, noblest;*

2) enstafviga adj. med enkel slutkonsonant fördubbla slutkonsonanten, då den föregås af enkel, kort vokal, t. ex. *hot,* het, *hotter, hottest; big,* tjock, stor, *bigger, biggest* (däremot: *poor, -er, -est, rich, -er, -est};*

3) adj., som ändas på *y* med föregående konsonant, förändra y till i, t. ex. *happy, happier, happiest* (däremot: *gay, gayer, gayest*).

Anm. Äfven några andra än här upptagna adj. förekomma ibland komparerade genom ändelse, dä välljudet tillåter det, t. ex. *handsome*,(vacker), *clever* (skicklig), *-er, -est.* Särskildt märkas adj. på *l,* som vanl. fördubbla slutkonsonanten, t. ex. *cruel, crueller, cruellest.*

22. Genom bestämningsorden *more* och *most* (fransk komparation) kompareras flerstafviga adjektiv samt tvåstafviga, som hafva tonen på första stafvelsen (och ej ändas på *le* eller *y,* se 21 b), t. ex. *beautiful,* skön, *more beautiful, most beautiful, certain,* säker, *more certain, most certain.*

23. *Anmärkningar vid adjektivets komparation.*

1) *Most* brukas framför adjektiv äfven utan jämförelse, blott för uttryckande af en hög grad (absolut superlativ), t. ex. *We received most important news,* vi fingo höra högst viktiga nyheter. *The dog is a most (very, extremely, exceedingly] watchful animal.*

2) Då tvenne föremål jämföras, begagnas i engelskan vanligen komparativ (ej såsom någon gång i svenskan superlativ), t. ex. *The richer of the two merchants.*

3) För uttryckande af den lägre eller lägsta graden af en egenskap begagnas *less,* mindre, och *least,* minst, framför positiven, t. ex. *He is less punctual than his brother* (han är mindre punktlig o. s. v.). *He is the least diligent of the children* (minst flitige o. s. v.).

4) Komparationen med *more* och *most* brukas ibland för större eftertryck eller för likformighet med ett annat adjektivs komparationssätt, t. ex. *No observation is more common and at the same time more true.* Märk: *He is richer and more esteemed than his brother.* (Den anglosaxiska komp. före den franska.)

5) Komparativens och superlativens betydelse kan ytterligare stegras genom adverbiala bestämningsord. Så begagnas framför komparativen: *much, a great deal, still (yet) far,<7I> t. ex. She is much (still, far etc.) fairer than her sister, hon är mycket (ännu, långt o. s. v.) vackrare än sin syster; framför superlativen: very, by far, t. ex. My very oldest friend, min allra äldsta vän. She is by far the most accomplished of the sisters, hon är utan jämförelse den mest talangfulla o. s. v.*

24. *Oregelbundet kompareras:*

good (adv. well), god, better, bättre, best, bäst,

bad (adv. badly, ill), dålig, worse, sämre, worst, sämst,

little (adj. och adv.), liten, less, mindre, least, minst,

much (pron. och adv.), mycken mera, mest, more, most, many, många flere, de fleste.

Anm. Af less har bildats en ny komparativ: lesser, t. ex. The lesser Asia (= Asia Minor), Mindre Asien, the lesser quantity. -- Märk:most foolish men = de flesta dåraktiga människor, *the most foolish men* = de dåraktigaste människor. *He read the most distinctly* (tydligast); jfr *most distinctly* (mycket tydligt).

25. En dubbel komparation hafva följande adjektiv:

older, *oldest*, *Old*, gammal, *elder*, *eldest*,

nearest, närmast, *near*, närbelägen, *nearer*, *next*, näst,

later, *latest*, senast, *late*, sen, *latter*, *last*, sist,

farther. *farthest*, *far*, aflägsen, *further*, *furthest*.

Anm. *Elder, eldest* brukas blott om personer med samma namn t. ex. syskon samt om tjänsteålder; det kan endast stå såsom attribut, t. ex. *my elder brother; our eldest son; the elder Cato; the elder captain.*

Nearest uttrycker närhet i rummet eller brukas det i bildlig betyd., *next* betecknar tid eller ordningsföljd, t. ex. *the nearest town; one of my nearest relations. -- The next morning. What will be your next step?*

Later, latest beteckna tid, *latter, last* ordningsföljd (motsv. *former, first*), t. ex. *He appeared at a later hour than usual. He came latest of all. He was the last of all. His latter days were unhappy.*

Farther, farthest beteckna rum, *further, furthest*, ordningsföljd, t. ex. *The sun is farther from the earth than the moon. Without any further* (vidare) *molestation. Further particulars* (närmare omständigheter, detaljer).

26. En oregelbunden komparation hafva äfven några af adverb bildade adjektiv, hvilka tillika äro ofullständiga, i det de alla sakna positiv, några äfven komparativ:

(Fore), former, förre, *foremost*, främst,

(Behind), hindmost, efterst, *innermost*, *(In), inner*, inre, innerst, *inmost*,

(Out), outer, yttre, *outermost*, ytterst, *utter, outmost*, *utmost*,

uppermost (Up), upper, öfre, öfverst *upmost*, *(Beneath), nether,* lägre, *(nethermost)*, lägst, *(Under), undermost*, underst.Så: *hithermost*, den närmast hit — *hither* — befintliga, *midmost*, den mellersta (*mid*), hvartill komma några med substantiv bildade superlativer såsom *topmost*, högst, *northmost*, nordligast, *westmost*, vestligast o. s. v.

Anm. *Outmost, outermost, innermost* i ren lokal betyd., *utmost, inmost* i fig. betyd., t. ex. *He made the utmost exertions. To the utmost of my power. Our inmost thoughts.* — Komp. *utter* = fullständig, fullkomlig, t. ex. *utter darkness, ruin.* Ytterst, adv. = *utterly*, t. ex. *utterly contemptible*.

3. Räkneord.

27.

Grundtal.

Ordningstal.

1

One (wun),

den

1:e

the first (u),

2

two (to),

»

2:e

the second (sekand),

3

three,

»

3:e

the third (thurd),

4

four (for),

»

4:e

the fourth (forth),

5

five (fiv),

»

5:e

the fifth (fifth),

6

six,

»

6:e

the sixth,

7

seven (sevn),

»

7:e

the seventh,

8

eight (at),

»

8:e

the eighth (at-th)

9

nine (nin),

»

9:e

the ninth,

10

ten,

»

10:e

the tenth,

11

eleven (ilevn),

»

11:e

the eleventh,

12

twelve,

»

12:e

the twelfth,

13

thirteen (thu'-ten),

»

13:e

the thirteenth,

14

fourteen,

»

14:e

the fourteenth,

15

fifteen (fif'-ten),

»

15:e

the fifteenth,

16

sixteen,

»

16:e

the sixteenth,

17

seventeen,

»

17:e

the seventeenth,

18

eighteen,

»

18:e

the eighteenth,

19

nineteen,

»

19:e

the nineteenth,

20

twenty,

»

20:e

the twentieth (-tieth),

21

twenty-one,

»

21:a

the twenty-first,

22

twenty-two, etc.

»

22:a

the twenty-second, etc.

Så: *hithermost*, den närmast hit — *hither* — befintliga, *midmost*, den mellersta (*mid*), hvartill komma några med substantiv bildade superlativer såsom *topmost*, högst, *northmost*, nordligast, *westmost*, vestligast o. s. v.

Anm. *Outmost, outermost, innermost* i ren lokal betyd., *utmost, inmost* i fig. betyd., t. ex. *He made the utmost exertions. To the utmost of my power. Our inmost thoughts.* — Komp. *utter* = fullständig, fullkomlig, t. ex. *utter darkness, ruin.* Ytterst, adv. = *utterly*, t. ex. *utterly contemptible*.

3. Räkneord.

27.

Grundtal.

Ordningstal.

1

One (wun),

den

1:e

the first (u),

2

two (to),

»

2:e

the second (sekand),

3

three,

»

3:e

the third (thurd),

4

four (for),

»

4:e

the fourth (forth),

5

five (fiv),

»

5:e

the fifth (fifth),

6

six,

»

6:e

the sixth,

7

seven (sevn),

»

7:e

the seventh,

8

eight (at),

»

8:e

the eighth (at-th)

9

nine (nin),

»

9:e

the ninth,

10

ten,

»

10:e

the tenth,

11

eleven (ilevn),

»

11:e

the eleventh,

12

twelve,

»

12:e

the twelfth,

13

thirteen (thu'-ten),

»

13:e

the thirteenth,

14

fourteen,

»

14:e

the fourteenth,

15

fifteen (fif'-ten),

»

15:e

the fifteenth,

16

sixteen,

»

16:e

the sixteenth,

17

seventeen,

»

17:e

the seventeenth,

18

eighteen,

»

18:e

the eighteenth,

19

nineteen,

»

19:e

the nineteenth,

20

twenty,

»

20:e

the twentieth (-tieth),

21

twenty-one,

»

21:a

the twenty-first,

22

twenty-two, etc.

»

22:a

the twenty-second, etc.

30 *thirty (thurti,* den 30:e *the thirtieth,* 40 *forty (forti),* » 40:e *the fortieth,* 50 *fifty (fifti),* » 50:e *the fiftieth,* 60 *sixty,* » 60:e *the sixtieth,* 70 *seventy,* » 70:e *the seventieth* 80 *eighty,* » 80:e *the eightieth,* 90 *ninety,* » 90:e *the ninetieth,* 100 *a (one) hundred,* » 100:e *the hundredth (-d-th),* 101 *a (one) hundred* » 101:e *the (one) hundred and and one, first,* 102 *a (one) hundred and* » 102:e *the (one) hundred and two, second,* 200 *two hundred,* » 200:e *the two hundredth,* 1,000 *a (one) thousand,* » l,000:e *the thousandth,* 1,001 *a (one) thousand* » l,001:e *the*

(one) thousand and and one, first, 1,110 *a (one) thousand* » 1,110:e *the (one) thousand one one hundred and ten, hundred and tenth,* 2,000 *two thousand,* » 2,000:e *the two thousandth,* 1,000,000 *a (one) million.* » 1,000,000:e *the millionth,*

Med afseende på de sammansatta talen märkes:

1) tiotalen föregå vanl. enheterna, t. ex. *twenty-one, the twenty-first* (med l. utan bindestreck); dock säges äfven till omkr. 50: *one and twenty, the one and twentieth, two and thirty* o. s. v. (dock alltid: *the one hundred and tiventy-first, one hundred and twenty-one* -- då ett högre tal föregår);

2) tiotalen och enheterna förbindas med det närmast högre talet medels and, t. ex. *a hundred and sixty-two; one thousand and four; one thousand two hundred and thirty-five;*

3) framför *hundred, thousand* och *million* brukas *one* (ej *a*)

a) i årtal, t. ex. år 1880: in one thousand eight hundred and eighty (äfven: *in eighteen hundred and eighty*); b) då de föregås af ett annat räkneord, t. ex. *a thousand one hundred.*

28. Liksom adjektiven kunna grundtalen ibland begagnas såsom substantiv. Detta är fallet med a) *hundred, thousand, million* (somursprungl. äro subst.), t. ex. *Thousands (hundreds) of people,* tusentals (hundratals) människor. *London has about 4 millions of inhabitants* (däremot: *4 million and hundred thousand souls), a million pounds (many millions of people)*; b) de öfriga grundtalen, då de beteckna en siffra eller stå distributivt, t. ex. *This two,* denna tvåa. *Your threes look almost like eights. -- They walked in knots of twos and threes,* i afdelningar af två och tre personer. *They perished by tens of thousands, i tiotusental. By threes,* tre och tre. (Se 29.)

Anglicismer: *She is in her teens* = i åldern mellan 13 och 19 år (*thirteen-nineteen). The first two chapters* = de två första kapitlen i samma bok; *the two first chapters* (i olika böcker).

29. Af grundtal eller ordningstal bildas:

1) *Distributiv* (fördelningstal) genom sammanställning af grundtal eller ordningstal med *every,* t. ex. *every three days,* eller: *every third day,* hvar tredje dag; *every four years; every hundred feet.* -- Jfr äfven 28 b): *by twos* (l. *two and two*), två i sänder o. s. v.

2) Mångfaldighetstal på *fold*, t. ex. *threefold,* trefaldig, *fourfold, fivefold, sixty fold* o. s. v. Jämte de på *fold* begagnas några från latinet härstammande, näml.: *single*, enkel, *double, triple (treble}.*

Anm. Mer sällan brukas: *quadruple* (fyrfaldig), *quintuple, sextuple, septuple, octuple, decuple* (tiofaldig), *centuple* (hundrafaldig).

3) Räkneadverb: *once* (en gång), *twice* (två gånger), thrice l. *three times* (tre gånger), *four times, five times* o. s. v.; *firstly* (vanl. *first* l. *in the first place*), för det första, *secondly (in the second place), thirdly (in the third place*) o. s. v.; däremot endast: *in the eleventh (twelfth etc.) place.*

Anm. *The first (second* etc.) *time,* första (andra etc.) gången. *I saw him for the first time last night. I was desirous to see him once more* (ännu en gång). *You would be as happy again if* etc. = dubbelt så lycklig, om --.

4) Bråktalen, t. ex. *a (one) half, 1/2; a third, 1/3; a fourth, 1/4; a fifth, 1/5; two thirds, 2/3; three sevenths, 3/7; nine hundredths, 9/100; seventeen twenty fourths, 17/24* o. s. v. (Ibland äfven: *a third part, 1/3; two third parts, 2/3; three seventh parts, 3/7* o. s. v.)

Amn. 1. Vid benämnda tal heter *1/4 a quarter,* t. ex. a quarter of a year, 1/4 år. Märk: *half a year, 1/2 år; a year and a half*, 1 1/2 år; *three hours and a quarter,* 3 1/4 timme; *four miles and three quarters,* 4 3/4 mil; *three*

inches and a quarter long,<7i> 3 1/4 tum lång; two pounds of cheese and a half, 2 1/2 mark ost (bråket alltid efter det benämnda talet).

Anm. 2. "Enahanda", af två (tre o. s. v.) slag, uttryckes med subst. kind, l. sort, t. ex. Four kinds of roses. All sorts of people.Anglicismer (för tidsbestämningar):

It is six o'clock. Klockan är sex. *At six o'clock.* Klockan sex. *It is ten minutes past seven.* Klockan är 10 minuter öfver 7. *" " a quarter past.* " " en kvart öfver. *" " half past seven.* " " half åtta. *" " a quarter (5 minutes) to 7.* " fattas en kvart (5 min.) i 7. *" " on the stroke of 12.* " är på slaget 12. *This day week (fortnight)* I dag åtta (14) dagar till, eller: i dag för vecka (14 dagar) sedan. *This day week I shall be ten years* I dag om en vecka är jag (fyller *of age.* jag) 10 år. *This day week I was on my way* I dag för en vecka sedan var jag *home.* på väg hem. *Yesterday (to-morrow} week.* I går (i morgon) en vecka sedan, eller: om en vecka, räknadt från i går (i morgon). *The day after to-morrow.* I öfvermorgon. *It will take a week or ten days.* Det tager omkring en vecka. *The other day.* Här om dagen. *Every other day.* Hvarannan dag. *Every four days (years}.* Hvar fjärde dag (år). *Every hundred feet.* Hvar hundrade fot. *Every now and then.* Allt emellanåt (då och då).

4. Om Pronomen.

§ 1. **Personliga pronomen.**

30.

1 pers. 2 pers.

Sing. Sing.

N. *I,* jag, N. *thou,* du, G. *of me,* (af) mig, G. *of thee,* (af) dig, D. *(to} me,* (åt) mig, D. *(to) thee,* (åt) dig, A. *me,* mig, A. *thee,* dig,

Plur. Plur.

N. *we,* vi, N. *you,* I (ni) (du), G. *of its,* (af) oss, G. *of you,* (af) eder (dig), D. *(to) us,* (åt) oss, D. *(to) you,* (åt) eder (dig), A. *us,* oss. A. *you,* eder (dig).

Anglicismer (för tidsbestämningar):

It is six o'clock. Klockan är sex. *At six o'clock.* Klockan sex. *It is ten minutes past seven.* Klockan är 10 minuter öfver 7. *" " a quarter past.* " " en kvart öfver. *" " half past seven.* " " half åtta. *" " a quarter (5 minutes) to 7.* " fattas en kvart (5 min.) i 7. *" " on the stroke of 12.* " är på slaget 12. *This day week (fortnight)* I dag åtta (14) dagar till, eller: i dag för vecka (14 dagar) sedan. *This day week I shall be ten years* I dag om en vecka är jag (fyller *of age.* jag) 10 år. *This day week I was on my way* I dag för en vecka sedan var jag *home.* på väg hem. *Yesterday (to-morrow} week.* I går (i morgon) en vecka sedan, eller: om en vecka, räknadt från i går (i morgon). *The day after to-morrow.* I öfvermorgon. *It will take a week or ten days.* Det tager omkring en vecka. *The other day.* Här om dagen. *Every other day.* Hvarannan dag. *Every four days (years}.* Hvar fjärde dag (år). *Every hundred feet.* Hvar hundrade fot. *Every now and then.* Allt emellanåt (då och då).

4. Om Pronomen.

§ 1. **Personliga pronomen.**

30.

1 pers. 2 pers.

Sing. Sing.

N. *I,* jag, N. *thou,* du, G. *of me,* (af) mig, G. *of thee,* (af) dig, D. *(to} me,* (åt) mig, D. *(to) thee,* (åt) dig, A. *me,*

mig, A. *thee,* dig,

Plur. Plur.

N. *we,* vi, N. *you,* I (ni) (du), G. *of its,* (af) oss, G. *of you,* (af) eder (dig), D. *(to) us,* (åt) oss, D. *(to) you,* (åt) eder (dig), A. *us,* oss. A. *you,* eder (dig).

3 pers. Sing.

Mask. Fem. Neutr.

N. *he,* han *she,* hon, *it,* det, G. *of him,* (af) honom, *of her,* (af) henne, *of it,</> (af) det, D. (to) him, (åt) honom, (to) her, (åt) henne, (to) it,</> (åt) det, A. him honom, her henne, it, det,*

Plur. M. F. N.

N. they, de, G. of them, (af) dem, D. (to) them, (åt) dem, A. them, dem.

Anm. Gen. of me (thee, him, etc.) brukas endast såsom objekt vid verb eller fyllnad i begreppet vid adjektiv, t. ex. They robbed him of it (t. ex. the money}, de plundrade honom på dem (t. ex. penningarne). I am afraid of him, jag är rädd för honom. - I st. f. possess. genitiv begagnas possessivt pronomen.

***31.** Såsom tilltalsord brukas i engelskan i allmänhet you (ej thou), t. ex. How are you? huru mår du (ni)? -- Thou begagnas blott i poesi och högre (t. ex. religiös) stil, t. ex. O Lord, we beseech Thee! O Herre, vi anropa dig! Thou, my native earth which I have bled for!*

Anm. En äldre form ye såsom nom. och ack. i st. f. you (som egentl. är ack.) förekommer i bibeln och hos skalderna, t. ex. Judge not, that ye be not judged.

Så i folkspråket, som äfven ofta brukar me i st. f. I, t. ex. Hark ye! thank ye! sammandr.: Harkee! thankee! hör! tack! You speak English better than me. - Sådana uttr. som it is me (her, them}, she was younger than them, äro mycket vanliga i talspråket (jfr fr. c'est moi).

Om objektsformerna him, her, it, them i betyd. "sig" se 33.

***32.** Då personl. pronomen stå såsom objekt och beteckna samma föremål som subjektet, brukas särskilda reflexiva former, som bildas genom sammansättning med self (själf). De äro:*1 pers. 2 pers. 3 pers.

Sing. Sing. Sing. *myself, mig, thyself, dig, himself, Plur. Plur. herself,* sig, *ourselves,* oss, *yourselves,* eder, *itself,* Plur. *themselves,* sig

Ex. *I defend myself,* Jag försvarar mig. *He dresses himself,* Han kläder sig. *She washed herself,* Hon tvättade sig. *They hid themselves,* De gömde sig. *We promised ourselves a* Vi lofvade oss ett stort nöje. *great pleasure,*

Anm. 1. Då *one,* man, är subjekt, öfversättes *sig* med *oneself (one's self*), t. ex. *One ought not to praise oneself,* man bör ej berömma sig (själf). *It is not fine to praise oneself,* det är ej vackert att berömma sig (= att man berömmer sig).

Anm. 2. I st. f. *ourselves, yourselves* begagnas formerna *ourself, yourself* för betecknande af *en* person, t. ex. *Pray, compose yourself!* jag ber (= för all del) lugna dig! *Ourself in person will judge and punish the offender.*

33. Då "sig" styres af en prepos. (och ej har tonvigt), öfversattes det med *him, her, it* eller *them,* t. ex.

He left two daughters behind him. Han lämnade tvä döttrar efter sig. *She looked about her.* Hon blickade omkring sig. *They took their servants with them.*De togo sina tjänare med sig.

Så äfven: *I looked about me* (ej *myself}. You took your servants with you. We had no money about us,* vi hade inga penningar på oss.

Anm. I det äldre språket och i poesi begagnas ofta pers. pron. i st. f. refl. pron. såsom objekt, t. ex. (Get #you

gone!# I'll cast me down. Prepare you to cut off the flesh.

34. De reflexiva formerna brukas i engelskan äfven såsom förstärkande uttryck vid substantiv och personl. pronomen och motsvara då svenskans "själf", "själfva", t. ex. *I myself have seen it* l. *I have seen it myself)*, jag själf har sett det. *The gentleman himself told it me,* herrn själf berättade det för mig. *The sailors themselves were uneasy,* själfva matroserna voro oroliga.**35.** Såsom reciprokt pronomen begagnas *each other* (gen. *each other's*) och *one another* (gen. *one another's*), hvarandra, t. ex. *They love each other,* de älska hvarandra. *Why do you quarrel with one another?* hvarför grälen I med hvarandra?

Anm. Vanl. uppgifves, att *each other* brukas om två, *one another* om flere; dock bekräftas ej denna skillnad af språkbruket. -- *One with another* i st. f. *with one another* förekommer ibland, men är tämligen föråldradt. -- Anglicism: *Five times running,* fem gånger efter hvarandra.

§ 2. **Possessiva pronomen.**

36. Possessiva pronomen äro antingen *förenade* eller *själfständiga,* allt eftersom de stå tillsammans med eller utan substantiv. De äro alla oböjliga. (Gen. och dat. betecknas med *of* och *to*.)

Pers. *Förenade. Själfständiga.*

1:a *my,* min, mitt, mina, *mine,* min, mitt, mina. 2:a *thy,* din, ditt, dina. *thine,* din, ditt, dina. *his,* hans, sin (sitt, sina), *his,* hans, sin (sitt, sina). 3:a *her,* hennes, sin (sitt, sina), *hers,* hennes, sin (sitt, sina). *its,* dess, sin (sitt, sina), *its,* dess, sin (sitt, sina).

1:a *our,* vår, vårt, våra, *ours,* vår, vårt, våra. 2:a *your,* eder o. s. v. l. din o. s. v. *yours,* eder o. s. v. l. din o. s. v. 3:e *their,* deras, sin (sitt, sina), *theirs,* deras, sin (sitt, sina).

T. ex.

Your sister is older than his. Din syster är äldre än hans. *Is this your money or ours?* Är detta edra penningar eller våra? *It is neither yours nor ours.* Det är hvarken edra eller våra. *The boy put his hand into his* Gossen stoppade handen (eg. *pocket.* sin hand) i fickan (sin ficka). *The girl studies her lesson, and* Flickan läser öfver sin lexa, *the boys study theirs.* och gossarna läsa öfver sin.*She begs her mother to pardon her.* Hon beder sin moder förlåta henne. *This is my book, and that is hers.* Detta är min bok och det där är hennes.

Anm. 1. Då »sin» svarar emot pron. *one*, man, eller i allmänhet afser en obestämd person, öfversättes det med *one's*, t. ex. *One must keep one's promise*, man måste hålla sitt löfte. *It is a duty to love one's parents*, det är en plikt att älska sina föräldrar.

Anms. 2. I st. f. *my, thy*, brukas ibland (i synnerhet i poesi) *mine, thine*, framför ord, som börja med vokal eller stumt h, t. ex. *mine eye, thine own, upon mine honour*.

§ 3. *Demonstrativa pronomen.*

37. Demonstrativa pronomen äro:

m. f. n. m. f. n. *This,* denne, denna, detta, den pl. *these,* desse, dessa, de här. här; *That*, denne, denna, detta, den pl. *those,* desse, dessa, de där. där;

Demonstrativa pronomen brukas i samma form såväl förenadt som själfständigt, t. ex.

This young man is very elever. Denne unge man är mycket skicklig. *Give me that book!* Gif mig den där boken! *Take those letters to the post!* Bär dessa bref på posten! *Is this possible?* Är detta möjligt? *That is not true.* Det är ej sant. *Those are my books.* De där äro (det där är) mina böcker.

Anm. Såsom demonstrativa pronomen brukas äfven 1) *yonder (yon)*, den där, som blott kan stå förenadt, t. ex. *yonder young fellow (yonder* äfven adverb, t. ex. *the tree yonder*, där borta); 2) *such,* sådan, och *the same*, densamme, hvilka äfven brukas deterininativt (se137), t. ex. *I never was in such a place in all my life. Such was the condition of the country. No country of the same estent(#) prospears(#) such a number of populous #####.*

38. Demonstrativa pronomen begagnas äfven determinativt. Då "den" ("det", "de") står determinativt, återgifves det med (artikeln) *the*, som alltid står förenadt, eller *that,* pl. *those,* som brukas såväl förenadt, som självständigt. T. ex.

The house, which you sold. Det hus, som du sålde. *I like those boys who are* Jag tycker om de gossar, som *diligent.* äro flitiga.

You know those who have Du känner dem, som hafva *done it.* gjort det. *That which is agreeable is not* Det som är behagligt, är icke *always useful.* alltid nyttigt.

39. Då "den" ("det", "de") står självständigt och betecknar person, brukas (personl. pron.) *he, she.* pl. *they* l. (vanligen) *those* såsom determinativ, t. ex.

I know him (her) who has Jag känner den, som har gjort *done it.* det. *They (those) who are rich* -- De, som äro rika -- *I am speaking of those who* Jag talar om dem, som äro *are rich.* rika.

Anm. Såsom determinativt pron. begagnas äfven *the one,* den, t. ex. *Of all our friends he is the one whom I like best.*

§ 4. **Interrogativa pronomen.**

40. Interrogativa pronomen äro:

who? hvem? hvilka? *which?* hvilken (hvilkendera)? hvilka? *what?* hvilken (hvad för en)? hvad? hvilka? *Who* står alltid självständigt, *which* och *what* begagnas såväl självständigt som förenadt. *Who*deklineras genom ändelser, de öfriga genom prep. *of* och *to* (för gen. och dat.).

N. *who,* hvem, hvilka, G. *whose* hvilkens (hvars), hvilkas, *of whom* (af) hvem, hvilka, D. *to whom,* åt hvem, hvilka, A, *whom,* hvem, hvilka.

T. ex. *Who is there?* Hvem är där? *Of whom do you speak?* Om hvem talar du? *Whose book is this?* Hvilkens bok är detta? *Which of us is without faults?* Hvilken af oss är utan fel? *Which way will you take?* Hvilken väg vill du taga? *What book is that?* Hvad for slags bok är det där? *What is truth?* Hvad är sanning? *Of what are you thinking?* På hvad (hvarpå) tänker ni?

§ 5. **Relativa pronomen.**

41. Relativa pronomen äro:

m. f. n. *who* } *which* } hvilken, hvilket, hvilka (som), *that* } *what,* hvad (det som).

Alla relativa pronomen stå självständigt; endast *which* och *what* kunna ibland begagnas förenadt. *Who* deklineras som interr. pron. *who*, de öfriga genom prepos. *of* och *to* (för gen. och dat.). T. ex.

A boy who (l. *that) is diligent* En gosse, som är flitig, skall *will be rewarded.* belönas. *My friend, whose parents are* Min vän, hvilkens föräldrar är *dead, is quite helpless.* döda, är alldeles hjälplös. *The soldiers, many of whom* Soldaterna, af hvilka många *were sick, suffered cruelly.* voro sjuka, ledo grymt.*You whom I assisted are ungrateful* Du, som jag hjälpte, är otacksam *to me.* mot mig. *The dog which* (l. *that) is weary* Hunden, som är trött, kan ej *cannot overtake the hare.* upphinna haren. *The houses which (l. that) I sold* De hus, som jag sålde, hafva *have been demolished.* blifvit nedrifna. *I forgot what he told me.* Jag glömde hvad han sade mig.

Om *as* och *but* begagnade såsom relativ se 137.

42. Med adv. *ever* bildas sammansättningarna *whoever, whichever, whatever* (ibland: *whosoever, whoso, whichsoever, whatsoever*), hvilken (hvilka) som helst som, hvad som helst som (hvilken än, hvilka än, hvad än); de deklineras som de enkla pronomen, med hvilka de äro sammansatta, t. ex. *Whoever he may be,* hvem han än må vara. *Take whichever you like best,* tag hvilken (hvilka) som helst, som du tycker bäst om. *The Almighty gives wisdom to whomsoever it pleases him.*

§ 6. **Indefinita pronomen.**

43. Af dessa pronomen äro några alltid förenade (t. ex. *no,* ingen) eller alltid självständiga (t. ex. *nobody,* ingen), andra (under samma form) såväl förenade som självständiga (t. ex. *all*, alla).

Öfversikt af indefinita pronomen.

Självständiga. Förenade. One, man. *Somebody* (l. *some one*), någon, pl.*some,* några. *(Some,* neutr. något, med syftning } *some*, någon, något, några på ett abstr. subst., ett ämnesnamn l. kollektiv.) *Something,* något.*Självständiga. Förenade.*

Anybody (l. *any one*), någon, hvilken som helst, pl. *any*, några o. s. v. *Any,* någon, något, några, (*Any* neutr. något, med syftning } hvilken, hvilka som helst. på ett abstr. subst., ett ämnesnamn l. kollektiv).*Anything,* något. *Nobody* (l. *no one*), ingen. *None,* ingen, pl. inga. (*None,* neutr. intet, med syftning på ett abstr. subst., *No*, ingen, intet, inga. ett ämnesnamn l. kollektiv.) *Nothing,* intet. *Everybody,* (l. *every one*), hvar och en. *Every,* hvarje. *Everything*, allt. *Each (each one*), hvarje, hvardera *Each*, hvarje. *Others,* pl. andra (*the other. Other,* annan, annat, andre den andra, *another,* en annan. (*the other, another*). *All,* allt, pl. alla. *All,* all (hel), allt, alla. *Much*, mycket, pl. *many*, många. *Much*, mycket, pl. *many*, många. *Little,* litet, föga, pl. *few*, få *Little*, litet, föga, pl. *few*, få (*a little*, något litet; *a few, (a little,* något litet; *a few,* några). några). *Either (ei = e* l. *i*), endera *Either*, endera, ettdera, (någondera), ettdera (af två), hvardera. hvardera. *Neither*, ingendera, intetdera *Neither*, ingendera, intetdera. (af två). *Both,* båda. *Both,* båda. *Several*, flere, åtskilliga. *Several*, flere, åtskilliga.**44.** Af de indefinita pron. bilda sammansättningarna med *body* l. *one* anglosaxisk genitiv, t. ex. *nobody's (no one's) friend*, så äfven *one* och *other* (undantagsvis *either* och *neither*). För öfrigt deklineras de indefn. pron. med prepos. *of* och *to*.

T. ex.

One must keep one's promise. Man måste hålla sitt löfte. *You want somebody (some) to* Du behöfver någon (några) att *help you.* hjälpa dig. *Some prefer flattery to truth.* Några föredraga smicker framför sanning. *We gave the beggar some bread.* Vi gåfvo tiggaren (litet) bröd. *He sent me some books.* Han sände mig några böcker. *He will give you something.* Han skall gifva er något. *I would not give it to anybody.* Jag ville ej gifva det åt någon. *Anybody can tell you that.* Hvem som helst kan säga er det. *She could govern any horse.* Hon kunde styra hvilken häst som helst. *Nobody (no one) will listen to me.* Ingen vill höra på mig. *Death spares none.* Döden skonar ingen (inga). *He has no friend (friends).* Han har ingen vän (inga vänner). *I know nothing of the affair.* Jag känner ingenting om saken.

Anm. I st. f. *anything, nothing*, brukas ibland *aught* och *nought*, t. ex. *See if aught be wanting. For aught I know* (såvidt jag vet). *We have nought to dread.* -- I st. f. *something* brukas sålunda *somewhat* (som vanl. står såsom adverb, t. ex. *somewhat surprised = rather surprised*).

It makes every one's heart Det kommer hvar och ens hjärta *ache (ak).* att svida. *Everything in nature is perfect* Allting i naturen är fullkomligt *in its kind.* i sitt slag. *The father gave a peach to* Fadern gaf en persika åt hvar *each of his four boys.* och en af sina fyra gossar. *Let others brave the storm.* Må andra trotsa stormen.Anm.

Genitiven af den själfständ. formen: *other's (the other's, another's)*, pl. *others' (of others)*, t. ex. *Either rejoiced to see the other's likeness in my face. Others' ##in is your delight.*

I have told you all I know. Jag har sagt eder allt hvad jag vet. *They were all very much* De voro alla ganska mycket *changed.* förändrade. *All Spain took arms against* Hela Spanien grep till vapen *the usurper (juzurper).* mot inkräktaren. *All Saturday morning.* Hela lördags morgon. *All my patience is at an end.* Hela mitt tålamod är slut. *All men are our brethren.* Alla människor äro våra bröder. *I have much to do.* Jag har mycket att göra. *He has lost much money.* Han har förlorat mycket penningar. *England has many large rivers.* England har många stora floder. *Many of us did not agree with* Många af oss kommo ej öfverens *him.* med honom. *He has little money and few* Han har litet (föga) penningar, *friends.* och få vänner. *Look if there is a little wine* Se efter, om det finnes något *left in the bottle.* vin kvar i buteljen. *I had still a few dollars left.* Jag hade ännu kvar några dollars. *Either of us must pay the bill.* Endera af oss måste betala räkningen. *She had a book in either hand.* Hon hade en bok i hvardera handen. *Neither could understand the* Ingendera kunde förstå den andre. *other. Truth may lie on both sides,* Sanningen kan ligga på båda *on either side, or on neither* sidorna, på endera sidan *side.* eller på ingendera sidan.*Both the prisoners were sent* Båda fångarne sändes till *to the Tower (au).* Towern. *Buy them both (l. both of them)!* Köp dem båda! *He had a wife and several children.* Han hade hustru och flere barn. *Several of my friends have been* Åtskilliga af mina vänner *taken ill.* hafva sjuknat.

Anm. *Several* står någon gång i sing. i betyd. "särskild", t. ex. *each several ship*.

5. Om Verbet.

§ 1. **Hjälpverb.**

Hjälpverben äro antingen 1) temporala, näml. *have, be, shall* och *will;* 2) modala: *can, may, must, ought, shall* och *will*, eller 3) omskrifvande: *be* och *do*. Endast *have, be* och *do* äro fullständiga. De öfriga hafva blott presens och imperfekt.

45. ***Have,*** hafva.

Indikativ.

Presens. Perfekt.

Sing. Sing. *I have,* jag har. *I have had,* jag har haft. *Thou hast*, du har. *Thou hast had*, du har haft. *He (she, it) has,* han (hon *He has had,* han har haft. det) har.

Plur. Plur. *We have*, vi hafva. *We have had*, vi hafva haft. *You have*, I hafven. *You have had,* I hafven haft. *They have*, de hafva. *They have had*, de hafva haft. *Both the prisoners were sent* Båda fångarne sändes till *to the Tower (au).* Towern. *Buy them both (l. both of them)!* Köp dem båda! *He had a wife and several children.* Han hade hustru och flere barn. *Several of my friends have been* Åtskilliga af mina vänner *taken ill.* hafva sjuknat.

Anm. *Several* står någon gång i sing. i betyd. "särskild", t. ex. *each several ship*.

5. Om Verbet.

§ 1. **Hjälpverb.**

Hjälpverben äro antingen 1) temporala, näml. *have, be, shall* och *will;* 2) modala: *can, may, must, ought, shall* och *will*, eller 3) omskrifvande: *be* och *do*. Endast *have, be* och *do* äro fullständiga. De öfriga hafva blott presens och imperfekt.

45. ***Have,*** hafva.

Indikativ.

Presens. Perfekt.

Sing. Sing. *I have,* jag har. *I have had,* jag har haft. *Thou hast*, du har. *Thou hast had*, du har haft. *He (she, it) has,* han (hon *He has had,* han har haft. det) har.

Plur. Plur. *We have*, vi hafva. *We have had*, vi hafva haft. *You have*, I hafven. *You have had,* I hafven haft. *They have*, de hafva. *They have had*, de hafva haft.Imperfekt. Plusqvamperfekt.

Sing. Sing.

I had, jag hade. *I had had,* jag hade haft. *Thou hadst,* du hade. *Thou hadst had,* du hade haft. *He (she, it) had,* han (hon, *He had had,* han hade haft, det) hade.

Plur. Plur.

We had, vi hade. *We had had,* vi hade haft. *You had,* I haden. *You had had,* I haden haft. *They had,* de hade. *They had had,* de hade haft.

Futurum. Futurum exaktum.

Sing. Sing.

I shall have, jag skall hafva. *I shall have had,* jag skall hafva haft. *Thou wilt have,* du skall hafva. *Thou wilt have had*, du skall hafva haft o. s. v. *He will have,* han skall hafva. *He will have had.*

Plur. Plur.

We shall have, vi skola hafva. *We shall have had. You will have,* I skolen hafva. *You will have, had. They will have,* de skola hafva. *They will have had.*

I. Konditionalis. II. Konditionalis.

Sing. Sing.

I should have, jag skulle hafva. *I should have had,* jag skulle hafva haft o. s. v. *Thou wouldst have,* du skulle hafva. *Thou wouldst have had. He would have,* han skulle hafva. *He would have had.*

Plur. Plur.

We should have, vi skulle hafva. *We should have had. You would have,* I skullen hafva. *You would have had. They would have,* de skulle hafva. *They would have had.*Konjunktiv.

Presens.

Sing. *I have,* jag må hafva. *Thou have,* du må hafva. *He have,* han må hafva. Plur. *We have,* vi må hafva. *You have,* I mån hafva. They have, de må hafva.

Perfekt.

Sing. *I have had,* jag må hafva haft. *Thou have had,* du må hafva haft. *He have had,* han må hafva haft. Plur. *We have had,* vi må hafva haft. *You have had,* I mån hafva haft. *They have had,* de må hafva haft.

Imperativ.

Sing. *Have,* haf! Plur. *Have,* hafven!

Infinitiv.

Pres. *(to) have,* (att) hafva. Perf. *(to) have had,* (att) hafva haft.

Particip.

Pres. *having,* hafvande. Perf. *had,* haft.

Sammansatt perf. partic. *Having had,* hafvande haft.**46. Be,** vara.

Indikativ.

Presens. Perfekt.

Sing. Sing.

I am, jag är. *I have been,* jag har varit. *Thou art,* du är. *Thou hast been,* du har varit. *He is,* han är. *He has been,* han har varit.

Plur. Plur.

We are, vi äro. *We have been,* vi hafva varit. *You are,* I ären. *You have been,* I hafven varit. *They are,* de äro. *They have been*, de hafva varit.

Imperfekt. Plusqvamperfekt.

Sing. Sing.

I was, jag var. *I had been*, jag hade varit. *Thou wast,* du var. *Thou hadst been*, du hade varit, *He was,* han var. *He had been,* han hade varit.

Plur. Plur.

We were, vi voro. *We had been,* vi hade varit. *You were,* I voren. *You had been,* I haden varit. *They were,* de voro. *They had been,* de hade varit.

Futurum. Futurum exaktum.

Sing. Sing.

I shall be, jag skall vara. *I shall have been,* jag skall hafva varit o. s. v. *Thou wilt be,* du skall vara. *Thou wilt* have been. *He will be,* han skall vara. *He will have been.*

Plur. Plur.

We shall be, vi skola vara. *We shall have been. You will be,* I skolen vara. *You will have been. They will be,* de skola vara. *They will have been.*I. Konditionalis. II. Konditionalis.

Sing. Sing.

I should be, jag skulle vara. *I should have been,* jag skulle hafva varit o. s. v. *Thou wouldst be,* du skulle vara. *Thou wouldst have been. He would be,* han skulle vara. *He would have been.*

Plur. Plur.

We should be, vi skulle vara. *We should have been. You would be,* I skullen vara. *You would have been. They would be,* de skulle vara. *They would have been.*

Konjunktiv.

Presens.

Sing. *I be,* jag må vara. *Thou be,* du må vara. *He be,* han må vara. Plur. We be, *vi må vara. You be, I mån vara. They be, de må vara.*

Imperfekt. Perfekt.

Sing. Sing.

I were, jag vore l. jag måtte I have been, jag må hafva vara o. s. v. varit o. s. v. Thou wert. Thou have been. He

were. He have been.

Plur. Plur.

We were. We have been. You were. You have been. They were. They have been.

Imperativ.

*Sing. Be, var! Plur. Be, varen!*Infinitiv.

Pres. *(to) be,* (att) vara. Perf. *(to) have been,* (att) hafva varit.

Particip. Pres. *being,* varande. Perf. *been,* varit.

Sammansatt perf. partic. *having been,* hafvande varit.

47. De sammansatta tidsformerna för förfluten tid (perf., plqvpf., fut. exakt, och II. kondit.) bildas med *have* vid såväl transitiva som intransitiva verb. Några intransitiva verb bilda likväl ibland dessa former med *be*, näml. då verksamhetens resultat (eller det genom verksamheten uppkomna tillståndet) skall betecknas, t. ex. *I am glad that he is gone* (= är borta). *The sight of poverty has often gone to my heart. You have come too late, but never mind* (lika godt), *you are come* (= ni är nu här). *A week is already elapsed* (är redan förfluten). Så: *come, become, arrive, return, go, fall, grow, meet, pass.*

48. Do, göra.

Indikativ.

Presens. Imperfekt.

Sing. Sing.

I do, jag gör o. s. v. *I did,* jag gjorde o. s. v. *Thou dost. Thou didst. He does. He did.*

Plur. Plur.

*We do. We did. You do. You did. They do. They did.*Perfekt. Futur. exaktum.

I have done, jag har gjort *I shall have done*, jag skall o. s. v. hafva gjort o. s. v.

Plusqvamperfekt. I. Konditionalis.

I had done, jag hade gjort *I should do*, jag skulle göra o. s. v. o. s. v.

Futurum. II. Konditionalis.

I shall do, jag skall göra *I should have done*, jag skulle o. s. v. hafva gjort o. s. v.

Konjunktiv.

Presens. Perfekt.

I do, jag må göra o. s. v. *I have done,* jag må hafva gjort o. s. v.

Imperativ.

Do, gör! gören!

Infinitiv.

Pres. *(to) do,* (att) göra. Perf. *(to) have done,* (att) hafva gjort.

Particip.

Pres. *doing,* görande. Perf. *done,* gjort.

Sammansatt perf. partic.

having done, hafvande gjort.

Anm. 1. *Have, be* och *do* kunna äfven stå såsom själfständiga verb, t. ex. *He had plenty of money. The children are at school. Will you do me a favour?*

Anm. 2. I samtalsspråket förekomma ofta följande sammandragningar: *I've (= I have), hasn't (= has not), I'm (= I am), isn't (= is not), it's l. 'tis (= it is); don't (= do not), didn't (= did not).*

Anm. Då *do* står såsom själfständigt verb, skrifvas 2 p. sing. pres. *doest (do'st).***49. Can.**

Presens.

Sing.

I can, jag kan o. s. v. *Thou canst. He can.*

Plur.

We can. You can. They can.

Imperfekt.

Sing.

I could, jag kunde o. s. v. *Thou couldst. He could.*

Plur.

We could. You could. They could.

Anm. *Can not* sammandrages till *cannot* (ofta skrifvet och uttaladt *can't*).

50. May.

Presens.

Sing.

I may, jag må, jag tör, jag kan (## får) o. s. v. *Thou mayst, He may.*

Plur.

We may. You may. They may.

Imperfekt.

Sing. *I might,* jag måtte, jag torde, jag kunde o. s. v. *Thou mighst. He might.*

Plur.

We might. You might. They might.

51. Must

Pres. och Imperf.

Sing.

I must, jag måste o. s. v. *Thou must. He must.*

Plur.

We must. You must. They must.

52. Ought.

Pres. och Imperf.

Sing.

I ought, jag bör, jag borde o. s. v. *Thou oughst. He ought.*

Plur.

*We ought. You ought. They ought.*36

53. Shall. 54. Will.

Presens. Presens.

Sing. Sing.

I shall, jag skall o. s. v. I will, jag vill o. s. v. Thou shalt. Thou wilt. He shall. He will.

Plur. Plur.

We shall. We will. You shall. You will. They shall. They will.

Imperfekt. Imperfekt.

Sing. Sing.

I should, jag skulle o. s. v. I would, jag ville o. s. v. Thou shouldst. Thou wouldst. He should. He would.

Plur. Plur.

We should. We would. You should. You would. They should. They would.

Anm. Will not sammandrages ofta i samtalsspråket till won't, would not till wouldn't. Will står ibland såsom självständigt verb och böjes då regelbundet: pres. I will, thou willest, he wills o. s. v., impf. o. perf. partic. willed.

55. Till hjälpverben räknas äfven stundom dare, töras, need, behöfva, och let, låta. Dare och need bortkasta vanl. person. ändelsen i 3 pers. sing. framför en infinitiv, t. ex. He need not be afraid. He dare not tell me (däremot: he needs me; he dares me = utmanar mig). Let begagnas i synnerhet ofta vid omskrifning af imperativ, t. ex. Let us (him, them) go, må vi (han, de) gå!37

§ 2. Svag och stark konjugation.

A. Svag konjugation.

56. Den svaga konjngationen bildar imperfekt indikativ och perf. particip genom ändelsen ed. Vokalförändring förekommer ej.

Böjningsändelser.

Indikativ. Konjunktiv.

Pres. Impf. Konjnuktiven (som vanligen Sing. 1 p. -- ed blott förekommer i presens) 2 p. est edst saknar personaländelser. 3 p. s ed Plur. 1 p. -- ed 2 p. -- ed 3 p. -- ed Pres. particip -- ing. Perf. partic. -- ed.

Anm. Ändelsen för 3 p. sing. pres. var ursprungl. eth, hvaremot s senare inträngt från folkspråket. Ändelsen eth begagnas ännu ibland i kyrkospråket och poesin. En föråldrad form för perf. partic. med prefixet y (= tysk. ge) kvarstår i några få ord, t. ex. yelad (= clad), yclept (iclept, kallad); jfr enough (tysk. genug).

57. Med afseende på rättskrifningen märkes följande:

1) Verb, som sluta på stumt e, bortkasta detta e framför ändelse, som börjar med vokal (est, ed, ing}, t. ex. I praise, thou praisest, I praised, praising; I love, loving.

Anm. Vid partic. ändelsen ing förekomma följande afvikelser: a) verb, som sluta på ee eller ye behålla e framför ändelsen, t. ex. agree, agreeing; eye (betrakta), eyeing; dye (färga), dyeing - så äfven singeing (af singe, sveda,

till skillnad från singing af sing, sjunga); b) verb, som sluta på ie förändra ie. till y, t. ex. die (dö), dying; lie, (ligga), lying.

2) Framför ändelsen s (3 pers. sing, pres.) inskjutes a) ett hörbart e hos verb, som sluta på s, x, z, ch eller sh, t. ex. he passes, he teaches; b) ett stumt e hos verb, som sluta på o eller y med föregående konsonant; hos dem på y38

öfvergår därjämte y till i framför alla ändelser utom partic. ing, t. ex. I go, he goes: I try, he tries, he tried (men: trying. crying).

Anm. Oregelbundet skrifves laid, paid, said, staid (äfven regelb. stayed), af lay, pay, say, stay.

3) Verb, som sluta på en konsonant, föregången af enkel vokal, fördubbla slutkonsonanten framför ändelse, som börjar med vokal (est, ed, ing), såframt tonen ligger på sista stafvelsen, t. ex. I beg, he begged, begging; I quit, I quitted; I regret I regretted; I prefer, preferred, preferring (men: I colour, coloured; I turn, turned; I expect, expected; I offer, offered o. s. v.).

Anm. Enligt det vanliga skrifsättet fördubblas äfven slutkonsonanten hos alla verb, som ändas på l eller c (hvarvid c blir ck), t. ex. I travel, travelled, travelling; quarrel, quarrelled; equal, equalling; traffic, trafficked. Så äfven hos det enstaka worship, t, ex. I worshipped, worshipping.

58. a) Aktiv form.

Love, älska.

Indikativ.

Presens. Perfekt.

Sing. I love, jag älskar o. s. v. Sing. I have loved, jag har älskat o. s. v. Thou lovest. Thou hast loved. He loves. He has loved.

Plur. We love. Plur. We have loved. You love. You have loved. They love. They have loved.

Imperfekt. Plusqvamperfekt.

Sing. I loved, jag älskade o. s. v. Sing. I had loved, jag hade älskat o. s. v. Thou lovedst. Thou hadst loved. He loved. He had loved.

Plur. We loved. Plur. We had loved. You loved. You had loved. They loved. They had loved.39

Futurum. Futurum exaktum.

Sing. I shall love, jag skall Sing. I shall have loved, jag älska o. s. v. skall hafva älskat o. s. v. Thou wilt love. Thou wilt have loved. He will love. He will have loved.

Plur. We shall love. Plur. We shall have loved. You will love. You will have loved. They will love. They will have loved.

I. Konditionalis. II. Konditionalis.

Sing. I should love, jag skulle Sing. I should have loved, jag älska o. s. v. skulle hafva älskat o. s. v. Thou wouldst love. Thou wouldst have loved. He would love. He would have loved.

Plur. We should love. Plur. We should have loved. You would love. You would have loved. They would love. They would have loved.

Konjunktiv.

Presens. Perfekt.

Sing. I love, jag älske l. jag Sing. I have loved, jag må må älska o. s. v. hafva älskat o. s. v. Thou love. Thou have loved. He love. He have loved.

Plur. We love. Plur. We have loved. You love. You have loved. They love. They have loved.

Imperativ.

Sing. Love, älska! Plur. Love, älsken!

Infinitiv.

Pres. (to) love, (att) älska. Perf. (to) have loved, (att) hafva älskat.40

Particip.

Pres. loving, älskande. Perf. loved, älskat.

Sammansatt perf. partic. having loved, hafvande älskat.

Bless, välsigna.

Presens. Imperfekt.

Sing. Sing.

I bless, jag välsignar o. s. v. I blessed, jag välsignade o. s. v. Thou blessest. Thou blessedst. He blesses. He blessed.

Plur. Plur.

We bless. We blessed. You bless. You blessed. They bless. They blessed.

Så böjas mix, blanda, touch, röra, wish, önska, buzz, surra, produce, frambringa, cease, upphöra, change, förändra (verb pa s- och lent g-ljud). - Märkas böra äfven verb på d och t, hvilkas impf. uttalas med hörbart e i ändelsen, t. ex. mended, trotted.

b) Passiv form.

Be loved, älskas.

Indikativ.

Presens. Perfekt.

Sing. Sing.

I am loved, jag älskas o. s. v. I have been loved, jag har blifvit älskad o. s. v. Thou art loved. Thou hast been loved. He is loved. He has been loved.

Plur. Plur.

We are loved. We have been loved. You are loved. You have been loved. They are loved. They have been loved.41

Imperfekt. Plusqvamperfekt.

Sing. Sing.

I was loved, jag älskades I had been loved, jag hade o. s. v. blifvit älskad o. s. v. Thou wast loved. Thou hadst been loved. He was loved. He had been loved.

Plur. Plur.

We were loved. We had been loved. You were loved. You had been loved. They were loved. They had been loved.

Futurum. Futurum exaktum.

Sing. Sing.

I shall be loved, jag skall älskas I shall have been loved, jag skall o. s. v. hafva blifvit älskad o. s. v. Thou wilt be

loved. Thou wilt have been loved. He will be loved. He will have been loved.

Plur. Plur.

We shall be loved. We shall have been loved. You will be loved. You will have been loved. They will be loved. They will have been loved.

I. Konditionalis. II. Konditionalis.

Sing. Sing.

I should be loved, jag skulle I should have been loved, jag älskas o. s. v. skulle hafva blifvit älskad o. s. v. Thou wouldst be loved. Thou wouldst have been loved. He would be loved. He would have been loved.

Plur. Plur.

We should be loved. We should have been loved. You would be loved. You would have been loved. They would be loved. They would have been loved.42

Konjunktiv.

Presens. Imperfekt. Perfekt.

Sing. Sing. Sing.

I be loved, jag må I were loved, jag I have been loved, jag må älskas o. s. v. måtte älskas o. s. v. hafva blifvit älskad o. s. v. Thou be loved. Thou wert loved. Thou have been loved. He be loved. He were loved. He have been loved.

Plur. Plur. Plur.

We be loved. We were loved. We have been loved. You be loved. You were loved. You have been loved. They be loved. They were loved. They have been loved.

Imperativ.

Sing. Be loved, blif älskad! Plur. Be loved, blifven älskade!

Infinitiv.

Pres. (to) be loved, (att) älskas. Perf. (to) have been loved, (att) hafva blifvit älskad.

Particip.

Pres. being loved, blifvande älskad. Perf. loved, älskad.

Sammansatt perf. partic. having been loved, hafvande blifvit älskad.

Anm. Såsom af böjningsexemplen framgår, är konjuiiktiven endast i pres. och perf. till formen skild från indik. Ett undantag härifrån bildar hjälpverbet be, som i impf. har were o. s. v.

59. I stället för de i böjningsexemplen upptagna tempusformerna begagnar engelskan ibland omskrifningar med hjälpverb, i synnerhet do och be. De vanligaste omskrifningar äro följande:

1. Då ett aktivt verb står i frågande eller nekande sats, begagnas i pres. och impf. (i nekande sats äfven i imperativ) omskrifning med do, t. ex.43

Frågande sats. Nekande sats.

Presens. Presens.

Sing. Sing.

Do I ask? frågar jag? o. s. v. I do not ask, jag frågar icke Dost thou ask? Thou dost not ask. o. s. v. Does he ask? He does not ask.

Plur. Plur.

Do we ask? We do not ask. Do you ask? You do not ask. Do they ask? They do not ask.

Imperfekt. Imperfekt.

Sing. Sing.

Did I ask? frågade jag? o. s. v. I did not ask, jag frågade icke o. s. v. Didst thou ask? Thou didst not ask. Did he ask? He did not ask.

Plur. Plur.

Did we ask? We did not ask. Did you ask? You did not ask. Did they ask? They did not ask.

Imperativ. Do not ask, fråga (frågen) icke!

2. För att uttrycka en pågående verksamhet (= att något »håller på» att ske) begagnas omskrifning med be tillsammans med pres. particip, t. ex.

Indikativ.

Pres. Perf.

I am asking, jag håller på att I have been asking, jag har fråga o. s. v. hållit på att fråga o. s. v. Thou art asking o. s. v.

Impf. Plqvpf.

I was asking, jag höll på att I had been asking, jag hade fråga o. s. v. hållit på att fråga o. s. v.44

Indikativ. Konjunktiv.

Futur. Pres.

I shall be asking, jag skall I be asking, jag må hålla på hålla på att fråga o. s. v. att fråga o. s. v.

Fut. exakt. Impf.

I shall have been asking, jag I were asking, jag hölle på skall hafva hållit på att att fråga o. s. v. fråga o. s. v.

I. Konditionalis. Imperativ. I should be asking, jag skulle Be asking, håll (hållen) på att hålla på att fråga o. s. v. fråga!

II. Konditionalis. Infinitiv.

I should have been asking, jag (to) be asking, (att) hålla på skulle hafva hållit på att att fråga fråga o. s. v. (to) have been asking, (att) hafva hållit på att fråga

Anm. Äfven i passivum kan denna omskrifning brukas, t. ex. The book is being printed, boken håller på att tryckas. Se 171, anm. 1.

3. För uttryckande af en förestående verksamhet begagnas be i pres. och impf. tillsammans med en infinitiv, t. ex,

Aktivum.

Pres. Impf.

I am to ask, jag skall fråga I was to ask, jag skulle fråga o. s. v. o. s. v.

Passivum.

Pres. Impf.

I am to be asked, jag skall I was to be asked, jag skulle frågas o. s. v. frågas o. s. v.

Anm. Omedelbart förestående handling (franskt futur immédiat) uttryckes genom I am going to -, I am about to -

, I am on the point of -, t. ex. I am going to write (je vais écrire, scripturus sum), jag är i begrepp att skrifva. He was going to speak, han skulle just tala. I am about to start (l. on the point of starting}, jag är just i begrepp att afresa.45

60. Reflexiva verb böjas såsom de aktiva med tillägg af reflexivpronomen, t. ex.

Indikativ.

Pres. Plqvpf.

Sing. I had praised myself, jag hade berömt mig o. s. v. I praise myself, jag berömmer mig o. s. v. Futurum. Thou praisest thyself. {He praises himself I shall praise myself, jag skall 3 p. {She praises herself. berömma mig o. s. v. {It praises itself. Futur. exaktum. Plur. I shall have praised myself, jag We praise ourselves. skall hafva berömt mig o. s. v. You praise yourselves. They praise themselves. I. Konditionalis.

Impf. I should praise myself, jag skulle berömma mig o. s. v. Sing. I praised myself. II. Konditionalis. Thou praisedst thyself. He praised himself, o. s. v. I should have praised myself. jag skulle hafva berömt mig o. s. v. Plur. Konjunktiv. We praised ourselves. You praised yourselves. Pres. They praised themselves I praise myself, jag berömme mig o. s. v.

Perf. Perf.

I have praised myself, jag har I have praised myself, jag må berömt mig o. s. v. hafva berömt mig o. s. v.

Imperativ.

Praise thyself (yourself), beröm dig! o. s. v.

Infinitiv.

Pres. (to) praise oneself, (att) berömma sig. Perf. (to) have praised oneself, (att) hafva berömt sig.

Particip.

Pres. praising oneself, berömmande sig. Perf. praised oneself, berömt sig.46

Anm. Äfven opersonliga verb böjas såsom aktiva, t. ex. It rains, det regnar; it snows, det snöar; it freezes, det fryser; it thunders, åskan går; it lightens, det blixtrar; it hails, det haglar; it blows, det blåser; it dawns, det dagas.

61. Oregelbundna svaga verb.

1. Ändelsens vokal (e) bortfaller i impf. och perf. partic. t. ex. laid (i st. f. lay-ed.)

Inf. Impf. Perf. partic.

a) lay, lägga, laid, laid, pay, betala, paid, paid, stay, stanna, staid, r.* staid, r. say, säga, said (sed), said (sed),

Afvikande bildning hafva:

flee, fly, fled. fled, shoe (sho), sko, shod, shod, hear, höra, heard (hurd), heard, sell, sälja, sold, sold, tell, säga, berätta, told, told, make, göra, made, made, have, hafva, had, had, clothe (klodh), kläda, clad, r. clad, r.

b) ändelsens d öfvergår till t, framför hvilket stammens d bortfaller: stamvokalen förkortas i impf. och perf. partic., om den är lång i infinitiv.

bend, böja, bent, r. bent, r. lend, låna, utlåna, lent, lent, rend, sönderslita. rent, rent, send, sända, sent, sent, spend, utgifva, spent, spent. build (bild), bygga, built (bilt], r. built, r. gild (gild}, förgylla, gilt, r. gilt, r. gird, omgjorda, girt, r. girt, r. burn, bränna, brinna, burnt, r. burnt, r. learn (lurn), lära sig, learnt, r. learnt, r. dwell, bo. divelt, r. dwelt, r. smell, lukta. smelt, r. smelt, r.

* r = regelbundet svagt, således äfven stayed, clothed, bended, o. s. v.Anm. Skrifsättet är sålunda vacklande i flere verb på ll (ss, p) t. ex. spell, stafva, spill, spilla, (dip, doppa, pen, instänga, bless, välsigna, toss, kasta, slunga - impf. och perf. partic. spelt l. spelled (speld) o. s. v. - Impf. och perf. partic. learned är vanligare än

learnt.

Inf. Impf. Perf. partic. deal, handla, dealt (delt), dealt (delt), feel, känna, felt, felt, kneel (nel), knäböja. knelt, r. knelt, r. dream, drömma, dreamt (drémt), r. dreamt, r. mean, mena, meant (mént), meant, creep, krypa, crept, crept, keep, hålla, behålla, kept, kept, meet, möta, met, met, leap, hoppa, leapt (lept) r. leapt, r. sleep, sofva, slept, slept, sweep, sopa, swept, swept, weep, gråta, wept, wept, cleave, klyfva, cleft, cleft, leave, lämna. left, left, bereave, beröfva, bereft, r. bereft, r. lose (loz), förlora, lost, lost, shoot, skjuta, shot, shot.

Anm. Lean, luta, luta sig, som vanligen böjes regelbundet, får ibland impf. och perf. partic. leant (lent). Cleave har en föråldrad impf. clove; partic. cloven brukas såsom adj., t. ex. cloven feet. Cleave, hänga fast, är regelbundet.

f) Ändelsen t i st f. d; stammen förändrar både vokal- och konsonantljud.

beseech, anropa. besought (b'sät), besought, bring, bringa, föra, brought (brät), brought, buy (bi), köpa, bought, bought, catch, fånga, caught, caught, seek, söka, sought, sought, teach, lära, undervisa, taught, taught, think, tänka, thought, thought, work (wurk), arbeta, wrought (rät), r. wrought, r. fight, fäkta, strida, fought, fought.

Anm. Freight (frat), befrakta, böjes regelb. svagt, men har äfven i perf. partic. en biform fraught, som vanl. brukas i figurl. bemärkelse. Så äfven wrought af to work, som i eg. betydelse vanligen har worked.48

2. Andelsens såväl vokal som konsonant bortfaller, t. ex. cast (i st. f. casted).

Inf. Impf. Perf. partic.

a) bleed, blöda, bled (e), bled, breed, uppföda, uppfostra, bred, bred, feed, föda, nära, fed, fed, speed, skynda, sped, sped, lead, leda, föra, led, led, read, läsa, read (red), read (red), rid, befria, rid, rid, shed, utgjuta, shed, shed, shred, sönderskära. shred, shred, spread (spred), utbreda. spread (e), spread (e).

b)

cast, kasta. cast, cast, cost, kosta, cost, cost, cut, skära, hugga, cut, cut, hit, träffa, hit, hit, hurt, skada, hurt, hurt, burst, bryta, brista, burst burst, knit (nit), knyta, sticka, knit, r. knit, r. let, låta, uthyra, let, let, put, sätta, lägga, put, put, set, sätta, set, set, shut, tillsluta, shut, shut, slit, upprista, klyfva, slit, slit, spit, spotta, spit, spit, split, splittra, klyfva, split, split, sweat (swet), svettas, sweat (e), r. sweat (e), r. thrust, stöta, thrust, thrust, wet, väta, fukta, wet, wet.

Anm. Light, tända, och quit, lämna, hafva ibland i impf. och perf. partic. de förkortade formerna lit, quit. Betide, hända, har en föråldrad form betid (vanligen betided).

B. Stark konjugation.

62. Den starka konjugationen utmärkes deraf, att den bildar a) impf. indik. genom vokalförändring utan särskild ändelse, t. ex. ride, rida. impf. rode;49

b) perf. partic. genom ändelsen en (n), ibland med, ibland utan vokalförändring, t. ex. speak, tala, perf. partic. spoken; fall, falla, perf. partic. fallen. Ändelsen en (n) bortfaller likväl hos många verb, t. ex. begin, börja, perf. partic. begun.

Den starka konjngationen har samma böjningsändelser som den svaga utom i impf. indik. och perf. partic. Olikheten synes af följande skema:

Svag konjugation. Stark konjugation.

Impf. indik. Impf. indik.

Sing. l p. ---- ed Sing. 1 p. ---- 2 p. ---- edst 2 p. ---- (e)st 3 p. ---- ed 3 p. ----

Plur. l p. ---- ed Plur. 1 p. ---- 2 p. ---- ed 2 p. ---- 3 p. ---- ed 3 p. ----

Perf. partic. Perf. partic. - ed - en (n)

63. Verb, som böjas efter den starka konjugationen, indelas med afseende på stamvokalens förändring i impf. indik. och perf. partic. i följande klasser:

I.

Inf. Impf. Perf. partic.

a) drive, drifva, drove, driven, strive, sträfva, strove striven, thrive, trifvas, blomstra, throve, thrived, thriven, rise } uppstiga, rose, risen, arise } arose, arisen, smite, slå, smote, smitten, stride, gå (med långa steg), strode, stridden, write (rit), skrifva. wrote, written.

Anm. Föråldrade partic., som ännu ibland brukas i poesi, äro drove, rose, strove, smote, wrote.

Eng. Språklära. 450

Inf. Impf. Perf. partic.

b) bite, bita, bit, bitten, chide, banna, chid, chidden, hide, dölja, hid, hidden, slide, glida, slid, slidden. c) eat, äta eat} (et) eaten (etn), ate} eat (et) beat, slå, beat, beaten, bid, bjuda, befalla, bade (bad}, bid, bidden, forbid, förbjuda, forbade, forbid, forbidden, get, få, got, got (gotten), forget, glömma, forgot, forgot, l. forgotten, tread (tred~), träda, trampa, trod, trod, l. trodden.

Anm. Verben under b) och c) hafva i perf. partic. äfven de förkortade formerna bit, chid, hid o. s. v. (= impf.). Gotten är föråldradt och brukas nästan blott såsom adj. i några talesätt, t. ex. ill gotten goods.

Till dessa sluta sig:

give, gifva, gave, given, forgive, förlåta, forgave, for given, fall, falla, fell, fallen. d) abide, förblifva, vänta, abode, abode, ride, rida, åka, rode, rode, shine, skina, shone (shon), shone (shon)

Anm. Jämte brukas någon gång i perf. partic. ridden.

II.

a)bear (bäir), bära, bore, (bor), borne, (bear, föda, bore, born), swear (swär), svärja, swore, sworn, tear (tär), sönderrifva, tore, torn, wear (wär), bära (om kläder), nöta, slita, wore, worn.

Anm. Forbear, underlåta, forswear, afsvärja, forbore, forborne etc.

b) freeze, frysa, froze, frozen, speak, tala, spoke, spoken, steal, stjäla, stole, stolen, weave, väfva, wove, woven, break (brak), bryta, brista, broke, broken, choose, välja, chose, chosen.

Anm. Föråldrade impf. spake, brake, part. spoke, broke, stole.51

III. Inf. Impf. Perf. partic.

forsake, öfvergifva, forsook (fursuk), forsaken, shake, skaka, shook (u), shaken, take, taga, took (u), taken.

Anm. Undertake, företaga, overtake, upphinna, betake oneself, begifva sig, partake, deltaga, mistake, taga något för annat än hvad det är (däremot: I am mistaken, jag misstager mig). - Föråldrade partic. forsook, shook, took.

IV.

blow (blo}, blåsa, blew (blu), blown, grow, växa, grew, grown, know (no), känna, veta, knew (nu), known, throw, kasta, threw, thrown, draw (dra), draga, drew, drawn, fly (i), flyga, flew, flown.

Afvikande bildning hafva :

lie (li), ligga, lay (la), lain, slay, slå ihjäl, slew, slain, see, se, saw, seen.

Anm. Fly, i bet. "fly" (i st. f. flee) förekommer rätt ofta (i synnerhet i partic). Lie, ljuga, böjes svagt, lay, lägga: laid, laid.

V.

a) cling, klänga, hålla sig fast, clung, clung, fling, kasta, slunga, flung, flung, shrink, krympa, shrunk, shrunk, sling, slunga, slung, slung, slink, slinka, smyga, slunk, slunk, sting, stinga, stung, stung, stink, stinka, stunk, stunk, string, stränga, strung, strung, swing, svänga, swung, swung, wring (ring), vrida, wrung, wrung, spin, spinna, spun, spun.

Anm. Ganska vanliga äro impf. shrank, span, stank; hos de öfriga är impf. formen på a föråldrad. (I fornspråket: sing, clang, plur. clung, o. s. v. Jfr sv. klang, pl. klungo.) String och wring böjas äfven svagt.52

Inf. Impf. Perf. partic.

dig, gräfva, dug, dug, stick, sticka, sitta faststucken, stuck, stuck, strike, slå, struck, struck, hang, hänga, hung, hung, win, vinna, won (u), won.

Till dessa sluta sig:

hold, hålla, held, held, sit, sitta, sat, sat, stand, stå, stood (stud}, stood, awake, vakna, awoke, awoke.

Anm. Dig böjes ibland svagt, så hang (trans.) i bet. hänga (såsom straff). Såsom stand och hold böjas understand, förstå, behold, skåda (partic. beholden, såsom adj. "förbunden"); awake, väcka, böjes svagt, dock förblandas ofta det trans. och intrans. verbets former.

b) begin, begynna, began, begun, drink, dricka, drank, drunk, ring, ringa, ljuda, rang, rung, sing, sjunga, sang, sung, sink, sjunka, sank, sunk, spring, hoppa, sprang, sprung, swim, simma, swam, swum, run, springa, ran, run.

c) bind, binda, bound, bound, find, finna, found, found, grind, mala, ground, ground, wind, vinda, vrida, wound, wound.

Anm. Ring, sing, sink, spring och swim hafva äfven impf. rung, sung o. s. v. - Såsom adjektiv brukas i vissa uttryck partic. drunken, shrunken, sunken, stricken. Se VI anm. 2.

VI.

Verb med blandning af svaga och starka former:

Inf. Impf. Perf. partic.

hew (hu), hugga, hewed, hewed, hewn, lade, lasta, laded, (laded), laden, mow (mo), meja, mowed, mowed, mown, sow (so) så, sowed, sowed, sown, saw, såga, sawed, sawed, sawn,53

Inf. Impf. Perf. partic.

show } (sho), visa showed. (showed), shown, shew } shewed (o), (shewed), shewn (o), strow (stro) } (strö) strowed (o), (strowed), strown, strew (stro) } strewed, (o), strewed, (strewn), rive, splittra, klyfva, rived, rived, riven, shear, klippa, sheared, sheared, shorn.

Anm. 1. Dubbla impf. former förekomma hos de för öfrigt svagt böjda crow (kro), gala, impf. crew, crowed; climb (klim). klättra, impf. climbed, clomb (klom): stave, slå sönder, impf. staved, stove (clomb och stove äro dock föråldrade). - Af de numera svagt böjda grave, inrista, shave, raka, seethe, sjuda, koka, shape, skapa, swell, svälla, finnas de starkt bildade partic. graven. shaven, sodden, shapen (ill-shapen. misshapen), swollen, hvilka brukas såsom adjektiv.

Anm. 2. Då perf. partic. jämte den längre formen på -en har en förkortad form, brukas dehi förra ofta såsom adjektiv, i synnerhet attributivt, t. ex. a drunken fellow (men : he is drunk), cloven feet, sunken eyes, stricken in years, (forbidden fruit, a hidden motive, brow-beaten, worm-eaten m. fl.

64. Oregelbundna verb (med former till en del lånade från skilda stammar) äro:

Inf. Irapf. Perf. partic.

be, vara, was, been, do, göra, did, done, go, gå, resa, went, gone (gon), dare, våga, durst, dared.

Anm. Dare, "trotsa", "utmana", böjes svagt; om böjningen af dåre, "våga", se 55. Be brukas i det äldre språket

såsom pres. indik.: I be, thou beest, he be, we be o. s. v.

65. Ofullständiga (defektiva) verb äro:

1) hight (eg. perf. partic.), kallas (heter), kallades, kallad (i ålderdomlig stil); 2) quoth, sade: quoth I, quoth he (i komisk stil); 3) wit, inf. "veta" i uttrycket tu wit, "nämligen", "d. v. s." (= viz., en förkortn. af videlicet, som vid läsning öfversättes till det engelska namely).

Föråldrade äro: I wist, I wot (eg. impf.), jag vet, t. ex. Got wot = God knows.

Anm. Till ofullständiga verb höra äfven forego something, "afstå från något", som ej brukas i impf.; beware, "akta sig för", endast brukligt i inf. och imper., t. ex. beware of pickpockets! Worth, imper. (= be, jfr sv. varda), t. ex. woe worth the day.54

66. Alfabetisk förteckning på oregelbundna och starka verb.

Inf. Impf. Perf. partic.

Abide, förblifva, vänta, abode, abode. Arise, uppstiga, arose, arisen. Awake, vakna, awoke, awoke.

Be, vara, was, been. Bear, bära, bore, borne. Bear, föda, bore, born. Beat, slå, beat, beaten, beat. Become, blifva, became, become. Begin, begynna, began, begun. Behold, skåda, beheld, beheld. Bend, böja, bent, r *. bent, r. Bereave, beröfva, bereft, r. bereft, r. Beseech, anropa, besvärja, besought, besought. Bid, bjuda, befalla, bade, bid, bidden, bid. Bind, binda, bound, bound. Bite, bita, bit, bitten, bit. Bleed, blöda, bled, bled. Blow, blåsa, blew, blown. Break, bryta, brista, broke, broken. Breed, uppföda, uppfostra, bred, bred. Bring, bringa, brought, brought. Build, bygga, built, r. built, r. Burn, bränna, brinna, burnt, r. burnt, r. Burst, bryta, brista, burst, burst. Buy, köpa, bought, bought.

Cast, kasta, cast, cast. Catch, fånga, gripa, caught, caught. Chide, banna, chid, chidden, chid. Choose, välja, chose, chosen. Cleave, klyfva, cleft, cleft. Cling, klänga, hålla sig fast, clung, clung. Clothe, kläda, clad, r. clad, r. Come, komma, came, come.

r = regelbundet svagt, således: bended, bereaved, builded o. s. v.55

Inf. Impf. Perf. partic.

Cost, kosta, cost, cost. Creep, krypa, crept, crept. Cut, skära, hugga, cut, cut.

Dare, våga, durst, r. dared. Deal, handla, dealt, dealt. Dig, gräfva, dug, dug. Do, göra, did, done. Draw, draga, drew, drawn. Dream, drömma, dreamt, r. dreamt r. Drink, dricka, drank, drunk. Drive, drifva, drove, driven. Dwell, bo, dwelt, r. dwelt, r.

Eat, äta, eat, ate, eaten, eat.

Fall, falla, fell, fallen. Feed, föda, nära, fed, fed. Feel, känna, felt, felt. Fight, fäkta, strida, fought, fought. Find, finna, found, found. Flee, fly, fled, fled. Fling, kasta, slunga, flung, flung. Fly, flew, flown. Forbear, underlåta, forbore, forborne. Forbid, förbjuda, forbade, forbid, forbidden, forbid. Forget, förgäta, glömma, forgot, forgotten, forgot. Forgive, förlåta, forgave, forgiven. Forsake, öfvergifva, forsook, forsaken. Freeze, frysa, froze, frozen. Freight, befrakta, lasta, freighted, r. fraught.

Get, få, got, got (gotten). Gild, förgylla, gilt, r. gilt, r. Gird, omgjorda, girt, r. girt, r. Give, gifva, gave, given. Go, gå, resa, went, gone. Grind, mala, ground, ground. Grow, växa, blifva, grew, grown.56

Inf. Impf. Perf. partic.

Hang, hänga. hung, hung. Hear, bora, heard, heard. Hew, hugga, hewed. r. hewn. Hide, dölja, hid, hidden, hid. Hit, träffa, hit, hit. Hold, hålla, held, held. Hurt, skada, hurt, hurt.

Keep, hålla, behålla, kept, kept, Kneel, knäböja, knelt, r. knelt, r. Knit, knyta, sticka, knit, r. knit, r. Know, känna, veta, knew, known.

Lade, lasta, laded, laden, (r). Lay, lägga, laid, laid. Lead, leda, föra, led, led. Lean, luta sig, r. (leant), r. (leant). Leap, hoppa, r. leapt, r. leapt. Learn, lära sig, r. (learnt), r. (learnt). Leave, lämna, left left Lend, låna, utlåna, lent, lent. Let, låta, uthyra, let, let. Lie, ligga, lay, lain. Light, tända, lighted, lit, r. lit. Lose, förlora, lost, lost.

Make, göra, made, made. Mean, mena, meant, meant. Meet, möta, met, met. Mow, meja, mowed, r. mown.

Pay, betala, paid, paid. Pen, instänga, pent, r. pent, r. Put, sätta, lägga? put, put.

Read, läsa, read, read. Rend, sönderslita, rent, rent. Rid, befria, rid, rid. Ride, rida, åka, rode, rode (ridden). Ring, ringa, ljuda, rang, rung. rung. Rise, uppstiga. rose, risen.57

Inf' Impf. Perf. partic.

Rive, splittra, klyfva, rived, r. riven. Run, springa, ran, run.

Saw, såga, sawed, r. sawn. Say, säga, said, said. See, se, saw, seen. Seek, söka, sought, sought. Sell, sälja, sold, sold. Send, sända, sent, sent. Set, sätta, set, set. Shake, skaka, shook, shaken. Shear, klippa, sheared, r. shorn. Shed, utgjuta, shed, shed. Shine, skina, shone, shone. Shoe, sko, shod, shod. Shoot, skjuta, shot, shot. Show, visa, showed, shown. Shred, sönderskära, shred, shred. Shrink, krympa, shrunk, shrank, shrunk. Shut, tillsluta, shut, shut. Sing, sjunga, sang, sung, sung. Sink, sjunka, sank, sunk, sunk. Sit, sitta, sat, sat. Slay, slå ihjäl, slew, slain. Sleep, sofva, slept, slept. Slide, glida, slid, slidden, slid. Sling, slunga, slung, slung. Slink, slinka, smyga, slunk, slunk. Slit, upprista, klyfva, slit, slit. Smell, lukta, smelt, r. smelt, r. Smite, slå, smote, smitten. Speak, tala, spoke, spoken. Speed, skynda, sped, sped. Spell, stafva, spelt, r. spelt, r. Spend, utgifva, spent, spent. Spill, spilla, spilt, r. spilt, r. Spin, spinna, spun, span, spun. Spit, spotta, spit, spit. Split, splittra, klyfva. split, split. Spread, utbreda, spread, spread.58

Inf. Impf. Perf. partic.

Spring, hoppa, sprang, sprung, sprung. Stand, stå, stood, stood. Stay, stanna, staid, r. staid, r. Steal, stjäla, stole, stolen. Stick, sticka, sitta faststucken, stuck, stuck. Sting, stinga, stung, stung. Stink, stinka, stunk, stank, stunk.

Strow } strö strowed, (r.) strown. Strew } strewed, r. (strewn). Stride, gå (med långa steg), strode, stridden. Strike, slå, struck, struck. String, stränga, strung, r. strung, r. Strive, sträfva, strove, striven. Swear, svärja, swore, sworn. Sweat, svettas, sweat, r. sweat, r. Sweep, sopa, swept, swept. Swim, simma, swam, swum, swum. Swing, svinga, swung, swung.

Take, taga, took, taken. Teach, lära, undervisa, taught, taught. Tear, sönderrifva, tore, torn. Tell, säga, berätta, told, told. Think, tänka, thought, thought. Thrive, trifvas, blomstra, throve, r. thriven. Throw, kasta, threw, thrown. Thrust, stöta, thrust, thrust. Tread, träda, trampa, trod, trod, trodden. Wear, bära (om kläder, nöta), wore, worn. Weave, väfva, wove, woven. Weep, gråta, wept, wept. Wet, väta, fukta, wet, wet. Win, vinna, won, won. Wind, vinda, vrida, wound, wound. Work, arbeta, r. wrought, r. wrought. Wring, vrida, wrung, wrung. Write, skrifva, wrote, written. **6. Om Adverbet.**

67. Adverben äro antingen 1) ursprungliga adverb, t. ex. *well, quite, often, now, soon, yet, too,* eller 2) afledda af andra ordklasser, t. ex. *highly, perfectly, secondly, yearly, alive, asleep, home, back, meantime, sometimes, homeward(s), downward(s), northward(s), southward(s)<(i> o. s. v.*

Adverben äro vidare antingen 1) enkla, t. ex. here, long, very, eller 2) sammansatta, t. ex. hereafter, almost, sometimes.

***68.** De flesta adverb bildas af adjektiv genom tillägg af ändelsen ly, t. ex. highly, högeligen (af high), perfectly, fullkomligen (af perfect). -- Om adjektivet ändas på ll, tillägges endast y, t. ex. fully (af full).*

Anm. 1. Vid adjektiv på ly tillåter ej välljudet bildandet af adv. med samma ändelse. Antingen brukas sådana adj. i oförändrad form såsom adverb, t. ex. daily (daglig, dagligen), weekly, monthly, yearly, early, only; eller begagnas en omskrifning, t. ex. in a fatherly manner (l. like a father - paternally, faderligt). Några få adjektiv på ly kunna likväl bilda adverb med ändelsen ly, t. ex. cleanlily, lowlily.

Anm. 2. Äfven adj. på ward begagnas i oförändrad form såsom adverb, t. ex. northward (nordlig, norrut), downward. Så äfven far (långt), long (länge), fast, even, very, much, little, near, late, only m. fl. Se 184.

***69.** Vid tilläggande af adverbets ändelse iakttagas följande rättskrifningsregler:*

1) y framför ändelsen ly öfvergår till i, t. ex. happy, happily; hasty, hastily; gaily, drily, daily.

Anm. Vid enstafviga adjektiv är bruket vacklande. Således skrifves äfven ibland; gayly, dryly (däremot: daily).

2) adj. på le med föregående konsonant förändra denna ändelse till ly, t. ex. noble, nobly; possible, possibly (däremot: fertile, fertilely, sole, solely).

*3) vid adj. true (sann), due (tillbörlig), whole (hel) utstötes e framför ly: truly, duly, wholly.***70.** Adverben kunna liksom adjektiven kompareras antingen genom tillägg till positiven af ändelserna *er, est*, eller medels bestämningsorden *more, most*. Med ändelse kompareras enstafviga adverb, alla öfriga medels bestämningsorden *more, most*, t. ex. *long*, länge, *longer, (the) longest; easily,* lätt, *more easily, the most easily.*

Anm. *Often kompareras ibland med ändelser, så alltid early.*

***71.** Oregelbundet kompareras:*

well, väl, bra, better, best,

badly, dåligt, illa, worse, worst, ill,

much, mycket, more, most,

little, föga, less, least,

{nearest, near, nära, nearer, {next,

far, fjärran, långt, {farther, farthest, {further, furthest,

late, sent {later, latest, {latter, last.

Anm. Further, furthest, äro eg. komparationsformer till forth = vidare, längre bort o. s. v.

***72.** Pronominala (af demonstr. och interrog. pron. bildade) adverb äro:*

determ. relat. interrog.

there, där, here, här, where, hvarest, where? hvarest?

thence, thither, } därifrån, dit, } whence, whither, whence? whither? hence, hither, } hvarifrån, hvart, hvarifrån? hvart? härifrån, hit, }

then, då, when? när?

*so (thus), så, how? huru?*Anm. 1. Såsom relativ till *then* och *so* brukas konjunktionerna *when* och *as*, t. ex. *As a man sows, so he will reap.*

Anm. 2. Till pron. adverb höra äfven *why?* hvarför? *any* i sådana uttryck som *any more, any longer* samt *the -- the* framför kompararativer, ju-dess (ej att förblanda med art. *the*).

73. I st. f. adverb begagnas mycket ofta adverbiella talesätt, t. ex. *at this place (= here), at that time (= then), in this manner (= thus)*. Sådana äro:

at all, alls, *at any rate*, åtminstone, *at all events*, i alla händelser, *at best*, i bästa fall, *at (the) worst*, i värsta fall, *at hand*, till hands, *at home,* hemma (*from home*, hemifrån, *home,* hem), *at first*, i början, *at last*, slutligen, *at least*, åtminstone, *at most*, på sin höjd, *at noon, at night*, på middagen, på kvällen. *at once,* med ens, *at present*, för närvarande, *at random,* på måfå, *by day, by night,* om dagen, om natten, *by degrees,* gradvis, småningom *by chance,* händelsevis, *by far*, utan jämförelse, (icke) på långt när, *by and by*, rätt nu, snart nog, *by the by*, i

förbigående sagdt, *by little and little* (el. *little by little)*, småningom. by no means, på intet sätt, ingalunda, *by turns*, turvis, *for instance*, till exempel, *in fact*, i självfva verket, verkligen, *in some measure*, i någon mån, *in short*, korteligen, *in vain*, förgäfves, *of course*, naturligtvis, *of late*, på sista tiden, *of old*, af gammalt, *on foot*, till fots, *on purpose*, med afsikt, enkom, *on the contrary*, däremot, tvärtom m. fl.

Anm. "Han gjorde tvärtom": *He did the reverse* (motsatsen). "A. berömmer B. och tvärtom": *A praises B. and vice versa*. **7. Om Prepositionerna.**

74. Prepositionerna äro antingen 1) ursprungliga prepositioner, t. ex. *in, at, on, of, up, by,* eller 2) afledda af andra ordklasser (vanl. af subst. l. adj. tillsammans med prepos.), t. ex. *among, across, beside, along, between, during, notwithstanding.* -- Prepositionerna äro vidare antingen 1) enkla, t. ex. *in, on,* eller 2) sammansatta, t. ex. *into, upon.*
Alla prepositioner i engelskan stå med ackusativ.

75. *Alfabetisk förteckning på prepositionerna.*

About, om, omkring, *above,* öfver (högre än), *across,* öfver (tvärs öfver), *after,* efter, enligt, *against,* emot, *along,* längs efter, *amidst (amid),* midt i, bland, *among (amongst),* bland, *at,* vid, i, på, *athwart,* tvärs öfver, *before,* fore, *behind,* bakom, efter, *below,* under (lägre än), *beneath,* under, *beside,* bredvid, jämte, *between (betwixt),* emellan, *beyond,* bortom, på andra sidan om, *but,* utom, *by,* vid, genom, af, *down,* nedför, utför, *during,* under (om tid), *ere,* innan, *for,* för, i stället för, *from,* från, *in,* i, *into,* in i, *notwithstanding,* oaktadt, *of,* af, om, *off,* från. *on, upon,* på, *over,* öfver, *round (around),* omkring, *since,* sedan, allt sedan, *through,* genom, *till, until,* till, ända till, *to (unto),* till, åt, *towards,* mot, *under,* } under *underneath,* } *up,* uppför, *with,* med, hos, *within,* inom, *without,* utom, utan.**76.** Såsom ett slags propositioner brukas åtskilliga sammanställningar i synh. af prepos. med subst., äfvensom några particip (prepositionella talesätt). Sådana äro:

according to, i öfverensstämmelse *as for,* } hvad beträffar, med, enligt, *as to,* } *because of,* på grund af, i *on account of,* på grund af, följd af, med anledning af, *by means of,* medels, *opposite to,* midt emot, *by reason of,* på grund af, *owing to,* i följd af, på grund af, *contrary to,* tvärt emot, *upwards of,* öfver, *for - sake,* för - skull, *concerning,* } angående, *in behalf of,* } *respecting,* } *in favour of,* } till förmån för *excepting,* } undantagande, *in consequence of,* i följd af, *except,* } *in stead of,* i stället för, m. fl.

8. Konjunktioner.

77. I. **Samordnande konjunktioner.**

a) kopulativa (som utmärka sammanställning):

and, och, samt, *neither -- nor,* hvarken -- eller, *also,* } *not only -- but also,* icke blott -- utan *too,* } också, äfven, äfven, *both -- and,* både -- och, *partly -- partly,* dels -- dels, as well -- as, såväl -- som, *now -- now,* än -- än;

b) disjunktiva (särskiljande):

or, eller; *either -- or,* antingen -- eller;

c) adversativa (som utmärka motsats eller inskränkning):

but, men, utan, *yet* } dock, likväl, *still,* } *however,* likväl, emellertid; **76.** Såsom ett slags propositioner brukas åtskilliga sammanställningar i synh. af prepos. med subst., äfvensom några particip (prepositionella talesätt). Sådana äro:

according to, i öfverensstämmelse *as for,* } hvad beträffar, med, enligt, *as to,* } *because of,* på grund af, i *on account of,* på grund af, följd af, med anledning af, *by means of,* medels, *opposite to,* midt emot, *by reason of,* på

grund af, *owing to,* i följd af, på grund af, *contrary to,* tvärt emot, *upwards of,* öfver, *for - sake,* för - skull, *concerning,* } angående, *in behalf of,* } *respecting,* } *in favour of,* } till förmån för *excepting,* } undantagande, *in consequence of,* i följd af, *except,* } *in stead of,* i stället för, m. fl.

8. Konjunktioner.

77. I. **Samordnande konjunktioner.**

a) kopulativa (som utmärka sammanställning):

and, och, samt, *neither -- nor,* hvarken -- eller, *also,* } *not only -- but also,* icke blott -- utan *too,* } också, äfven, äfven, *both -- and,* både -- och, *partly -- partly,* dels -- dels, as well -- as, såväl -- som, *now -- now,* än -- än;

b) disjunktiva (särskiljande):

or, eller; *either -- or,* antingen -- eller;

c) adversativa (som utmärka motsats eller inskränkning):

but, men, utan, *yet* } dock, likväl, *still,* } *however,* likväl, emellertid;*d) konklusiva (som utmärka slutsats):*

then, } therefore, } so } alltså, följaktligen, thence } därför, däraf;

e) explanativa (förklarande):

for, ty, namely, } nämligen videlicet, } (förkortn.: viz.}.

78.** II. **Underordnande konjunktioner.

a) Det allmänt underordnande that, att, och det indirekt frågande if, om, whether, huruvida;

b) temporala (som utmärka tid):

when, då, när, as soon -- as, så snart som, whenever, när helst, så ofta before, } innan, förr än, som, ere, } while (whilst), medan, under after, sedan, det att, since, allt sedan, as, just som, så snart som, till (until), till dess, tills (att); as long -- as, så länge som,

c) komparativa (som utmärka jämförelse):

as, som, såsom, liksom, as if, } som om as -- as (so), lika -. som, as though, } not so -- as, icke så -- som, as, allt eftersom, than (efter kompar.), än, the -- the, ju -- dess (vid kompar.);

d) konsekutiva (som utmärka följd):

so -- that, så -- att, such -- as, sådan som (= att den);

e) kausala (som utmärka grund eller orsak):

because, emedan, därför att, as, } som, eftersom, då, since, } enär, alldenstund;

f) finala (som utmärka ändamål l. afsikt):

that, att, på det att, lest, på det att icke; g) konditionala (som utmärka villkor):

if, om, såframt, *unless,* såframt icke.

h) koncessiva (som utmärka medgifvande):

though (dho) ehuru, om än, *although,* } ehuru, oaktadt, änskönt. *even though,* }

Anm. De flesta af ofvan uppräknade konjunktioner äro egentligen adverb eller adverbiella uttryck, hvilka begagnas såsom bindeord, t. ex. *also, too, yet, still, then, so* m. fl. -- Sådana adverbiella bindeord äro vidare: *even*, till och med; besides, moreover, dessutom, därjämte; *withal*, därjämte, tillika; *what (by, with, for) -- what (by, with, for)*. dels (af etc.) -- dels (af etc.); *sometimes -- sometimes*, än -- än; *first (firstly), secondly etc., further,*

then, lastly (finally), för det första o. s. v., vidare, slutligen; *on the contrary*, däremot; *whereas*, hvaremot; *nevertheless, notwithstanding*, det oaktadt, icke dess mindre: *in case that*, i fall att; *as far as*, såvidt som, m. fl.

9. Interjektioner.

79. Vanliga interjektioner äro:

Ah, åh! ack! *O! oh,* o! *alas!* ack! *hey, heyday,* hej! hejsan! *hurrah! huzza!* hurra! *eh,* å! (eh? huru? då man ej förstått ett yttrande -- vanl. *Sir? Madam?* l. *I beg your pardon), holloa! (hollo), lo!* se, *fy, fie, fy! pooh! pshaw!* bah, pah! *hush! tut! mum!* tyst!

Såsom interjektioner brukas äfven ord af andra ordklasser samt förkortade satser, t. ex. *What? hvad? indeed? how? why?* t. ex. *Why, you don't say so?* Å, verkligen? *Why (well}, where have you been?* nå, o. s. v. *Marry* (af *Virgin Mary*), sannerligen! *Good Gracious! O Dear! O Dear me!* å, för all del! bevars! *Confound it! damn! damn it!* fördömdt! *I say,* hör nu! hör hit! *For shame!* Fy då! *g)* konditionala (som utmärka villkor):

if, om, såframt, *unless,* såframt icke.

h) koncessiva (som utmärka medgifvande):

though (dho) ehuru, om än, *although,* } ehuru, oaktadt, änskönt. *even though,* }

Anm. De flesta af ofvan uppräknade konjunktioner äro egentligen adverb eller adverbiella uttryck, hvilka begagnas såsom bindeord, t. ex. *also, too, yet, still, then, so* m. fl. -- Sådana adverbiella bindeord äro vidare: *even*, till och med; besides, moreover, dessutom, därjämte; *withal*, därjämte, tillika; *what (by, with, for) -- what (by, with, for).* dels (af etc.) -- dels (af etc.); *sometimes -- sometimes*, än -- än; *first (firstly), secondly etc., further, then, lastly (finally),* för det första o. s. v., vidare, slutligen; *on the contrary*, däremot; *whereas*, hvaremot; *nevertheless, notwithstanding*, det oaktadt, icke dess mindre: *in case that*, i fall att; *as far as*, såvidt som, m. fl.

9. Interjektioner.

79. Vanliga interjektioner äro:

Ah, åh! ack! *O! oh,* o! *alas!* ack! *hey, heyday,* hej! hejsan! *hurrah! huzza!* hurra! *eh,* å! (eh? huru? då man ej förstått ett yttrande -- vanl. *Sir? Madam?* l. *I beg your pardon), holloa! (hollo), lo!* se, *fy, fie, fy! pooh! pshaw!* bah, pah! *hush! tut! mum!* tyst!

Såsom interjektioner brukas äfven ord af andra ordklasser samt förkortade satser, t. ex. *What? hvad? indeed? how? why?* t. ex. *Why, you don't say so?* Å, verkligen? *Why (well}, where have you been?* nå, o. s. v. *Marry* (af *Virgin Mary*), sannerligen! *Good Gracious! O Dear! O Dear me!* å, för all del! bevars! *Confound it! damn! damn it!* fördömdt! *I say,* hör nu! hör hit! *For shame!* Fy då! **Ordbildningslära.**

§ 1. **Ordbildning utan afledningsändelse.**

80. Samma ord brukas ofta till betecknande af olika ordklasser, i synnerhet öfvergå subst. sålunda ofta till verb, t. ex. *pity*, ömkan, *to pity*, ömka. Så: *end, wonder, branch, bargain, reverence, matter, favour* m. fl. Omvändt bildas ibland subst. af verb, t. ex. *concern, turn, blush*.

81. Vid denna öfvergång från en ordklass till en annan förändras ofta accenten. I synnerhet märkas några tvåstafviga subst. (adj.) och verb, som skiljas genom olika betoning, i det subst. accentueras på första, verbet på andra stafvelsen, t. ex.

Subst. (adj.) Verb.

ac'cent, tonvikt, *accent',* betona,

con'duct, uppförande, ledning, *conduct',* föra, leda,

con'flict, sammanstötning, strid, *conflict',* sammandrabba,

con'test, strid, *contest',* strida, bestrida,

con'trast, motsats, *contrast'*, motställa, afsticka,

con'vict, förbrytare, *convict'*, öfverbevisa,

des'ert, öken, *desert',* öfvergifva (subst. *desert'* = förtjänst),

fre'quent (adj.), talrik, tät, *frequent'*, ofta besöka,

in'crease, tillväxt, *increase',* tillväxa, ökas,

in'sult, skymf, *insult'*, skymfa,

ob'ject, föremål, *object'*, motställa, invända,

pres'ent, gåfva, adj. närvarande, *present'*, framställa, förära,

prod'uce, produkt, *produce'*, frambringa,

sub'ject, undersåte, adj. *subject'*, underkasta. underkastad

Så: *absent, augment, attribute, compact, compound, confine* (subst. vanl. pl.), *concert, consort, contract, convert, convoy, discount, escort, essay, export, extract, ferment, import, prefix, presage, progress, project, protest, rebel, record, refuse, surname, survey, torment.*Anm. Genom accenten skiljas äfven stundom substantiv och adjektiv, t. ex. *Au'gust*, augusti, *august'*, vördnadsbjudande; *invalid' (i=é)*, sjukling, *in'valid* (äfven: *inval'id*), kraftlös; *minute (min't*), minut, *minute'*, liten, omständlig.

82. Ordbildning genom afljud förekommer blott i anglosaxiska ord, t. ex. *band, bond, to bend* (alla. *af to bind), tale* (af *to tell), fell* (af *fall), set* (af *sit), pride (proud), heat (hot), bleed (blood)*. -- Ibland tillkommer afledningsändelse, t. ex. *birth, burden* (af *to bear*).

83. Konsonantförändring förekommer ofta i afledda ord, t. ex. *ditch* af *dig, breach* af *break, woof, web* af *weave;* i synnerhet märkes, att den hårda konsonanten hos subst. eller adj. ofta blir *len* i motsvarande verb, t. ex. *to live* (subst. *life), to prove* (s. *proof), to save* (s. och adj. *safe*), *to believe* (s. *belief); to bathe* (s. *bath), to breathe* (s. *breath), to clothe* (s. *cloth), to wreathe* (s. *wreath); to advise* (s. *advice), to prize* (s. *price), to lose* (s. *loss), to close*, sluta, *close (s=z)*, slut (*close*, adj.), *to use, to abuse, to misuse, to excuse, to refuse, to promise, to rise* (hvilkas motsvarande subst. uttalas med hårdt s).

§ 2. **Ordbildning genom afledningsändelse.**

a) <b<Substantiv.

84. Personnamn (ofta äfven djur- och saknamn) bildas 1) genom följande anglosaxiska ändelser: *er (ar, or, ier)* för betecknande af den handlande personen, t. ex. *singer, builder, gardener.* Djur- och saknamn: *adder, beaver, feather, shoulder, murder, laughter* o. n. a.

Anm. 1. I st. f. *er* har skrifsättet bestämt sig för *ar* i *beggar, liar, pedlar*, för *or* i *sailor (warrior, counsellor, bachelor, proprietor* äro härledda från franskan: guerrier etc.); *i* eller *y* inskjutes i *glazier, collier, lawyer.*Anm. 2. I det äldre språket motsvarades *er* af den femin. ändelsen *ster*, som nu öfvergått till betecknande af män, t. ex. *huckster, teamster*, ofta med tadlande betydelse såsom i *gamester, trickster, punster.* Den femin. betydelsen kvarstår i *spinster*.

ard, som är augmentativt (= utmärker, att en egenskap besittes i hög l. tadelvärd grad), t. ex. *drunkard*, drinkare, *niggard*, gnidare (från franskan härledda äro *bastard, coward*).

2) genom franska ändelser, t. ex. *princess* (fr. princesse), *general* (= fr.), *capital* (fr. capital, capitale), *individual* (fr. individuel, s. individu):

Anm. Omedelbart afledda af verb äro *arrival* (arrivée), *refusal, proposal* m. fl.

artisan (= fr.), *captain* (fr. capitaine), *cousin* (= fr.), *ruin* (fr. ruine), *mason* (fr. maçon), *lion* (= fr.), *saloon, dragoon* (fr. salon, dragon), *merchant* (fr. marchand):

student (fr. étudiant), *artist* (fr. artiste):

scholar, prisoner (fr. écolier, prisonnier -- men *dinner*, fr. diner, *prayer*, fr. priere, *matter*, fr. matiere):

actor (fr. acteur -- så äfven (abstrakta): *error*, fr. erreur, *favour*, fr. faveur; saknamn: *mirror*, fr. miroir, *razor, manor, parlour):*

musician, historian. Prussian, Athenian (fr. musicien, historien, Prussien, Athénien):

European, Epicurean, (fr. Européen. Epicuréen):

secretary, seminary (fr. secrétaire, séminaire):

refugee (fr. réfugié).

Anm. l. Märk (i jurid. språk): *legateé*, arfvinge (mots. *legator*, som testamenterar, testator), *appellee*, svarande *(appellant*, kärande): så: *feoffee*, vasall, *lessee*, arrendator, *patentee*, patentinnehafvare.

Anm. 2. Franska ändelsen ée motsvaras af den engelska *ee* i *Pharisee, Pyrenees, levee, committee*. -- I några ord öfvergår fr. *é, ée* till *y, ey,* t. ex. *deputy, clergy. duchy, county* (fr. comté); *ralley, journey, country* (fr. contrée).

85. Abstrakta substantiv bildas:

1) genom de anglosaxiska ändelserna *ing*, t. ex. *reading*. Den abstr. betyd, öfvergår ibland till konkret, t. ex. *building*, byggande, byggnad; *ness*, t. ex. *kindness, slyness*. Konkret betyd. i *witness, wilderness:dom*, t. ex. *freedom, wisdom, Christendom* (kristenhet: -- *Christianity, kristendom);*

hood, t. ex. childhood, falsehood;

ship, t. ex. friendship, horsemanship, hardship.

2) genom franska ändelser, t. ex.

Season (fr. saison), treason (fr. trahison);

culture, picture (= fr., men: pleasure, fr. plaisir, leisure, fr. loisir, treasure, fr. trésor), justice (= fr., -- märk på se: franchise, treatise, merchandise, exercise);

ignorance, violence (= fr.), fortitude (= fr.), merit (fr. mérite), statute (fr. statut), consulate, senate (fr. consulat, sénat), parade (= fr.), attachment, treatment (fr. attachement, traitement; -- af german, stam.: fulfilment; konkreta äro monument, regiment), fancy (fr. fantaisie), philosophy, misery (fr. philosophie, misere);

dignity, beauty (fr. dignité, beauté; -- konkreta: city, fr. cité, deity, fr. déité, divinité);

slavery, bravery (esclavage, bravoure; de flesta äro kollektiv, t. ex. cavalry, fr. cavalerie, Englishry, Irishry (af german, stam.); yrke beteckna: cutlery, fr. coutellerie, fishery, fr. pécherie;

glory, history (fr. gloire, histoire).

Anm. Flere subst. på cy äro afledda af subst. l. adj. på ate, t. ex. intimacy, curacy, prelacy. Af adj. l. subst. på

ant, ent bildas abstr. subst. på ance, ence, ibland med biformer på ancy, ency, t. ex. excellence, excellency, dependence, dependency, elegance, elegancy.

***86.** Deminutivändelser äro a) de anglosaxiska y, en, ling, t. ex. Johnny, lille Johan, kitten, kattunge, chicken, kyckling, gosling, gåsunge (jfr. sv. gässling), sapling, telning, darling, älskling, b) de franska let, et, erel, t. ex. streamlet, rivulet, liten ström, å, brooklet, liten bäck, islet, liten ö, holme, lancet, lansett, cockerel, tuppkyckling.*

Anm. Mindre vanliga äro (de anglosax.) ow, ock, kin; (de franska) ot, cle, ale, t. ex. shadow, meadow, hillock, bullock, lambkin; Wilmot (af William), particle, globule.

I ett mindre antal ord förekomma a) de anglosax. afledningsändelserna ow, ew, ough, red, ric, lock, ledge, t. ex. widow, pillow, sparrow, sinew, borough, kindred, hatred, bishopric, wedlock, knowledge, b) de franska ue, tue, el, le, cle, any, mony, me, asm, ism, ass, ace, age, t. ex. value, virtue, quarrel, fable, vehicle, villany, ceremony, theme, enthusiasm, atheism, cuirass, menace, coyage.b) **Adjektiv.**

87. 1. Anglosaxiska afledningsändelser äro:

y, t. ex. *bloody, mighty, bushy, hasty;*

ly (sammandr. af *like*, t. ex. *godlike, godly)*, t. ex. *kingly, lovely, deadly, sickly; weekly* (distrib.);

ish, t. ex. *Spanish, Danish, foolish, devilish, roguish, whitish* (stötande i hvitt), *sweetish* (sötaktig);

ed, t. ex. *wooded* (skogbeklädd), *haired;* i sammansättn. t. ex. *kind-hearted, old-fashioned, short-sighted* m. fl.

en, t. ex. *golden, silken, woolen:*

Anm. *A gold watch, a silk cord* (sällan golden etc.), däremot: *the golden age, silken hair. Earthen ware* (krukmakargods), *an earthy taste* (jordsmak), *earthly things* (jordiska). -- Många hithörande subst. brukas själfva såsom attribut i st. f att bilda adjektiv, t. ex. *a silver spoon, an iron bar, a stone jug.*

ful, less, t. ex. *thankful, thankless, powerful, powerless;*

some, t. ex. *tiresome,* tröttsam, *quarrelsome,* grälaktig, *handsome, wholesome;*

ward, t. ex. *awkward,* tölpig, *westward.*

2. **Franska afledningsändelser:**

human, humane, certain, sudden (fr. humain, certain, soudain -- *pagan,* fr. paien), *fatal* (= fr.), *mortal* (fr. mortel), *imperial* (= fr.), *essential* (fr. essentiel), *divine* (fr. divin), *civil, servile* (= fr.), *admirable, possible* (= fr.), *elegant, vehement* (= fr.), *timid, rapid* (fr. timide etc.), *active, native* (fr. actif, fem. active), *public* (= fr.; -- märk: *despotic, despotical, historic, historical), popular, elementary* (fr. populaire, élémentaire), *familiar* (fr. familier), *superior, inferior* (fr. supérieur etc.), *Maltese, Chinese* (fr. Maltais, fem. Maltaise, Chinois), *European, Athenian* se subst., *dangerous, ingenious* (fr. dangereux etc. -- *jealous*, fr. jaloux).

Anm. Adj. på *ous* motsvara äfven ibland lat. på us, t. ex. *previous, assiduous, credulous.* Från latinet härstammar äfven ändelsen *se* (mer sällan *ose*) i *diffuse, precise, verbose, morose*, samt ändelserna, *t, ate* etc. i *perfect, delicate, opposite, dissolute*, m. fl.*c)* **Verb.**

88. 1. Anglosaxiska afledningsändelser:

en, i synh. till adjektiv, med faktitiv bet., t. ex. *shorten*, förkorta, *harden*, härda, *blacken*, svärta, *deafen*, döfva, *strengthen, frighten;*

le, med deminut. (ibland freqvent.) bet., t. ex. *drizzle,* dugga, *frizzle,* krusa, *giggle,* fnittra, *dwindle,* krympa, *nibble*. nappa, *dangle,* dingla, *wrangle,* gräla;

er, t. ex. murder, fetter, gather; af kompar., better, förbättra, *further,* främja; ofta med freqvent. bet, t. ex. *flutter. flicker,* flaxa, fladdra, *quiver, quaver, shiver,* darra, skälfva, *glitter, mutter,* mumla, *clatter,* skramla.

2. Franska afledningsändelser:

vary, marry, justify (fr. varier, marier, justifier, -- afvikande: *apply,* fr. appliquer, *supply,* fr. suppléer, *occupy, accompany,* fr. *occuper.* accompagner);

create, mitigate (lat. sup. atum, fr. créer, mitiger);

civilise, baptize (fr. civiliser etc.);

punish, finish (fr. ir, partic. issant: punir, finir).

Anm. 1. Ändelsen *ir* i franska verb med partic. *ant* bortfaller i engelskan, t. ex. *serve, cover, offer, suffer*. -- Sammansättningar af *tenir* förändra *e* till *ai*, t. ex. *detain.* Oregelbundet bildas *acquire, inquire, act, reflect, enjoy* o. n. a.

Anm. 2. Ändelsen *ish* förekommer äfven hos några verb, som ej motsvara franska verb på *ir*, t. ex. *astonish, diminish, distinguish, publish, relinquish, vanquish, admonish, famish.*

Anm. 3. En stor mängd verb bildas äfven utan särskild ändelse och med bortkastande af den franska infinitivändelsen (er, re, oir), t. ex *adorn, proclaim, reveal, govern, preach, judge* (juger), *treat, use, push* (pousser), *defend, descend, extend, move, prevail, deceive, receive.*

Anm. 4. Några verb sluta sig till det latinska supinets form, t. ex. *protest* (protéger), *neglect, correct, afflict, digest, contribute, constitute, discuss;* äfven bildas åtskilliga af det fr. partic. (i synnerh. af verb på aindre, eindre, oindre), t. ex. *paint, point, taint, attain.*

Om adverbens bildning se 67, 68.§ 3. **Sammansättning.**

89. I sammansatta ord angifver den senare sammansättningsdelen ordets grundbetydelse, medan den förra närmare bestämmer denna betydelse, t. ex. *house-dog,* gårdshund, *dark-green,* mörkgrön, *whitewash,* hvitfärga, rappa.

Anm. Från egentliga sammansättningar böra skiljas sådana ordförbindelser, i hvilka bestämningsordet utgör en självständig satsdel, eller som utgöras af hela talesätt, t. ex. *towns-man, lady's-maid, brick-house, commander-in-chief, forget-me-not, go-between, pick-pocket, run-away.*

90. *Substantiv* kunna sammansättas med bestämningsord af alla ordklasser, t. ex. *candlestick, death-bed, black-smith, ill-will, grindstone, writing-book, afternoon.*

Adjektiv sammansättas med substantiv, adjektiv, partiklar, prepos., adverb, t. ex. *snow-white, dark-brown, unkind, downright.*

Verb hafva substantiv, adjektiv, partiklar, prepos., adverb såsom bestämningsord, t. ex. *backbite, whitewash, outdo, overtake.*

91. Bland den mängd partiklar, prepos. och adverb, som bilda sammansättningar, märkas:

1. De anglosaxiska, nämligen

a) de oskiljaktiga partiklarne *a, be, for, mis, un,* t. ex. *arise,* uppstiga, *befall,* träffa, hända, *forbid,* förbjuda, *mislead,* missleda, *misdeed,* missdåd, *unkind,* ovänlig, *untruth,* osanning, *unlearn,* glömma, *unlock,* läsa upp, *unpack,* packa upp (mots. *pack up,* inpacka), *undress,* afkläda.

Anm. 1. *A* betecknar riktning uppåt, äfven förstärkning, och förekommer i några verb och adj., t. ex. *awaken,*

affright (uppskrämma), *afraid (afeard).* Från den oskiljakt. part. *a* bör skiljas prepos. *a* (uppkommen af *on, of)* i *alive, away, among, abed, go-a-hunting* m. fl.

Anm. 2. *For* (tysk. uev) bör skiljas från prepos. *fore*, före, t. ex. *foresee, forenoon.b)* propositioner och adverb, t. ex.

afternoon, by-street (sidogata), *by-stander, by-gone* (äfven: *stander-by, gone-by), downfall, downright, downcast, foreman, forementioned, forewarn, forthcoming, gainsay* (motsäga), *income, infold, offspring, onset* (anfall), *outlet* (utlopp), *outbid* (öfverbjuda), *oversight* (öfverseende, glömska), *overmodest* (alltför blygsam), *overrun* (öfversvämma), *overtake* (upphinna), *overcome* (öfverväldiga), *thorough-fare* (genomfartsväg), *thorough-bred* (grundligt bildad), *through-ticket* (biljett för en hel resa), *underwood,* (småskog), *undermine, undersell, undertake, underground* (adv.), *upstart* (uppkomling), *upright, upset* (vända upp och ned, stjälpa), *withstand*, (motstå), *withhold* (undanhålla), *withdraw* (draga tillbaka).

Anm. Såsom af dessa ex. framgår, kunna endast *fore (gain), in, out, over, under, up* och *with* bilda äkta sammansättn. med verb. De stå då ofta i figurlig bet., t. ex. *overlook* (jfr *look over) uphold, (jfr hold up}.*

2. Franska (latinska) prepos. och adverb, t. ex.

avert, abuse, abstain;

admire, ascend, assign, accept, affirm, attract;

Anm. *Ad* utstöter ofta d, i synnerh. före *s*, ofta assimileras det äfven med följ. kons. (Se ex. ofvan.)

condemn, combine, commit, compel, collect, correct, coincide, cohesion;

Anm. *N* framför *b, m*, oeh *p* öfvergår till *m*, assimileras med ett följ. *l* eller *r* och utstötes framf. vokal eller *h*. Märk: *counsel, countenance* (jfr *count*, fr. compter, *count*, fr. comte, *profound*, fr. profond m. fl.).

depart, deprice, describe; discord (mots, *concord}, dissect, dislike, differ, divest, eject, expel, effect* (framf. f);

include, imbibe, immerge, impel, illustrate, irrigate;

Anm. Se anm. under *con.* I ord upptagna från franskan kvarstår *en, (em)*, t. ex. *engage, employ, envy, enjoin., encumber, embellish, enrich* m. fl. *In* brukas äfven såsom privativ partikel (= för beteckn. af brist l. frånvaro), t. ex. *injustice, illiberal*. Jfr *un*.

interpose, interrupt, intercede, -- den franska formen blott i *entertain, enterprise* och deras afledningar.

obstruct, occur, offer, oppose, omit (med utstött *b*);

perspire, persuade; present, prefer; produce, provide (vid anslutning till ett franskt ord vanl. *pur*, t. ex. *pursue, purvey);repeat, reenter, redeem* (lat. red-imere); *select, separate, sedition* (lat. seditio); *subtract, succeed, suffer, suggest, suppose; superstructure, supernatural,* — den franska formen sur i *surmount, surrender, surround*, m. fl.; *transatlantic, transport, transcribe, transpire, transcend*. *Trespass* (fr trépasser) = *transgression. Tra* i *tradition, traduce, tran* framför *s.* (Se ex. ofvan.)

Anm. Utom de ofvan upptagna, som vanligast förekomma, brukas flere andra latinska prepos. och adv. i sammansättningar, t. ex. *benefit* (fr. bienfait), *malevolent* (fr. malveillant), *semicircle* (*semi* = half, fr. demi). Engelskan har äfven upptagit en mängd grekiska ord, i hvilka grekiska partiklar ingå, t. ex. *atheist, anonymous* (*a, an* beteckn. brist, frånvaro), *amphitheatre* (*amphi* = omkring), *cataract* (*cata* = ned), *diameter* (*dia* = genom), *eulogy, evangelical* (*ev* väl, godt).

Syntax.

I. Om Artikeln.

92. Af flere substantiv i samma satsförhållande, som följa efter hvarandra, får endast det första artikel, då substantiven tänkas tillsammans till ett helt, t. ex. the father and mother (= the parents) of this child.

The horse and cows were Hästen och korna betade på grazing in the meadow. ängen. Bring me a knife and förk! Gif mig knif och gaffel! Dense clouds obscured the Täta moln förmörkade månen moon and stars. och stjärnorna.

Om däremot substantiven beteckna olikartade föremål eller skola hvar för sig framhållas, brukas artikel.

T. ex.

I bought a grammar and a Jag köpte en språklära och en penknife this morning. pennknif på morgonen. The king tvås accompanied by Kungen var åtföljd af generalen the general and the minister. och ministern (två olika personer.)

Anm. During the fourteenth and fifteenth centuries (men: during the fourteenth and the fifteenth century]. The Danish and Saxon tongues (däremot: She liked the English and the Hebrew tongue). - Dock utebliver stundom artikelns upprepande äfven i sing., då någon tvetydighet ej kan uppstå, t. ex. the civil and ecclesiastical administration.76

A. Bestämda Artikeln.

93. Bestämda artikeln brukas:

1) för att framhålla föremål såsom bekanta, omtalade o. s. v. (Substantivets bestämda bemärkelse.}

T. ex.

The dog is howling at the gate. Hunden tjuter vid porten. I was horn in the year 1832. Jag föddes år 1832.

Anm. Den best. art., som ursprungligen är ett demonstr. pron., har behållit den demonstrativa betydelsen i flere uttryck, t. ex. nothing of the (= that) kind. For the time (= for the time being).

2) för att beteckna substantivets allmänna (= totalitets-) bemärkelse. Så brukas likväl artikeln i engelskan blott vid appellativ (släktnamn) i singularis.

Appellativ i pluralis (man och woman äfven i sing.) äfvensom abstrakta substantiv och ämnesnamn stå däremot i denna bemärkelse utan artikel.

T. ex.

The dog is vigilant. Hunden är vaksam. Dogs are vigilant. Hundar äro vaksamma. The oak is a fine tree. Eken är ett vackert träd. Qaks are fine trees. Ekar äro vackra träd. Life became a burden to Jiim. Lifvet blef honom en börda. (Jfr the life of Luther.) Necessity is the mother of Nödvändigheten är uppfinningens invention. moder. God is love. Gud är kärleken. History is a narrative of past Historien är en berättelse om events, (jfr The history of förflutna händelser. states and empires is called Political history.)Iron is more useful than gold. Järn(et) är nyttigare än guld.

(Jfr The iron of Sweden is considered the best)

Man is the natural protector Mannen är kvinnans naturlige of woman. beskyddare.

Till abstrakta substantiv höra sådana ord som: Chiristianity (kristendom), Protestantism. Catholicism, Judaism, literature, physics, philosophy o. s. v. (religionsformers och vetenskapers namn)

Anm. 1. Artikelns begagnande eller uteslutande vid kollektiv öfverensstämmer i allmänh. med svenskan. Dock bör märkas, att några kollektiv, som närma sig abstrakta subst, ofta brukas utan artikel. t. ex. Government simply did what was absolutely necessary. Next week parliament opens. Mankind has wandered from East to West. - Så äfven: Christendom, kristenheten, posterity, eftervärlden, society, samhället, samt några kollektiv, som beteckna ett obestämdt antal, t. ex. people, cattle.

Anm. 2. Utan artikel begagnas vanligen äfven ett af adjektiv bestämdt substantiv i allmän bemärkelse. Adjektivet och substantivet bilda i sådant fall ett begrepp, t. ex. human understanding, människoförstånd (jfr the human understanding, det mänskliga förståndet - i motsats mot andra varelsers). Old age (ålderdomen) is generally accompanied with many infirmities. French gold. Human life. Divine service.

Anm. 3. För att uttrycka en obestämd del eller mängd (substantivets partitiva bemärkelse) brukas vanligen some eller any. Ibland uttryckes äfven denna bemärkelse utan bestänmnigsord eller med obest. artikeln, t. ex. I want some books, jag behöfver böcker. Do you want any books? He called for some tea, han beställde te. Have you money, Alfred? Yes, quite sufficient, father!

Anglicismer:

He no longer looks the young man (ser ej ut som någon ungdom). Every word marked the gentleman. They gazed around them to the left and right. To get the better of some one (få öfvertag, besegra); to get the start of (få försprång). To run the risk (the hazard); to play the piano, the flute etc.; to speak the truth. God, the Eternal (evige Gud!). O Littleton, the friend! Brown, the tailor. Smith, the merchant (skräddaren B., grosshandlar S.) m. fl.

3) framför vissa egennamn, nämligen: a) namn på floder, sjöar, haf och bergsträckor, t. ex. the Danube, Donau; the Rhine, Rhen: the Wener.

Vänern; the Baltic, Östersjön; the Alps, the Appenines, the Oural;

b) länders namn i pluralis, t. ex. the West Indies, the Netherlands (l. the Low Countries); - ögrupper, t, ex. the Canaries, Kanarieöarna, the Cape Verdes (däremot: Sweden, Switzerland, Turkey, Moldavia o. s. v.);.

c) alla slags egennamn, föregångna af adjektiv, t. ex. the great Newton. The mighty England.

Anm. 1. Namn på enstaka berg och uddar, i synnerhet då de föregås af appellativ, stå vanligen utan artikel, t. ex. Hecla is the principal volcano of Iceland. The top of Vesuvius. Mount Sinai. Cape Palma (men: the Cape l. the Cape of Good Hope). Äfven utelämnas artikeln ofta framför namn på sjöar, föregångna af lake, t. ex. Lake Huron. Lake Superior.

Anm. 2. Undantagsvis hafva följande länders och städers namn äfven i singularis best. art.

the Crimea, the Levant (Asia Minor}, the Morea, the Ukraine, the Tyrol, the Hague, the Palatinate (Pfalz), the Havanna.

Anm. 3. Då adjektivet tillsammans med ett person- eller ortnamn bildar en vanlig sammanställning, där adj. och subst. liksom sammansmält till ett begrepp, begagnas ej artikel, t. ex. Merry England. Fair France. The climate of ancient Germany. Old Nestor. Young Rip van Winkle. Poor little Tommy. S:t Paul (däremot: the S:t Gotthard, the S:t Bernhard). European Turkey. Southern Italy. - Så äfven: All Germany. Half Sweden.

94. Särskildt märkes artikelns bruk vid vissa appellativ, som begagnas såsom egennamn.

Med artikel stå sålunda namn på väderstreck och vindar: The North, the South, the East, the West o. s. v., men: from north to south. The rocky mountains are north (adverb) from the Mississippi; namn på fartyg, offentliga byggnader, tidningar och tidskrifter. T. ex. One of the vessels was named the Pinta. We returned to the Lion (värdshuset Lejonet). The Times (tidning). The Spectator (tidskrift). The Vatican. The Parthenon. (Däremot: Greenwich Hospital, Buckingham palace. Blackwood's Magazine - då namnet är lånadt från ett ställe eller en person.)

Anm. Personamn få artikel, då de stå såsom appellativ eller i allmänhet öfverflyttas på andra föremål, t. ex. Charles the Twelfth is often called the Alexander of the North. The Stuarts. The Venus of Correggio (tafla). The Orion (skeppet O.- däremot: Orion, stjärnan O.).

Utan artikel brukas:

a) namn på månader och högtider, vanligen äfven namn på dagar, t. ex. Christmas is celebrated in December. On Tuesday we had our last lesson in History. I hope to see you at Easter (påsk). Utan artikel brukas äfven årstidernas namn i allmän bemärkelse samt då de personifieras, t. ex. Spring produces flowers (våren = alla vårar). Winter has come round again. Däremot: The winter is so long as to tire out our patience (vintern = denna vinter). The Christmas of 1884. The Sunday following - då en bestämning tillägges.

Anm. Äfven dygnets särskilda tider brukas ofta utan artikel, i synnerhet då deras inträdande angifves, t. ex. Night came. Day (morning) broke (grydde). Evening is approaching. Märk: in the morning (evening, night); at noon (night).

b) namn på gator och torg, t. ex. I met with your brother in Church-street. Trafalgar Square.

95. Bestämda artikeln utelämnas i följande fall: 1) vid åtskilliga substantiv, då de begagnas i en öfverflyttad (abstrakt) betydelse, t. ex.

On Sunday we go to church. På söndagen gå vi i kyrkan (kyrkan = gudstjänsten). All the people were at church. Alla människor voro i kyrkan. To go to school; to leave Gå i skolan o. s. v. (skolan school. = undervisningsanstalt). To go to court (be at court). Begifva sig till hofvet o. s. v. No man was more respected Ingen var mer aktad på börsen on 'change (= exchange). We went early to bed. Vi gingo tidigt till sängs. We were just at table. Vi sutto just till bords. He was in prison. Han var i fängelse.80

Däremot: The church is situated on a hill (då själfva byggnaden afses). Put the book on the table o. s. v.

Hit kunna äfven hänföras namn på måltider samt flere adverbiella talesätt, t. ex. Dinner was announced, man anmälde, att middagen var serverad. What will yon take for breakfast? Supper is över. (Däremot: The dinner was rather poor, då själfva anrättningen afses.) To go to sea (be at sea), gå till sjös, o. s. v., to go on shore, gå i land; to go to town (live in town), resa till staden (i motsats mot landet) m. fl. Se anglicismer.

2) vid några substantiv, som mer eller mindre närma sig betydelsen af egennamn såsom:

Providence, försynen, Purgatory, skärselden, Heaven (i bet. det andra Hell, helvetet, lifvet, Gud), Fate, ödet, Earth (i bet. jordelifvet), Nature, naturen. Paradise, paradiset,

T. ex. May Heaven protect us! må himlen beskydda oss! Do what you can, and leave the rest to fate! An artist cannot study nature too minutely.

3) framför most (de flesta, största delen), vanligen äfven framför last (nästliden) och next (instundande), t. ex. Most persons, de flesta människor. Last night, i går afton. Next morning. - Så äfven: I think it best to wait my time; he entered first of all: samt vid den absoluta superlativen, t. ex. True friendship shines brightest in the dark days of adversity. Jfr 24 anm.

4) framför substantiv, begagnade såsom titlar (med följande personnamn), t. ex, Queen Victoria. King Charles. Doktor M. General W.

Anm. 1. Däremot: The queen of England, the duke of Wellington, the king of Prussia. (då titeln följes af ett egennamn i genitiv); står likväl titeln såsom apposition efter personnamnet, begagnas ej artikel, t. ex. (Charles the Fifth, emperor of Germany. Victoria, queen of England.

Anm. 2. Vid följande titlar begagnas artikel (näml. då de föregå personnamnet:

the emperor (the empress), the czar (the czarina), the archduke (the archduches), the grundduke (the grandduchess), the elector, kurfurste, (the electress), the princess, the duches. t. ex. The emperor Napoleon was taken81

prisoner at Sedan. The Czar Peter defeted King Charles the Twelfth at Poltava.

Jfr Paris, the capital of France, is situated on the river Seine. Paris, capitale de la France, est situé sur la S.

Anglicismer:

To enter parliament, taga säte i p., to turn out of doors, köra på porten, " lose courage, förlora modet, " trample under foot, trampa under " be of opinion (that), hysa den fötterna, åsikten (att), at sunrise, at noon, at midnight, " go up-stairs, gå uppför trapporna, vid soluppgången, middagen, " go down-stairs, gå utför trapporna, midnatten, " condemn to death, döma till döden, by day, by night, om dagen, om " suffer death, lida döden, natten, " put to flight, drifva på flykten, through life, lifvet igenom.

I följande talesätt står äfven i svenskan ingen artikel: to set sail (for), afsegla (till), cast anchor, weigh anchor, lyfta a., mount guard, gå på post, say grace, läsa till bords, shake hands, touch hats, taga af hatten (för hvarandra), bring word, hälsa, send word, låta hälsa, be on duty, vara på vakt, be at home, vara hemma, be at work, vara i arbete, be at hand, vara till hands, be at stake, stå på spel, be within (out of) doors, vara inom (utom) hus, know by heart, kunna utantill, take orders, låta prestviga sig, at first view (sight), vid första påseende, to go by land (sea), on foot, färdas till lands o. s. v., on condition (that), på villkor (att).

B. Obestämda Artikeln.

96. Obestämda artikeln brukas vanligen framför en predikatsfyllnad, som betecknar nation eller yrke eller i allmh. angifver en klass, t. ex.

His father is an Englishman. Hans fader är engelsman. He will become a soldier. Han skall blifva soldat. I was made a prisoner. Jag gjordes till fånge. (men: they were made prisoners, de gjordes till fångar.) She fell a victim to his revenge. Hon föll offer för hans hämnd. I made it a rule to go to bed Jag gjorde det till regel att at 10 o'clock. gå till sängs kl. 10

Anm. 1. Om predikatsfyllnaden uttrycker en värdighet, som blott kan tillkomma en person (i sänder), äfvensom efter verbet turn, uteslutes artikeln, t. ex. Gustavus was elected king. He turned papist.

Anm. 2. Märk bruket af obest. art. i satsförkortningar efter as, when och while, t. ex. When a boy, I went to school. I confide in him as a physician; - framför boktitlar, t. ex. A Dictionary of the English language. Mary Stuart, a tragedy in five acts.

Eng. Språklära, 682

97. Obestämda artikeln begagnas distributivt (för att uttrycka fördelning) vid substantiv, som beteckna mått, t. ex. He generally comes twice a Han kommer vanligen två gånger year (a week etc.). om året (i veckan o. s. v.). This sugar costs 6 pence a Detta socker kostar 6 pence pound. skålpundet. He gave them 4 shillings a Han gaf dem 4 sh. per man. man.

Anm. A i sådana uttryck som twice a year anses af nyare författare såsom förkortning af prepos. an (on). Jfr go a hunting, alive, m. fl. - Ibland skrifves äfven: a-year, a-night o. s. v.

Om obestämda art. efter half, many, such, what m. fl, se 195, 3).

Anm. Efter such (vanl. äfven efter what) utelämnas art. framför abstr. subst., som i den betydelse, hvari de för tillfället brukas, sakna plural, t. ex. A man of such perfection. Such ingratitude merits the severest punishment. What dignity in his mien!

98. Obestämda artikeln utelämnas i följande fall:

1) framför substantiv, som beteckna en titel eller högre värdighet och stå i genitiv med of, t. ex. The King has conferred on him the title of duke, förlänat honom titeln hertig, - Om genit. utmärker yrke eller ämbete, begagnas däremot artikel, t. ex. The trade of a printer. The profession of a lawyer.

2) framför subst. såsom subjekt, då det föregås af never eller ever, t. ex. Never prince was more condescending (nedlåtande). Was ever poet more admired than Goethe? - Äfven: never was a prince (was prince etc.).

3) framför part, i synh. då det betecknar en obestämd del, t. ex. Part of the country was laid waste, en del af

landet ödelades (= landet ödelades delvis).

Anglicismer (märk i synh. art. bruk vid beteckn. af särskilda fall af ett tillstånd, enskilda yttringar af en känsla o. s. v.):83

to be in a fever, hafva feber, to have a mind (half a mind) to " " " a passion, vara uppbragt, do sth., hafva lust (nästan " " " a hurry, hafva brådtom, hafva lust) o. s. v. " " at a loss, vara i förlägenhet, " " a liking to, finna smak, " " " an end, vara slut, behag i - " come to an end, komma till slut, " " turn for, hafva anlag for - " put an end to, göra slut på, " " a right to, hafva rättighet " be under a necessity, vara tvungen, till - it is a pity, det är skada, " " an appetite, hafva matlust (it gives an appetite).

He did it with a design (to please). Under a pretence (of helping us). From a fear (of offending you). To take an interest (a share, a concern) in -; to take a joke (förstå skämt), to take an oath (aflägga ed), to form an acquaintance, to make an assault, to pay a fine, to play a comedy, to get an admission; with a safe conscience, on an average (i medeltal), on a sudden (l. all of a sudden), plötsligen m. fl.

a = sv. någon (tysk einig):

to be at a distance, på afstånd; to hare a regard for; for a time.

Anm. 1. Obest, art., ursprungligen ej skild från räkneordet one, har bibehållit räkneordets betydelse i flera uttryck, t. ex. They were, both of a size. On a side; of a piece; to a man (till sista man); at a draught (i ett drag, en klunk). - Däremot brukas i engelskan räkneordet one i sådana uttryck som one morning (day, evening, night), en viss morgon o. s. v. (ej närmare angifven), t. ex. One morning there was a great bustle in the street; men: on a (l. one) fine morning (då prepos. föregår).

Anm. 2. I sådana (föråldrade) uttryck som : To go a-hunting, a-begging, a-foot, är a uppkommet af en prepos. (a-foot = on foot, o'foot}. Jfr de allmänt brukliga ashore, aside, alive} apart, abed} asleep, away, abroad m. fl.

2. Om Substantivet

§ 1. Nominativ.

99. Nominativen brukas för uttryckande af subjekt och subjektiv predikatsfyllnad, äfvensom i. direkt tilltal såsom vokativ. Svenskan begagnar ofta framför predikatsfyllnaden en preposition (eller konj. "såsom") utan motsvarighet i engelskan. T. ex.

They continued friends. De förblefvo vänner. Mr. N. proved a man of Herr N. visade sig vara en honour. man af heder. 83

to be in a fever, hafva feber, to have a mind (half a mind) to " " " a passion, vara uppbragt, do sth., hafva lust (nästan " " " a hurry, hafva brådtom, hafva lust) o. s. v. " " at a loss, vara i förlägenhet, " " a liking to, finna smak, " " " an end, vara slut, behag i - " come to an end, komma till slut, " " turn for, hafva anlag for - " put an end to, göra slut på, " " a right to, hafva rättighet " be under a necessity, vara tvungen, till - it is a pity, det är skada, " " an appetite, hafva matlust (it gives an appetite).

He did it with a design (to please). Under a pretence (of helping us). From a fear (of offending you). To take an interest (a share, a concern) in -; to take a joke (förstå skämt), to take an oath (aflägga ed), to form an acquaintance, to make an assault, to pay a fine, to play a comedy, to get an admission; with a safe conscience, on an average (i medeltal), on a sudden (l. all of a sudden), plötsligen m. fl.

a = sv. någon (tysk einig):

to be at a distance, på afstånd; to hare a regard for; for a time.

Anm. 1. Obest, art., ursprungligen ej skild från räkneordet one, har bibehållit räkneordets betydelse i flera uttryck, t. ex. They were, both of a size. On a side; of a piece; to a man (till sista man); at a draught (i ett drag, en klunk). - Däremot brukas i engelskan räkneordet one i sådana uttryck som one morning (day, evening, night), en

viss morgon o. s. v. (ej närmare angifven), t. ex. One morning there was a great bustle in the street; men: on a (l. one) fine morning (då prepos. föregår).

Anm. 2. I sådana (föråldrade) uttryck som : To go a-hunting, a-begging, a-foot, är a uppkommet af en prepos. (a-foot = on foot, o'foot}. Jfr de allmänt brukliga ashore, aside, alive} apart, abed} asleep, away, abroad m. fl.

2. Om Substantivet

§ 1. Nominativ.

99. Nominativen brukas för uttryckande af subjekt och subjektiv predikatsfyllnad, äfvensom i. direkt tilltal såsom vokativ. Svenskan begagnar ofta framför predikatsfyllnaden en preposition (eller konj. "såsom") utan motsvarighet i engelskan. T. ex.

They continued friends. De förblefvo vänner. Mr. N. proved a man of Herr N. visade sig vara en honour. man af heder.84

Benefits turn poison in bad Välgärningar förvandla sig till minds. gift i vrånga sinnen. Be was made (elected) their Han gjordes (valdes) till deras chief. anförare. He had left school a good Han hade lämnat skolan såsom Latinist. god latinare. I will live a bachelor. Jag vill lefva såsom ungkarl. He died a Protestant. Han dog såsom protestant.

Anm. 1. Subjektiv predikatsfyllnad förekommer i allmänhet vid samma verb som i svenskan, således vid: vara (be) blifva (become, grow, turn) förblifva (remain, continue}, synas (seem, appear), visa sig såsom (prove, turn out), kallas, valjas o. s. v. (be called, named, elected etc.). - I sådana satser som: He had left school a good Latinist (se ofvan), är predikatsfyllnaden egentl. en satsförkortning, som uttrycker omständigheterna eller tillståndet vid handlingen.

Anm. 2. It (det) utelämnas ofta såsom subj. efter as och than, t. ex. I hare served him faithfully, as is my duty. It interested him more than might be expected. Märk sådana uttryck som : as follows, as appears, as regards (hvad beträffar), as has been said, as could be wished.

Anm. 2. Vanliga titlar och tilltalsord äro:

Sir, min herre! (alltid i sing, och utan följande namn);, t. ex. How do you do, sir? Thank you, sir, I am very well. - I bref: Sir, till mer eller mindre bekanta: My dear Sir. Dear Sir. Vid förtrolig bekantskap: Dear Mister Thomson (tillnamnet).

Sir är dessutom en af konungen förlänad titel för en Knight eller Baronet och brukas då framför dopnamnet, t. ex. Sir Walter Scott.

Gentleman och lady brukas såsom tilltalsord endast i plur., t. ex. Ladies and gentlemen, mina damer och herrar!

Mr., Mrs. (Mister, Mistress - läs: missis) alltid framför familjenamnet, t. ex. Is Mr. Thomson at home? How do you do, Mrs. T? (Master, mistress, husbonde, husmoder; - Master äfven om en "ung herre" eller gosse i bättre familjer, t. ex. Master Henry, alltid framför dopnamnet.)

Madam (liksom Sir alltid utan åtföljande namn) säges såväl till gifta, som ogifta damer, t. ex. I beg your pardon, Madam, om förlåtelse, min fru (l. fröken)!

Miss, fröken, t. ex. Is Miss Thomson in town? How long do you intend to stay, Miss Thomson? I fråga om äldsta dottern brukas familjenamnet, om de öfriga dopnamnet, t. ex. Miss Mary.85

§ 2. Genitiv.

A. Genitiven (såsom attribut) styrd af substantiv (eller ord begagnad! såsom substantiv).

100. a) Possessiv genitiv. Denna genitiv uttryckes såväl genom ändelse (anglosaxisk genitiv), som medels prepos. of. Den anglosaxiska genitiven begagnas hufvudsakligen vid namn på lefvande varelser (dock brukas äfven omskrifningen med prepos. of), t. ex.

The doctor's skill saved the Doktorns skicklighet räddade child (eller the skill of barnet. the doctor etc.). The fox's cunning has become Räfvens slughet har öfvergått proverbial. till ordspråk. What's your Grace's will? Hvad är ers nåds önskan? I was my parents' hope (l.the Jag var mina föräldrars hopp. hope of my parents). The roaring of the wind Vindens tjutande förskräckte frightened us. oss.

Aum. 1. Den objektiva genitiven uttryckes vanligen med of t. ex. The cultivation of the soil, jordens odling. The remission of sins, syndernas förlåtelse. - Med of bildas äfven alltid genitiven af adjektiv, brukade som substantiv, t. ex. The politeness of the French. The miseries of the poor.

Anm. 2. I st. f. genitiv begagnas ofta dativ för uttryckande af tillhörighet, släktskap, vänskap eller fientlighet o. s. v. T. ex. He is minister to the king, he is a friend to wine, an enemy to ostentation, a brother to the duke (Jfr sv.: en broder till hertigen l. en hertigens broder). This is an exception to the rule.

Anm. 3. Den anglosaxiska genitiven begagnas ibland vid abstr. subst. samt namn på liflösa föremål, som personifieras, såsom vid sun, moon, earth, heaven, ship (hvilka ord ofta brukas såsom mask. l. fem.), t. ex. Freedom's battle is won. Error's long dominion. The sun's rays. The ship's crew.86

101. Om en possessiv genitiv syftar på ett föregående substantiv, kan genitiven uttryckas såväl genom ändelse, som med prepos. of; i senare fallet insättes determ. pronomen that (those) i samma numerus, som det underförstådda substantivet. T. ex. Whose hat is that? It is John's (l. that of John}. He has but a small house, but that of his father is large.

102. Af flere på hvarandra följande genitiver antager blott den sista genitivändelse, såframt det substantiv de bestämma betecknar en gemensam tillhörighet för dem alla, t. ex. John and Eliza's books, Johans och Elsas böcker. This was my father, mother and uncle's advice (= gemensamma råd). - Likaså erhåller endast appositionen genitivändelse, då den står efter hufvudordet och sammansmält med detta till ett begrepp, t. ex. King Lewis the Fourteenth's reign. The Queen of England's palace. Give me John the Baptist's head!

103. Den anglosaxiska genitiven beror ibland af ett underförstådt substantiv. Detta kan vara

1) ett sådant ord som house, shop, church l. d. (som af sammanhanget lätt framstår för tanken), t. ex.

I dined two hours ago at Jag åt middag för två timmar your father's. sedan hos er far. I called at the bookseller's. Jag gjorde ett besök hos bokhandlaren (l. i bokhandeln). I have heard him preach at Jag har hört honom predika S:t Paul's. i S:t Paulskyrkan. The king is returning from Kungen återvänder just från S:t James's. S:t James (palatset).

2) ett i samma sats förekommande substantiv, som tänkes upprepadt i pluralis (såvida det ej är ett kollektiv eller ämnesnamn), t. ex.

I have just read a book of Jag har just läst en af din your brother's (näml. books). brors böcker. It's a friend of Rienzi's. Det är en af Rienzis vänner.87

Is this a palace of the king's ? Är detta ett af konungens palats?

Jfr That picture of your uncle's (= denna tafla ur din onkels tafvelsamling). That picture of your uncle is a very good likeness (= denna tafla, som föreställer din onkel o. s. v.). Your uncle's picture (= din onkels tafla).

Anm. 1. Bruket af den dubbla genitiven utsträckes, i synnerhet i dagligt tal, äfven till fall, då det styrande substantivet ej kan tänkas upprepadt i pluralis, t. ex. This fortune of my poor sister's. Jfr 129.

Anm. 2. I några talesätt begagnas äfven genit. med of elliptiskt t. ex. He was entered (admitted) of Edinburgh College in the fifteenth year of his age (jfr he was entered a member of college}. Two or three Roman Catholics were sworn of the Council.

Anm. 3. I några förbindelser utelämnas vanligen of, t. ex. On this side the river. Outside the town. To go on board a ship. Despite the exceeding stillness.

104. I olikhet med svenskan begagnar engelskan den possessiva genitiven (med of) i följande fall:

1) vid namn på länder, orter och månader föregångna af ett appellativ, äfvensom månaders namn vid angifvande af datum, t. ex. The kingdom of Sweden, konungariket Sverige. The city of London, staden London. The university of Upsala, Upsala universitet. The Isle of Man, ön Man. The month of August, augusti månad. The l:st of August, den 1. augusti. (I bref skrifves vanligen: Stockholm, August 1st eller S. 1st August.)

Så äfven: The battle of Leipsic. The victory of Narva. The peace of Utrecht.

Anm. Efter river, lake, mount och cape begagnas ej of, t. ex. The river Thames. Mount Etna. Cape Horn. Lake Ontario (men: the lake of Zurich - framfor ortnamn).

2) efter några appellativ såsom: name, title, t. ex. The name of Cæsar, namnet C. The title of prince.

Hit kunna äfven räknas sådana uttryck som: The cry of "Live the king"! An angel of a woman, en ängel till kvinna, What manner (sort, kind) of man is he? He is a jewel of a man. The drama of "Black-eyed Susan".88

Anm. I en mängd uttryck, som i svenskan motsvaras af sammansatta substantiv, begagnas i engelskan sammanställning medels of, t. ex. A field of battle, ett slagfält. Goodness of heart, hjärtegodhet. Presence of mind, själsnärvaro. Birds of passage, flyttfåglar. Beasts of prey, rofdjur. Beasts of burden, lastdjur. Pain of death, dödsstraff. - Heat of the sun, solhetta. Eclipse of the moon, månförmörkelse. Ship of the line, linieskepp. Justice of the peace, fredsdomare m. fl.

105. b) Egenskapsgenitiv uttryckes vanl. med of utom vid tids- och måttbestämningar, som ofta sättas i anglosaxisk genitiv, t. ex.

He was a man of parts and Han var en man med begåfning learning. och lärdom. A bridge of stone. A watch En bro af sten. En klocka of gold. A house of three af guld. Ett tre våningars stories. hus. A note of a hundred pounds. En sedel på hundra pund. A girl of fifteen years. En femton års flicka. Six hours' sleep is enough. Sex timmars sömn är nog. At two miles' distance. På två mils afstånd.

Denna genitiv begagnas äfven ofta såsom predikativ genitiv vid verbet be, t. ex.

He is of good humour. Han är vid godt lynne. He is of my age (jfr He is of Han är af min ålder. age, han är myndig). I am of opinion that etc. Jag är af den åsikt, att o. s. v. Be of good heart! Var vid godt mod!

Anm. I st. f. egenskapsgenitiv begagnas ofta ett adjektiv (l. adjektiviskt brukadt subst.), t. ex. a golden watch, a gold watch; a stone bridge; a hundred pound note. Vanligen säger man: The watch is of gold (ej golden).

Pleonastiskt brukas ett adjektiv i sådana uttryck som: A girl of fifteen years old. At ten years old.

106. c) Partitiv genitiv uttryckes alltid med of, t. ex.

The rest of the family is at Återstoden af (= den öfriga) familien supper. sitter vid kvällsmåltiden,89

There is a great deal of truth Det är mycken sanning i hvad in what you say. du säger. A morsel of bread. A glass En bit bröd. Ett glas vatten. of water. A bottle of wine. En flaska vin. Ett stycke A piece of paper. papper. Thirty millions of souls. Trettio millioner själar. Mary Stuart was the fairest Maria Stuart var den skönaste of women. af kvinnor. Some one (every one o. s. v. Någon (hvar och en o. s. v.) - ej somebody) of our af våra grannar. neighbours. Some (many, which? those) Några (många, hvilka? de) of the boys. af gossarne.

Anm. Dozen (dussin) och score (tjog) begagnas såväl med som utan of, t. ex. They have had a dozen consultations. Some six or seven dozen of Scots. - A hundred (thousand) men; hundreds (thousands) of men, hundratals (tusentals) människor.

B. Genitiven med of (såsom objekt) vid verb.

107. Några transitiva verb med betydelsen anklaga (öfverbevisa), beröfva, aflägsna (befria) m. m., stå med ett personobjekt i ackusativ jämte sakobjekt i genitiv (med of}. Sådana verb äro:

accuse, anklaga, deprive, beröfva, acquit, frikänna, rob, plundra, convict, öfverbevisa, rid, befria m. fl.

T. ex.

The master accused his Husbonden anklagade sin servant of theft. tjänare för stöld. The prisoner was acquitted of Fången frikändes från alla all accusations. anklagelser. The colonel was convicted of Öfversten öfverbevisades om high treason. högförräderi.90

How dare you deprive me of Huru vågar ni beröfva mig my liberty? min frihet? Some highwaymen robbed the Några röfvare plundrade den traveller of his money. resande på hans penningar. Why do you not rid yourself Hvarför gör du dig ej kvitt of this troublesome person? denna besvärliga person?

To absolve, clear, discharge of an accusation (a crime), convince a person of his guilt; cure of a disease; ease of a load; spoil (strip, defraud, cheat) a person of his property; disaccustom of a habit.

Anm. Några hit hörande verb konstrueras vanl. ined from, såsom: deliver, free, release, disuse; charge (beskylla) har with, impeach, indict, for l. of.

108. Några verb begagnas ibland transitivt med ackusativobjekt, ibland intransitivt med of, t. ex.

He accepted the appointment Han mottog den syssla, som that was offered him. erbjöds honom. He would not accept of my Han ville ej hålla till godo excuse. med min ursäkt. I cannot admit (of) such Jag kan ej medgifva sådana objections. invändningar. I could not approve (of) his Jag kunde ej gilla hans conduct. uppförande. She repented (of) her unkindness. Hon ångrade sin ovänlighet.

C. Genitiven med of (såsom fyllnad i begreppet) vid adjektiv.

109. En sådan genitiv begagnas 1) vid adjektiv, som beteckna öfverflöd eller brist, begär eller motvilja, minne eller glömska (kunskap, okunnighet), 2) vid adjektiv, afledda af transitiva verb eller likbetydande med pres. particip af trans. verb. T. ex.91

Mr. S. was possessed of Herr S. egde en stor an ample fortune. förmögenhet. He is destitute of taste. Han saknar smak. You must be careful of Du måste vara rädd om dina your books. böcker. You have often been negligent Du har ofta försummat din of your duty. plikt. The Normans were greedy Norrmännen voro lystna efter (covetous) of booty. byte. She was proud of her beauty. Hon var stolt öfver sin skönhet. Are you fond of flowers?. Tycker du om blommor? What are you afraid of? Hvad är du rädd för? He was ashamed of what Han blygdes för hvad han he had done. hade gjort. You cannot be ignorant of Du kan ej vara okunnig om our misfortune. vår olycka. He was certain of success. Han var säker om framgång. The country is productive Landet frambringar säd. of corn. This circumstance was Denna omständighet förebådade ominous of victory. seger. His countenance was expressive Hans ansikte uttryckte den yttersta of the utmost confusion. förvirring (förlägenhet).

Liberal (profuse, lavish, prodigal, saving, sparing) of money, praise, favours; fruitful of (l. in) marvels; forgetful of one's duty; clear of debt; void of sense; short of provisions; The horse is blind (deaf) of one eye (ear).

Desirous of peace; envious of the rich; jealous of one's authority; suspicious of a person's honesty; tired of work; weary of life; impatient of contradiction; shy of a person.

Aware of a fact; sensible of cold or heat; capable of an employment; conscious of one's guilt.

Observant of the rules; descriptive of one's character (betecknande för); diffident of one's abilities; apprehensive of danger. - Guilty of a crime; innocent of a charge.92

Anm. Några af dessa adjektiv kunna med förändrad betydelse konstrueras med en annan propos., t. ex. blind to one's faults, deaf to good advice (with the noise), impatient for (otåligt längtande efter), at (vid); sensible to one's charms. - Märk: independent of (oberoende af), men dependent on; glad of, men sorry for.

Utan prepos. begagnas worth (värd) och ibland worthy (värdig) och unworthy t. ex. The whole affair is not worth the trouble. His zeal was worthy of a better cause. Emot regeln konstrueras: big, replete with; abundant, rich,

deficient, poor in, interested in, intent on, solicitous for (about).

D. Genitiven med of självständig (adverbial).

110. Hit kunna hänföras åtskilliga talesätt, i hvilka prepos of likväl behåller sin ursprungliga betydelse (af, från; - se prepos. of).

T. ex.

Within three miles of the town. På mindre än tre mil från staden. The country east of the river. Landet öster om floden. The horse started (all) of a sudden. Hästen satte af helt plötsligt. Of course you know that. Naturligtvis vet du det. He is grown superstitious of late. Han har blifvit vidskeplig på senare tider. of old (of yore); of an afternoon; Af gammalt (= från fordom); på en of necessity. eftermiddag; med nödvändighet.

I have known him of (l. from) a child. Of happy he is become unhappy. Of an attorney he is pretty honest (för att vara advokat etc.). My arms folded themselves of their own accord (af sig självfva, ofrivilligt).

§ 3. Dativ.

A. Dativen såsom objekt vid verb.

III. Dativen, dels med, dels utan to begagnas i allmänh. i samma fall som i svenskan för uttryckande af personligt (= dativ-) objekt. Särskildt märkas några verb, som i engelskan alltid hafva to framför dativobjektet, under det att motsvarande svenska verb ofta stå med en dativ utan "åt" (l. till). T. ex.93

It seemed (appeared) to me Det tycktes mig, att han var that he was very clever (l. mycket skicklig (l. han he seemed to me to be etc.). tycktes mig o. s. v.). He attributed the loss to Han tillskref eder oförsiktighet your imprudence. förlusten. The fault must be imputed Felet måste tillräknas honom to himself. själf. Relate the same story to the Berätta doktorn samma historia! Doctor! He said to me that he did Han sade mig (l. till mig), att not know anything about the han ej visste något om saken. matter. (Jfr He told me etc.) The thought did not occur Den tanken föll mig ej in. to me.

Med to konstrueras sålunda ascribe, belong, confide, declare, explain, communicate, happen, impart, reply (t. ex. reply to a question, jfr answer a question), åt hvilka de flesta beteckna ett muntligt eller skriftligt meddelande.

Om dativens och ackusativens inbördes ställning se 195 B., t. ex. I will give Mr. B. my part. I will give my part to Mr. B. Men: I will give it him (med eftertryck: to him). I will give it to Mr. B.

Anm. I allmänhet brukas dativ utan to blott i förbindelse med ett sakobjekt, t. ex. He wrote me a very long letter (däremot: He writes to me once a week). Vid passiva verb kunna endast pronomen stå utan to, t. ex. Justice is denied me (jfr justice ought to be denied to no man),

B. Dativen med to (säsom fyllnad i begreppet) vid adjektiv.

112. En sådan dativ begagnas vid en mängd adjektiv, som beteckna något gynsamt eller ogynsamt, ett närmande, en likhet (eller olikhet) m. fl. T. ex.

It will be useful to him. Det skall blifva honom nyttigt. He is averse to all innovation. Han är obenägen för all förändring (= alla nyheter). This province is contiguous Denna provins gränsar till havet. to the sea.94

His house stands close to mine. Hans hus står (tätt) invid mitt. He has been kind (civil, just, Han har varit god (artig, rättvis, cruel) to me. grym) emot mig. You must not be disobedient Du får ej vara olydig mot dina to your parents. föräldrar. He is not equal to the task. Han är ej uppgiften vuxen. Honour is preferable to Heder bör föredragas framför riches. rikedom. He is related to the royal Han är besläktad med den family. kungliga familjen. Human life is subject (liable Människans lif är underkastadt to many calamities. många olycksfall. He was superior (inferior) Han var sina motståndare öfverlägsen to his opponents in learning. (underlägsen) i lärdom. I am indebted to him for a Jag står i skuld hos honom great service. för en stor tjänst.

Anm. Efter like (unlike) och near utelämnas vanl. to, t. ex. She is like her mother. We lived near the road. - Så

äfven ibland efter nearer, next och opposite, t. ex. He lodges opposite (to) me.

113. Såsom självständig l. adverbial förekommer ej dativen i engelskan (sådana uttryck som to-day, to-morrow, to-night, to my knowledge uttrycka ej något dativförhållande). - En etisk dativ begagnas väl i folkspråket och hos äldre författare (t. ex. I pray, talk me of Cassio. Shakespeare), men ej i modern engelska. Den ersättes ibland genom andra vändningar, t. ex. That's a fellow for you (Det, må du tro, etc.). Your great geniuses never read.

§ 4. Ackusativ.

A. Ackusativen såsom objekt vid verb.

114. Om en sats innehåller både ackusativ- och dativ-objekt, blir ackusativ-objektet subjekt vid satsens förvandling till passiv, t. ex. He delivered the letter95

to Mr. B., han aflämnade brefvet till herr B.; passivt: The letter was delivered by him to Mr. B.

Anm. 1. Denna konstruktion är den enda tillåtna vid verb, som fordra ett dativobjekt med to (se 111); vid åtskilliga andra verb förekommer i engelskan den egenheten, att äfven dativobjektet kan göras till subjekt i den passiva satsen, i hvilket fall ackusativ-objektet kvarstår oförändradt, t. ex. The waiter showed us a room, passivt: we were shown a room (l. a room was shown to us). I have been told a story. I hare been offered a reward, I was given to understand (man lät mig förstå).

Så vid permit, allow, suffer, refuse, deny, forbid, forgive, teach och några andra.

Anm. 2 Flere verb begagnas i engelskan transitivt med ackus. objekt, under det att de i svenskan motsvaras af inträns. verb med preposition, t. ex. He entered the room (jfr enter into conversation, into a treaty, upon business}. The king invaded the country (inföll i). We incurred a great danger (råkade i). To indulge a passion (hängifva sig åt).

115. En dubbel ackusativ, hvaraf den ena är ackus.-objekt, den andra objektiv predikatsfyllnad, begagnas vid verb, som betyda a) kalla, förklara (för), b) anse (såsom), göra (till) m. fl. Vid satsensförvandling till passiv öfvergå båda ackusativerna till nominativer. T. ex.

Some philosophers have called Några filosofer hafva kallat människan man a reasonable animal. (för) ett förnuftigt djur. He declared me his right hand. Han förklarade mig för sin högra hand. He seems to consider me a Han tycktes betrakta mig som spoilt child. ett bortskämdt barn. She thought him a fine gentleman. Hon ansåg honom såsom en fin herre. The laws of Lycurgus made Lycurgi lagar gjorde Sparta Sparta a warlike state. till en krigisk stat. They crowned him king. Man krönte honom till konung. The king has appointed him Konungen har utnämnt honom his successor. till sin efterträdare.96

They took him prisoner. He was brought prisoner to England. He was bred a scholar. She found herself a widow. I leave you the heir of my whole estate. - To call one names (med öknamn). To keep something a secret from some one (eg. = bevara något såsom en hemlighet för någon).

Anm. 1. Predikatsfyllnaden inledes ibland med as eller for t. ex. He named Mr. P. for his heir. The Swiss and the Spaniards were regarded as the best soldiers in Europe.

Anm. 2. Två ackusativer, personens och sakens, brukas äfven ibland vid ask, beg och cost, t ex. You ask me too many questions. (Passivt: I am asked too many questions.} I beg you a thousand pardons. It cost me a great deal of money. (Teach, lära, konstrueras regelbundet, t. ex. He had taught that opinion to others) - Denna konstruktion följa äfven ibland några andra verb (i synh. i passivum), t. ex. He was debarred all intercourse with his fellow-citizens. He was banished (expelled) the kingdom.

116. Liksom i andra språk kunna äfven inträns. verb stå med en ackusativ, då denne är af samma stam som verbet eller uttrycker ett besläktadt begrepp, t. ex. He lives a virtuous life. He sleeps his last sleep. She smiled a faint smile. To fight a battle. To go a journey (vanl. on a journey).

Anm. Ackus. uttrycker ibland produkten af verbets handling, t. ex. He could do little more than look his thanks

(med sina blickar uttrycka o. s. v.); äfven blir det intr. verbet ibland transitivt, då handlingens följd eller verkan angifves, t. ex. I have walked my clothes dry.

B. Ackusativen självständig (adverbial).

117. Ackusativen står självständig (adverbial) i satsen för att beteckna utsträckning i rum eller tid (mått, vikt, värde, ålder). T. ex.

The town is three miles distant Staden är tre mil aflägsen från from the sea. hafvet. This book costs six pence. Denna bok kostar sex pence. This room is twenty feet broad. Detta rum är tjugu fot bredt. Were you at the play last night? Var du på teatern i går afton. The girl is nine years old. Flickan är nio år gammal. This ruler is several inches Denna lineal är några tum too short (l. too short by för kort. several inches).97

Anm. 1. En tidsbestämning uttryckes äfven ofta med preposition; så vid angifvandet af årtal (utan närmare bestämning af månad o. s. v.), månad, dag, t. ex. I was born in 1830. He died on the 17 of August 1830. In October (spring, autumn, etc.). In the morning (evening). At noon. - Vid adverbial till tiden, som svara på frågan huru länge? begagnas ibland prepos. for, t. ex. You promised to stay with me for a week. För att uttrycka tidslängden såsom omfattande det närvarande, begagnas demonstr. pron. this, t. ex. I have not seen him these three weeks (nu på tre veckor). I shall not see him again these seven years (under de närmaste sju åren).

Anm. 2. Ett adverbial till sättet i ackus. förekommer i några få talesätt, t. ex. It no wise concerns this history. He would be satisfied some way or other (på ett eller annat sätt).

118. En elliptisk ackusativ (motsvarande tyskans: Ich warte schon zwei Stunden, die Feder in der Hand) förekommer ej så ofta som i tyskan och franskan och är mest inskränkt till några stående talesätt, t. ex. As she passed through the crowd her arms crossed and her head depressed - med korslagda armar o. s. v.). To die sword in hand. He stood cap in hand.

119). Liksom i andra språk sättas substantiv i samma kasus, då de uttrycka samma sats förhållande. I samma kasus stå således:

1) svaret och det frågande ordet, t. ex. Whose glory did he emulate? Cæsar's, hvilkens ära sökte han efterlikna? Cesars; 2) de jämförda föremålen vid as well as och than, t. ex. He remembers you as well as me, han minnes er så väl som mig (jfr as I). I have seen richer men than him {jfr than he); 3) appositionen och dess hufvudord, t. ex. The first settlers of Greece were Ionians, a Pelasgic race, Greklands första inbyggare voro jonier, en pelasgisk stam.

Anm. 1. Om appositionens hufvudord står i genitiv, eller om appositionen hänföres till en hel sats, sättes den i nominativ, t. ex. Whose glory did he emtdate? He emulated Cæsar's, the greatest general of antiquity. I left the parcel at Mr. Smith's, the bookseller (dock äfven: at Mr. Smith the bookseller's}. In 1662 Charles II married Catherine of Portugal, an unhappy union.

Anm. 2. Ett undantag från regeln under 2) bildar uttrycket than whom, t. ex. Pope, than whom few men had more vanity, was never satisfied.

Eng. språklära. 7 98

3. Om Adjektivet.

120. Adjektivet är i hvarje ställning i satsen; oböjligt. Om ett adjektiv bestämmer två eller flere substantiv, som stå i samma satsförhållande, behöfver det ej upprepas, äfven om substantiven hafva olika genus och numerus, t. ex. A man of immense power and riches, en man med omätlig makt och rikedom (jfr possess. pron., t. ex. My wife and daughters. My dear father and mother).

121. Då ett adjektiv står såsom attribut till ett underförstådt, förut nämndt substantiv, insättes vanligen i substantivets ställe one, plur. ones, t. ex. I have a blue coat, and you have a black one, jag har en blå rock och du har en svart. Here are the English books, where are the French ones?

Anm. 1. One (ones) begagnas naturligtvis blott om saker, som kunna räknas, således ej i stället för substantiv, som sakna pluralis (t. ex. ämnesnamn, vissa kollektiv och abstrakta subst.). Äfven uteslutes one vanligen efter komparativer och superlativer, t. ex. I like black cloth better than blue. My elder brother studies harder than my younger. The strongest man is as much exposed to accidents as the weakest.

Men: This step was a most perilous one. This problem is too easy; I will give you a more difficult one (l. one more difficult) - vid komp. och superl. bildade med more o. most och föregångna af obest. art.

Anm. 2. Ofta utelämnas äfven one vid adjektiv i positiv, som uttrycka en direkt motsats till ett föregående attributivt adjektiv, t. ex. Swift was born for turbulent times, not for calm. - Vid räkneord och possess. pron. utelämnas alltid one, hvaremot bruket vid demonstr. pron. är vacklande, t. ex. This pen is too soft; try that (one).

Anm. 3. Adjektivet syftar ibland på ett substantiv, som lätt framgår af sammanhanget, t. ex. My little one is rather poorly to-day^99

A bird's nest with young ones. Well, you're a queer one (du är just en lustig kurre). The haughty fair ones (de stolta sköna). The Eternal One.

122. Adjektivet brukas ibland såsom substantiv, nämligen:

1) i singularis för att uttrycka ett abstrakt begrepp (egenskap, tillstånd, tid), t. ex. The past helps me to judge of the future, det förflutna hjälper mig att döma om det tillkommande. He has no sense of the beautiful, han har intet sinne för det sköna. - Däremot måste sådana uttryck i svenskan som: »den blinde», »den rike», i engelskan återgifvas med the blind man, the rich man, t. ex. A blind man (en blind) must not judge of colours. Give the poor man a piece af bread. An English woman (lady), en engelska. »Den ogudaktiges lycka är blott öfvergående»: The happiness of the wicked man (l. the wicked, se 2) is but transitory. (»Den ogudaktige» här = »de ogudaktige».)

Anm. 1. Till »adjektiv-substantiven» i sing. räknas färgernas namn, t. ex. The green of the meadow, ängens gröna färg (grönska). The white of the eye. Autumn's glowing red. - Då plur. begagnas, betecknar den de olika skiftningarna af samma färg, t. ex. The different greens of the leaves.

Anm. 2. Adj. har vanl. best. artikeln, dock brukas utan artikel good, evil, right, wrong, samt adverb. uttryck, t. ex. To return good for evil. From first to last. Hit höra äfven sådana uttryck som nothing (little, something, everything) new, intet (litet o. s. v.) nytt.

Anm. 3. An historian should confine himself to what is important, till det viktiga (näml. i föreliggande fall). The difficulty of the problem = det svåra i uppgiften. The absurdity of the assertion = det orimliga i påståendet. - I allmänhet begagnas adj. för uttryckande af ett abstrakt begrepp, endast då detta fattas i sin allmänhet, t. ex. the divine, the good, the present o. d.

2) i pluralis för att beteckna en hel klass af personer, t. ex. He gave largely to the poor, han gaf rikligen åt de fattige. The French outnumbered the English, fransmännen voro i antal engelsmännen öfverlägsne. (Men: några fattiga: some poor people; några fransmän: some Frenchmen; - »några fattiga» omfattar nämligen ej hela klassen af fattiga.)100

Aum. 1. Till »adjektiv-substantiven» i plur. räknas folkslags namn, som ändas på s-ljud (ch, sh, se), hvarvid dock bör märkas, att de på se brukas såsom subst. äfven i sing., t. ex. The Irish are lively and witty, irländarne äro lifliga och kvicka. I know some Irishmen. Thomas Moore was an Irishman. (Så: English, Scotch, Irish, Dutch, Welsh.} Däremot: The Chinese are industrious och A Chinese is industrious. Så brukas äfven Swiss, schweizare, t. ex. The Swiss are generally tall och A Swiss is generally tall.

Anm. 2. Folkslags namn, som ej ändas på s-ljud, äro verkliga substantiv, som till en del hafva olika former för motsvarande adjektiv, t. ex. 1) A Swede (pl. Swedes), en svensk, a Dane, a Pole, a Jew, a Turk, a Spaniard, a Briton - motsvarande adjekt.: Swedish, Danish, Spanish, British, o. s. v. 2) A German (pl. Germans), en tysk, a Prussian, an Austrian, a Russian, a Norwegian, an American, a Roman - adjekt.: German, Prussian, o. s. v. 3) A

Greek (äfv. Grecian, pl. Greeks, Grecians - adj. lika med subst.), a Goth (adj. Gothic), an Arab (adj. Arabic l. Arabian), a Tartar (adj. Tartarian), an Icelander (adj. Icelandic), a Mongol (adj. Mongolian) m. fl.

Anm. 3. De s. k. national-adjektiven begagnas äfven för betecknande af språket, t. ex. He speaks French and German. To translate into Swedish (Russian). What do you call that in English?

123. Åtskilliga substantiv, som sakna motsvarande adjektiv, begagnas i engelskan själfva attributivt i st. f. adjektiv. Hit höra

1) ortnamn, t. ex. The Dresden Gallery. Hamburg merchants. Two Vienna gentlemen. He speaks the Yorkshire dialect.

2) de flesta ämnesnamn, t. ex. A gold chain. A marble bust. A silk umbrella. Stone walls. (Däremot: a wooden table l. a table of wood; woolen stockings l. s. of wool, - ej a wood table etc.)

3) University education. The Virgin Queen. The Temple family (= the Temples). The Tudor dynasty (= the dynasty of Tudor). Så protestant, catholic, heathen m. fl.

124. Endast predikativt brukas några adjektiv, som ursprungligen bildats genom sammansättning med preposition (a = on, of, in, t. ex. aboard = on board). T. ex. afloat, flytande, flott, afraid, rädd, aghast, förskräckt, akin, besläktad, alike, lik, alive, lefvande, alone, ensam, amiss, oriktig, ashamed, skamsen, asleep, sofvande, averse, obenägen, awake, vaken, aware, varse m. fl.101

4. Om Pronomen. § 1. Personliga pronomen.

125. Personl. pronomen det öfversattes i engelskan:

1) med there, i talesätt there is (are), there was (were} o. s. v., det finnes, fanns o. s. v. There motsvarar här det formella subjektet i svenskan och kan stå äfven vid andra intr. verb, t. ex.

There was no one at home. Ingen var hemma (= det var ingen hemma). Is there no water there? Finnes intet vatten där? There are some gentlemen who Det är några herrar, som önska wish to see you. att få se (träffa) eder. There stood an old wall near Det stod en gammal mur nära our house. vårt hus. There lived once in Greece a Det lefde en gång i Grekland wise man named Diogenes. en vis man vid namn Diogenes.

Anglicismer: Run and fetch a chair, there's (l. that's) a good girl, - så är du en snäll flicka. There is no denying the fact, man kan ej förneka saken. How is it that -? huru kommer det sig att -? (Thus it is that -, hence it is that.)

2) med he, she l. they, då det betecknar ett bestämdt föremål, som är mask., fem. eller plural., t. ex.

Who is that lady? She is an Hvem är detta fruntimmer? actress. Det är en skådespelerska. Who are those gentlemen? Hvilka äro desse herrar? Det They are my brothers. är mina bröder. Whose gloves are these? They Hvilkens handskar är detta? are mine. Det är mina.102

There are errors in this work; Det finnes misstag i detta arbete; but they are errors which men det är misstag, the writer could scarcely som författaren knappt kunde avoid. undvika.

Jfr Who is at the door? It is a poor woman. Who is she? She is the wife of the gardener.

Jfr demonstr. pron.: Those are bad apples, detta är o. s. v.

3) med so, då det står i st. f. ett predikativt adjektiv l. substantiv, en infinitiv eller en hel sats, t. ex.

She is poor, and so am I. Hon är fattig och det är äfven) jag. He is the favourite of my Han är min faders gunstling father, and deserves to be so. och förtjänar att vara det. They promised to write, and I De lofvade att skrifva, och jag hope they will do so. hoppas, att de skola göra det. Is your brother well? I hope Befinner sig er broder väl? so (l. I hope he is). Jag hoppas det. Who says so? I have been Hvem säger det? Man har told so. sagt mig det.

Ofta, i synnerhet vid hjälpverben, öfversattes ej det i engelskan; särskildt är detta fallet, då satsen är nekande, t. ex.

You are fortunate, but I am Ni är lycklig, men jag är not. det ej. I entreated him to dine with Jag bad honom enträget att us, but he would not. spisa middag med oss, men han ville det ej. I know my duty, but you do Jag känner min plikt, men not. du gör det icke. Are you ready? Yes, I am. Är du färdig? Ja (det är jag). Can you speak English? No, Kan du tala engelska? Nej, I cannot. det kan jag icke.

126. I öfriga fall är bruket öfverensstämmande med svenskan, t. ex. 1) First gain the battle, said Nelson, and then make the best use103

of it. 2) It is never too late to mend (formelt subjekt). 3) It rains; it is early. 4) It was the French who made the attack. It is many years since. It is you who have done it (då it tillsammans med en form af to be tjänar till att framhålla någon viss satsdel; verbet öfverensstämmer alltid med it).

Anm. It begagnas i vissa talesätt utan att hänvisa på något bestämdt föremål och utan motsvarighet i svenskan (formelt objekt), t. ex. (mountains) lording it over the surrounding country (beherskande). To fight it out (utkämpa striden). We want no coach; we can walk it perfectly well. We must rough it (härda ut, slå oss igenom). - Så tillägges ibland ett of it till objektet (i synh. efter to have}, t. ex. Wolf, thy mistress leads thee a dog's life of it (låter dig lefva ett hundlif). To make a match of it. We shall have a day of it (en lustig dag).

127. Reflexiv pronomen brukas såsom förstärkning till ett personl. pron., endast då personl. pron. står såsom subjekt, t. ex. I myself have seen it (l. I have seen it myself). - Eljes brukas reflex, pron. ensamt i betyd, »jag (mig) själf» o. s. v. T. ex. I was left to myself. They always praise themselves. He kept the best part for himself, för sig (sig själf). He was a few years older than myself (än jag). It is himself.

Anm. l. Äfven såsom subj. brukas reflexivet ensamt, då det sammanställes med en annan person, t. ex. Your brother and yourself (l. you} were present. - Någon gång (i synh. i poesi) äfven eljes, t. ex. Ourself in person will judge and punish the offender.

Anm. 2 Då self står ensamt, är det substantiv och motsvarar svenskans »jag», t. ex. He talks a great deal of his own self.

§ 2. Possessiva pronomen.

128. I fråga om subjektets tillhörigheter (i synh. kroppsdelar, själsförmögenheter, äfven klädespersedlar) brukas i engelskan vanl. possess. pron., där svenskan har best. artikeln, t. ex. He opened his eyes, han öppnade ögonen. He has his heart in his mouth, han bär hjärtat på läpparne. Take off your hat! tag af hatten! I have cut my finger, jag har skurit mig i fingret.104

Anm. Om »tillhörigheten» tillägges objektet, begagnas vanl. best. art., t. ex. He took her by the hand. He patted me on the shoulder. - I några uttryck brukas ofta genit. med of i st. f. possess.-pron., t. ex. Not for the life of me (him), icke om det gällde mitt lif. You'll be the death (ruin} of me. Back from the gate, or I will break the pate of thee (din skalle).

Anglicismer: She has lost her way. He took his leave. He made his escape. You can lay nothing to my charge (mig till last). I beg your pardon.

129. Liksom man säger: he is a friend of my father's (se 103), säges: he is a friend of mine (thine o. s. v. - en af mina vänner l. en min vän, en vän till mig). Denna, konstruktion begagnas i synnerhet, då possess.-pron. i svenskan föregås af demonstrativ-pron. »denne», relät.- (interr.-) pron. »hvilken» eller obest. pron. »någon», »ingen», t. ex. This pride of theirs, denna deras stolthet. Which promise of yours? hvilket löfte af eder? Some friends of ours dissuaded us (afrådde oss). No prudence of ours could have prevented it, ingen vår klokhet (= klokhet å vår sida) o. s. v.

Anm. 1. I st. f. det självständiga possess.-pron. (mine o. s. v.) begagnas förenad form vid det förstärkande own, t. ex. We have a house of our own (ett eget hus). She had a little fortune of her own.

Anm. 2. »Min hustru och mina döttrar»: my wife and daughters (jfr 120). »Min och din fader»: my father and

yours. He is my junior by at least a score of years, han är åtminstone 20 år yngre än jag. Så my senior, superior, inferior, elders, betters.

Anm. 3. De självständiga formerna af possess.-pron. begagnas, med eftertryck i sådana vändningar som: Mine was a strange fate, mitt öde var sällsamt. His is a sad case indeed. It is mine to command, and yours to obey (det är min sak o. s, v.). - Någon gång i (synh. i äldre språket och poesi) brukas possess.-pron. i tredje pers. i st. f, genitivändelse, t. ex. for Jesus Christ his sake.

§ 3. Demonstrativa pronomen.

130. 1) Då denne, denna (den, den där) i svenskan begagnas i st. f. »han», »hon», måste de i engelskan återgifvas med he, she (äfven this one, the latter - ej this), t. ex. I wrote to the lady's sister, but she (denna) did not105

answer my letter. I think this one (that fellow] has done it, jag tror, att den där har gjort det. Do you know that person? känner ni den där?

2) Då detta i svenskan syftar på ett predikativt subst., återgifvas det i engelskan (allt efter som det pred. snbst. är sing. l. plur.) med this (that] eller these (those) t. ex. This is my father, and those are my brothers, detta är min far och detta är mina bröder. These are trifles, detta är småsaker. Whose gloves are these? Those are my gloves.

Jfr 3) Dies sind meine Bücher. Ce sont mes livrés.

Om demonstr. pron. i sådana uttryck som: I have not seen him these three weeks se 117 anm. l.

Anm. 1. »Den förre», »den senare» heter i fråga om personer the former, the latter, i fråga om saker the former, the latter, eller that, this. I plur. brukas the former, the latter, those, these såväl om personer, som saker, t. ex. Cæsar and Pompey were rivals; the latter was finally vanquished by the former. Virtue and vice are two opposite things; the former (that) makes men happy, the latter (this) makes them unhappy.

Anm. 2. That motsvarar ibland svenskans »något» (något visst), those svenskans »sådane», t. ex. With all his faults there was that in Lord T. that overawed (imponerade på) his contemporaries. Jfr At a distance I perceived what (= något som) I mistook for an old man.

Anm. 3. This och that stå ibland sammanfattande (kollektivt), t. ex. This hundred years (W. Scott). He possessed but few friends, and none of that few were at Bath (Bulwer).

131. Such och the same användas i allmänh. såsom i svenskan, t. ex. It is a real pleasure to see such a person. Such things happen every day. He never gave quarter (pardon) to any such (några sådane). He had inherited none such (ingen sådan l. inga sådana). - All agreed to leave on the same day (on the very same day, the self-same day, redan samma dag). Everybody else (hvar och en annan) said the same. - Märk: Ask him if he got the key, and who gave it him (gaf honom densamma - ej the same).

Anglicismer:

Mr. Such a one (herr den och den). At such (and such) an hour (vid den och den timmen). I would do no such thing. It was no such106

thing. Such like things (sådana, dylika saker). - What comes to the same thing (går ut på detsamma). It is all the same to me (enahanda, likgiltigt).

§ 4. Interrogativa pronomen.

132. What (hvad för en, hvad för slags?) frågar efter föremål i allmänhet; which (hvilken, hvilkendera?) afser ett inskränktare antal, en bestämd krets af föremål, t. ex. What is his name? hvad heter han? (men: Which is his name? hvilket är hans namn? - t. ex. af flere uppräknade.) What book is that? What man was ever satisfied with his condition? Which is the finest country in Europe? Which of you (them) have done it? (ej who of you o. s. v. - så alltid vid partitiv genitiv.)

Anm. I utrop begagnas alltid what (ej which}, t. ex. What a memory you have! What was my delight at finding

him safe (huru stor var ej min glädje o. s. v.).

Anglicismer:

What do you call it? (ej how -?) What is the fruit of the oak called? What are the chief cities of Sweden? What city is the capital of Scotland? What is that in English? (huru heter det på engelska?) I do not know which is which (hvilken som är den rätta). He knows what's what. What! (huru) should I not esteem the first benefactor of my life!

§ 5. Relativa pronomen.

133. Who, som egentligen afser personer, kan äfven begagnas med afseende på liflösa föremål och djur, som personifieras (t. ex. i fabler); i synnerhet brukas sålunda ofta gen. whose, t. ex. He saw a palmtree whose roots (l. the roots of which) were washed by a limpid stream, han såg en palm, hvars rötter sköljdes af en klar ström. He is a man for whose love I would do anything (för hvilkens kärlek - jfr for the love of whom, »af kärlek till hvilken»).107

Anm. 1. Vid kollektiv, som uttrycka en sammanfattning af personer, äfvensom vid länders namn, begagnas såväl who som which, t. ex. These were the Normans, a people who came from France. The crowd which (who) ran up the street. England who (which) --.

Anm. 2. Who och that stå någon gång i betyd. he (she) who (l. that), i synnerhet i ordspråk och stående talesätt, t. ex. Who keeps company with a wolf will soon learn to howl. Handsome is that handsome does.

134. Which, som vanl. afser djur och saker, måste dessutom begagnas, då relativet hänföres till en hel sats, t. ex. He met a number of people, but none whom he knew, which somewhat surprised him.

135. That kan i allmänh. brukas för who och which; dock begagnas företrädesvis that i bisatser, som utgöra en nödvändig bestämning till hufvudsatsen, t. ex. People that do not work shall not eat. I synnerhet brukas sålunda that 1) efter superlativ, 2) efter who? the same samt några obest. pronomen (i synnerhet de neutrala, såsom all, allt, much, nothing o. s. v.), t. ex. A contented mind is the greatest blessing that a man can enjoy. Who that has read Shakespeare, does not admire his genius? Nothing that I do ever pleases him. All that I have heard of the affair confirms my opinion. He is the same man that we saw yesterday. - Äfven måste that begagnas, om relativet afser på samma gång person och sak, t. ex. I was very much amused with the lady and the pet (favorit) dog that were in the carriage.

Anm. 1. That begagnas däremot ej i oäkta bisatser (d. v. s. sådana, som blott till formen äro relat. satser och lätt kunna förvandlas till själfständiga satser), t. ex. Socrates, who was the greatest philosopher of the ancient times, died of poison. Se äfven ex. under 134.

Anm. 2. That begagnas ofta i st. f. relat. med prepos. efter subst., som uttrycka tid eller sätt, t. ex. This is the way that all great men forget their friends (det sätt, hvarpå o. s. v.). - Äfven uteslutes ofta that, t. ex. The moment my business is arranged, I must set out.

136. What innehåller alltid determinativ och relativ (= that which). Det kan äfven begagnas adjektivt, t. ex.108

Mind what I say (kom i håg). I gave him what clothes I could spare (»allt hvad kläder», alla kläder jag kunde undvara).

Anm. What förekommer äfven någon gång såsom obest. pronomen, t. ex. i uttrycket: I will tell you what (något). Denna betydelse ligger till grund för bruket af what - what (vanl. åtföljdt af with), dels - dels, t. ex. What with terror, and what with fatigue she swooned. What with receiving and what with paying visits, he finds time for nothing (äfven: what with receiving and paying visits etc.)

137. Såsom relativa fogeord begagnas äfven (konjunktionerna) as och but; - as, »som», efter such såsom determinativ, but, »som icke», efter en föregående negation eller fråga, hvarpå väntas ett nekande svar, t. ex. Only buy such things as we have need of, köp endast sådana saker, som vi hafva behof af. There was no one but

did believe me, det fanns ingen, som icke trodde mig. Who but would prefer wealth to poverty? Hvem är det väl, som ej skulle föredraga rikedom framför fattigdom? - Äfven efter the same brukas as såsom fogeord i förkortade satser, t. ex. We are composed of the same elements as air and ocean (men: that air and ocean are composed of).

188. Med afseende på de sammansatta relat. whoever, whichever o. s. v. märkes följande: 1) Om de inleda en sats, som styres af prepos., kunna de sättas så väl i subjekts- som objektsform, t. ex. Elisabeth threatened that she would the head of whoever had advised it. He offered a recompense to whomsoever would help him to a sight of it. 2) Whatever sättes ofta efter de nekande pronomen no, nothing, not anything o. s. v. och har då betyd. af en förkortad koncessiv sats, t. ex. I did not notice anything whatever (= whatever it might be).

139. Relativa pronomen utelämnas ofta (liksom i svenskan), i synnerhet då det står såsom objekt eller styres af preposition, t. ex. The gentleman you saw last night is a friend of mine. The protection he relied on was too weak, det beskydd han litade på, var för svagt. - Äfven såsom predikatsfyllnad och subjekt utelämnas ibland relativet, i109

synnerhet i dagligt tal, t. ex. You are still the same you were before. It is I will help you through.

Anm. 1. En prepos., som bestämmer ett demonstrativt, relativt eller interrogativt pronomen, sättes antingen före pronomen eller efter predikatsverbet, t. ex. At this we laughed l. This we laughed at. What are you thinking of? A man that you can have confidence in. - En prepos., som styr relat. pron. that, sättes dock alltid efter verbet, t. ex. The man that you were speaking of. Så äfven: I shall perform my task in such a manner as you will be pleased with.

Anm. 2. Engelskan förbinder ofta medels ett relativ satser, som i svenskan (franskan och tyskan) koordineras, t. ex. He rose to place a chair for his sister; having done which, he sat down again. Ladies sought my love, which I denying, they fell sick and died (= and as I denied it etc.).

Om de demonstr., relat, och interrog. adv. "därpå", "hvarmed", "hvarom" o. s. v. se 183, anm. 1.

§ 6. Indefinita Pronomen.

140. One, man, begagnas hufvudsakligen i allmänna talesätt (som sålunda kunna tillämpas äfven på den talande själf); vanligen kan »man» i sådana satser äfven återgifvas med we l. you (ibland äfven med a man, man, pl. men), t. ex.

One cannot always be on one's Man kan ej alltid vara på sin guard. vakt. We must not believe everything Man får ej tro allt hvad man we hear. hör. If you are poor, you are Om man är fattig, blir man neglected. sedd öfver axeln.

141. Då »man» ej inbegriper den talande själf, återgifvas det med they, people eller genom verbets passiva konstruktion, t. ex.

People smoke much in Germany. Man röker mycket i Tyskland. In Sheffield they manufacture I S. tillverkar man det bästa the best cutlery. knifsmedsarbete.110

An insurrection is said to have Man säger, att ett uppror broken out in Paris. utbrutit i Paris.

He is praised, man berömmer honom; I have been told that etc., man har sagt mig, att o. s. v.

Anm. One framför ett egennamn, t. ex. The first settler was one John Brown (en viss J. B.). »Den ene, den andre»: one (l. the one} - the other, plur. the one - the others, »de ena, de andra», t. ex. Our society contains two great classes: the one have, and the others wish to have.

142. Some och any (och deras sammansättningar: somebody etc.). Some »någon», »en viss», antyder en viss inskränkning, any, »någon», »hvilken som helst», en obestämd utsträckning. I öfverensstämmelse härmed brukas

a) Some (somebody, something) i jakande påstående satser, t. ex.

I want somebody to tune the Jag behöfver någon för att piano. stämma pianot. Some of his friends were of Några

af hans vänner voro another opinion. af annan åsikt. We must all die some day. Vi måste alla dö en dag. He had something of importance Han hade något af vikt att to disclose. yppa.

Då any (anybody etc.) står i jakande påstående sats, har det betydelsen: hvilken som helst, hvarje, t. ex.

She could read any English Hon kunde läsa hvilken engelsk book. bok som helst. You can visit him at any Du kan besöka honom vid time. hvilken tid som helst.

b) any (anybody, anything) i frågande och nekande satser, t. ex. Can I do anything for you in Kan jag göra någonting för any way? eder på något sätt? You had no paper yesterday; Du hade intet papper i går; have you bought any to-day ? har du köpt något i dag?111

Is any one (anybody) there? Ar någon där? Is anything the matter? Är något på färde? All his exertions were scarcely Alla hans ansträngningar voro of any use. knappt af någon nytta.

Anm. 1. En sats är stundom till sitt innehåll nekande, utan att negationen är uttryckt genom något särskildt ord. I detta fall öfversättes »någon» enligt regeln med any, t. ex. If I had any wine, I should offer you some, om jag hade något vin (men jag har intet). He is as happy as any of his friends (ingen är lyckligare), jfr as some of his friends (lika lycklig som några etc.). It may be doubted whether this question can be answered in any way but one. Without any success. Not without some success.

Anm. 2. Some, any och none brukas i sing. självständigt med syftning på ett abstr. subst., ämnesnamn eller kollektiv, t. ex. Is there any water? If there is any, let me have some. Have you any money? I have none. Take some of this cake! I must forego some of my right (afstå något af min rätt). Voltaire had none of the patience of Milton.

Anm. 3. I frågor begagnas vanl. some, då man väntar ett jakande svar, t. ex. Do you take some soup? behagar ni soppa? jfr Do you take any soup ? Ni behagar väl ej o. s. v. Do you take soup? Äter ni (i allmh.) soppa? May I ask you some question? - göra er en viss fråga?

Anm. 4. Framför ämnesnamn brukas some och any liks. part. art. i franskan och öfversättas vanl. ej i svenskan, t. ex. We have bought some cheese for supper. To-morrow the gardener will plant some peas. Däremot: Some people prefer beer to wine (då föremålen tänkas i sin allmänhet).

Anm. 5. Some framför räkneord, t. ex. This happened some fifty years ago, omkring femtio år sedan (kan äfven betyda: några och femtio år sedan = fifty and odd years}. Jfr depuis quelque vingt ans.

Anm. 6. Efter de substantiviska »någon» (något, några), »hvar och en», »ingen», »hvilken?» återgifves det svenska »annan» med else (= besides, dessutom, eljes), t. ex. There was nobody else, ingen annan. What else could she do? The town talks of nothing else. (Genit. nobody else's, some one else's o. s. v.; - else eg. ett pronomen.)

Däremot: The visitor was no other than miss E. Lady Ann, her daughters and some others of the family.

143. Each, »hvar och en», »hvarje särskild» (vanligen af ett inskränktare antal); Every, »hvar och en» (af en hel klass), t. ex. Every grain of sand appears round, but with the help of a glass we see that each grain differs from the other.112

Anm. Vid every framträder föreställningen af något ofta upprepadt (jfr ever), utan att afseende fästes vid de särskilda individerna. Det närmar sig derför any, t. ex. Every mother likes her child.

144. Either (neither) begagnas någon gång om hvardera af flera föremål, t. ex. Here are ten oranges; take either of the whole number (= hvilken ni behagar, jfr any}.

145. All, Whole. Då det hela motsättes delarne (och således står med starkare ton) brukas vanl. whole, t. ex. The whole town (l. the whole of the town) has been burnt down (la ville entiere). All the town is filled with astonishment (toute la ville).

Om art. vid all (se 195, 2).

All såsom adverb: all in a glow (alldeles glödhet); all over the town (öfver hela staden); all of a sudden (helt plötsligt) m. fl.

146. Much och little afse alltid ett föremål i sing., t. ex. You have many (few) flowers in your garden, ni har mycket (litet) blommor o. s. v. (ej much flowers etc.).

Anm. »Ganska mycket», »ganska många» öfversättas ofta med a great (l. good} deal (framför sing.), a great many (framför plur.), t. ex. I have a great deal to do. You have seen a great deal of the world. A great (good) many people were present. - Adverbialt: Things are a great deal better now.

Much och little såsom adverb: I am in much the same mood (nära nog i samma lynne), in pretty much the same situation. - I am little inclined to accept your proposal. I am a little indisposed.

147. Both begagnas blott om föremål, som höra tillsammans, eller af hvilka endast två äro för handen. I andra fall öfversättes »båda» med two, t. ex. These two boots are not fellows (makar): one of the two must be yours (l. which of the two is yours?). This is for you two, and that is to be divided among the rest.

Om art. vid both se 195, 2).

Anglicismer:

He stood like one stupified. I for one have no objection (jag för min del). He was not the one to desert a friend (den som kunde etc.). It is all one to me -(enahanda, likgiltigt).

Some of these days (en af de närmaste dagarne). Some one or other (en l. annan). Some way or other (ett l. annat sätt). Some time or other. Somehow or other (på ett l. annat sätt). Somewhere or other o. s. v. That's quite another thing (helt annan sak). He prefers porter to any other liquor (hvarje annan). - Five times running (fem gånger efter hvarandra). I'll be back in no time (på ögonblicket)113

There are no two objects in nature exactly alike. If we could but be left alone, we should get on none the worse (ej reda oss sämre för det). None the better. Regular army there was none.

They were all (both, many, some, most, none, each, three etc.) of them killed. All day, all night (hela dagen, dagen i ända; äfven: the day, night, med obetydl. skiftn. i betyd.). You have been all kindness to me (idel godhet, själfva godheten). First (last) of all (allra först, sist). I do not like him at all (alls). Once for all. For good and all (helt och hållet, på fullt allvar). After all, he is a good fellow (då allt kommer omkring). Ramsgate was just the place of all others they ought to go to (det ställe framför alla andra).

Do not speak one word more (= another word, ett ord till, ännu ett ord). The French were defeated in many battles more (äfven: many more battles). As much more, as much again (en gång till så mycket).

5. Om Verbet.

§ 1. Om predikatsverbets öfverensstämmelse med subjektet.

148. Predikatsverbet öfverensstämmer med subjektet till numerus och person; finnas flere subjekt, sättes verbet i pluralis. T. ex.

I who am so unhappy. Jag, som är så olycklig. You who know my former life. Du, som känner mitt forna lif. Love, hatred, envy are forgotten Kärlek, hat, afund glömmas i in death. döden.

149. Om i satsen förekommer både formelt och egentligt subjekt, rättar sig verbet efter det förra, t. ex. It was the French who fought with so much courage, det var fransmännen, som kämpade o. s. v. It is six months since I saw him. It wants only a few minutes. It is we (you, they).

Jfr C'etaient les Français, c'est nous, ce sont eux. Es waren die Franzosen. Wir sind es, sie sind es.

Om sådana uttryck som: those were my friends, detta var o. s. v. se 130, 2); there are two gentlemen below (det

är o. s. v.) se 125 1).

There are no two objects in nature exactly alike. If we could but be left alone, we should get on none the worse (ej reda oss sämre för det). None the better. Regular army there was none.

They were all (both, many, some, most, none, each, three etc.) of them killed. All day, all night (hela dagen, dagen i ända; äfven: the day, night, med obetydl. skiftn. i betyd.). You have been all kindness to me (idel godhet, själfva godheten). First (last) of all (allra först, sist). I do not like him at all (alls). Once for all. For good and all (helt och hållet, på fullt allvar). After all, he is a good fellow (då allt kommer omkring). Ramsgate was just the place of all others they ought to go to (det ställe framför alla andra).

Do not speak one word more (= another word, ett ord till, ännu ett ord). The French were defeated in many battles more (äfven: many more battles). As much more, as much again (en gång till så mycket).

5. Om Verbet.

§ 1. Om predikatsverbets öfverensstämmelse med subjektet.

148. Predikatsverbet öfverensstämmer med subjektet till numerus och person; finnas flere subjekt, sättes verbet i pluralis. T. ex.

I who am so unhappy. Jag, som är så olycklig. You who know my former life. Du, som känner mitt forna lif. Love, hatred, envy are forgotten Kärlek, hat, afund glömmas i in death. döden.

149. Om i satsen förekommer både formelt och egentligt subjekt, rättar sig verbet efter det förra, t. ex. It was the French who fought with so much courage, det var fransmännen, som kämpade o. s. v. It is six months since I saw him. It wants only a few minutes. It is we (you, they).

Jfr C'etaient les Français, c'est nous, ce sont eux. Es waren die Franzosen. Wir sind es, sie sind es.

Om sådana uttryck som: those were my friends, detta var o. s. v. se 130, 2); there are two gentlemen below (det är o. s. v.) se 125 1).

Anm. 1. Då subjekt af olika person äro förenade genom either-or whether-or, neither-nor, rättar sig verbet till person efter det sista, eller ock upprepas verbet vid hvartdera subjektet, t. ex. Either thou or I am in the wrong (har orätt), vanligen: either thou art in the wrong, or I am.

Anm. 2. Ett skenbart undantag från regeln om verbets numerus, bilda några substantiv, som oaktadt pluralformen beteckna ett föremål, t. ex. Algiers was declared a colony of France. Mathematics is taught at all our higher schools. Se 9 anm. och 10 c). Så äfven: This Romeo and Juliet (skådespel) was produced at Weimar. - I sing. star äfven verbet efter business, income m. fl. - se 8 4) - hvilka ofta i svenskan öfversättas med en plural.

Från regeln om verbets numerus finnas följande afvikelser:

150. Verbet står i pluralis med subjektet i singularis då subjektet är ett kollektiv. Om likväl den hufvudsakliga vikten lägges på enhetsbegreppet, sättes verbet i singularis. T. ex.

A few escaped, the remainder Några undkommo, de öfriga. were cut to pieces (men: I nedhöggos. (Jag återfick recovered some of my goods, några af mina saker, the remainder was lost). återstöden gick förlorad.) The assembly were divided in Församlingen var splittrad i their opinions (men: the sina åsikter. (Församlingen assembly was complete). var fulltalig.) The clergy of England are Englands prester få gifta sig. permitted ty marry.

Anm. 1. Ett pronomen, som syftar på kollektivet, konstrueras, i allmh. i likhet med verbet (se ex. ofvan), dock förekomma rätt ofta afvikelser, t. ex. The whole nation seems to be running out of their wits (häller på att mista förståndet).

Anm. 2. I allmänhet är pluralis mer öfverensstämmande med det vanliga språkbruket. Särskildt är detta fallet vid kollektiv, som ej hafva någon särskild pluralform (såsom people, clergy, police, infantry, cavalry, foot, horse, cattle m. fl.), t. ex. The police have sharp eyes.

151. Verbet står i singularis med flere subjekt (eller ett subjekt i pluralis):

a) ibland, då mångfalden sammanfattas till ett enhetsbegrepp (en summa), samt då flere subjekt äro ungefär115

liktydiga eller uppräknas efter hvarandra med stegrad vikt, t. ex. One hundred marks a month was allotted for the deposed king's expenses. Flesh and blood has not revealed it unto thee. My purse, my coffer and myself is thine.

Anm. Så äfven (efter every, each}: Every leaf and every drop of water teems with life. - Märk: four times six are (l. is) 24, men: 5 and 3 are 8.

b) då flere subjekt (i sing.) äro koordinerade genom or (either - or, whether- or, neither - nor), as well - as, not only- but also, t. ex. Either the father or the son has written the letter. Burgundy as well as Champagne produces excellent wine.

Anm. 1. Om subjekten äro af olika numerus, står vid either - or (neither - nor o. s. v.) verbet i pluralis (och sättes vid pluralen); vid as well - as, not only - but also rättar sig verbet efter hufvudbegreppet (således vid as well - as efter det första, vid not only - but also efter det senare subjektet), t. ex. Neither the captain nor the sailors were saved. The prince as well as his counsellors was blamable. Not only the prince, but also his counsellors were blamable. Se äfven 149, anm.

Anm. 2. Hit kan äfven hänföras det fall, då ett subj. i sing. är förenadt med ett attribut medels with, t. ex. The ship with her cargo was lost; men: The side A with the side B form a right angle (båda sidorna äro lika nödvändiga för vinkelns bildande).

c) då predikatet föregår subjektet, i hvilket fall det kan stå i singularis, dock ej omedelbart framför ett subjekt i pluralis, t. ex. Is virtue then and piety the same? Sir, here has been Mr. P. and his daughter.

§ 2. Om Modus och Tempus.

A. Indikativ.

152. Indikativen framställer det utsagda såsom verkligt. Han begagnas äfven i indirekta anförings- och fråge-satser, t. ex. he told me his friend was dead. I asked him if his friend was dead.

Jfr Er erzählte mir, daß sein Freund gestorben sei. (vore l. var).

Anm. Konjunktiven begagnas dock i indirekta frågor och disjunktiva satser, inledda med whether - or, för uttryckande af ovisshet eller116

tvekan, t. ex. We doubt whether any name in literary history be so generally odious as that of Machiavelli. Whether this story be true or false, he was beyond all question miserably poor.

153. Om bruket af indikativens tidsformer.

1. Presens begagnas i st. f. futurum i temporal- och konditional-satser, t. ex. He will hear the news before he arrives. If I live, I shall see him again. Däremot: I hope he will soon come home (att han snart kommer o. s. v.). Only ask him, and he will give you everything (så gifver han o. s. v.).

Anm. Äfven i självständiga satser begagnas ofta presens, då en tidsbestämning är utsatt, i synnerhet vid fråga om något nära förestående, t. ex. To-morrow I proceed for Paris. He leaves England next week. På samma sätt brukas perfekt i st. f. futurum exaktum, t. ex. I shall go with you as soon as I have finished my letter.

2. Imperfekt betecknar en handling såsom afskild från perfekt såsom sammanhängande med den talandes tid, t. ex. I received a letter this morning (morgonen är nu förfluten). I have received a letter this morning (det är ännu morgon). He has travelled these 20 years (nu i 20 år). - Perfekt "begagnas sålunda för betecknande af handlingar (l. tillstånd), som gå in i det närvarande, t. ex. I have known him since he has been here.

Anglicismer: I forget what I was going to say, jag har glömt o. s. v. I have heard this somewhere, but I forget where. I wish (l. would) that it were in my power, jag skulle önska (önskade) o. s. v.

Jfr I have not been here more than two months. Ich bin erst seit zwei Monaten hier. Je ne suis ici que depuis deux mois.

Anm. 1. Imperfekt begagnas vanligen efter ever och never, t. ex. I never chose to make a secret of this circumstance, jag har aldrig velat o. s. v. Så äfven ofta efter after (i st. f. plqvqf.), t. ex. In the morning, after it struck six, our party set out.

Anm. 2. »Skulle» såsom futur. för förfluten tid (fut. preter.) kan endast i bisatser öfversättas med should (would), t. ex. He said he would do it. Däremot: I was going to write (skulle just skrifva) when I received your letter. Se 59), anm.117

154. Tidsföljden i satsfogningar öfverensstämmer i allmänhet med svenskan. Då hufvudsatsens predikat uttrycker en föreställning eller utsaga (i impf.), kan bisatsens predikat stå i pres. eller impf., t. ex. I remember you said he was clever. They knew that this world was (is) a world of trial. - Genom impf. uttryckes den talandes föreställning, genom presens utsäges en allmängiltig sanning.

B. Konjunktiv.

155. Denna modus begagnas i allmänhet för att beteckna något såsom blott tänkt, i synnerhet då det tänkta tillika afser framtiden. Oftast ersättes han i det vanliga språket af modala hjälpverb, såsom may (might), shall (should), will (would), eller indikativ. T. ex.

God save the Queen! Gud bevare drottningen! Be he who he may! Må han vara hvem han vill! If he be but discreet, he will Om han blott är försiktig, succeed. skall han lyckas. Let us rest here till some better Låt oss stanna här, tills en time come. bättre tid kommer. I wish it were in my power. Jag önskar (önskade), att det stode i min makt.

156. Konjunktiven kan sålunda begagnas i

1) optativa satser, t. ex. God bless you! Suffice it to say that -.

2) koncessiva satser, t. ex. I will try it, though he be angry (om han än blir, om han än möjligen är o. s. v.). Come what may, hände hvad som helst! He can bear no remonstrance, be it ever so gentle (l. however gentle it may be).

Jfr I will try it though he is angry, though he should be angry.118

3) konditionalsatser, t. ex. Unless he be patient, he will not recover. If the book were in my library, it should be at your service.

Jfr If it is fine weather to-morrow, we will take a walk. He never wrote a letter unless he was obliged.

Anm. 1. Genom impf. i bisatsen framhålles (liksom i svenskan och tyskan) det uppställda villkorets overklighet, t. ex. If it were in my power, I should assist you. - Bisatsens fogeord kan utelämnas (hvarvid ordföljden blir omvänd), då predikatsverbet är ett hjälpverb (se 169 c), t. ex. Were it (had it beenj in my power, I should assist (have assisted) you. Did I but know how to obtain a better place! - Så äfven i koncessiv-satser, t. ex. Be he who he may.

Anm. 2. Imperf. konj. får ej begagnas i hufvudsatsen i st. f. konditionalis (såsom ibland i svenskan och tyskan), t. ex. He would certainly come, if he were allowed (han komme säkert o. s. v.). Dock brukas ibland had och were i st. f. should (would} have o. s. v., äfvensom impf. could, would, might, ought tillsammans med en infinitiv i konditional betydelse, t. ex. It were useless, if you would tell it him. You could learn as well as I, if you would take pains - Undantagsvis står äfven ibland plusqpf. konj i st. f. andra konditionalis, t ex. I had gone, if the weather had been better.

4) jämförelsesatser, inledda med as if, as though, som om (någon gång äfven ensamt as), t. ex. It seemed as if he

were (was) dreaming. Hit hör uttrycket as it were (så att säga, liksom), t. ex. In books we find the dead as it were living.

5) finalsatser, t. ex. Judge not, that you be not judged. Love not sleep, lest thou come to poverty.

Vanligen brukas may eller should.

6) temporalsatser, inledda genom before, ere, till, until, t. ex. Act before it be too late. He should not go till all be paid.

Jfr They kept concealed till danger was over. He wished to set out before it should begin to rain.

7) bisatser, beroende af verb (eller i allmh. uttryck), som beteckna ett viljande, t. ex. Pray Heaven it last. See119

that a guard be ready at my call. Take heed he hear us not. I would (I wish) he were a Christian.

Jfr I wish he may be in the right. It is my desire that he should come to-morrow. See that I am obeyed.

Om konjunktiven i indirekta frågor och efter whether - or se 152, anm.

Jfr (modus, i relat. satser): I know no man who is perfectly happy. Je ne connais aucun homme qui soit parfaitement heureux. Ich kenne keinen Menschen, der vollkommen glücklich wäre. There is nobody but knows. Il n'y a personne qui ne sache. Es gibt niemand, der nicht wüßte.

C. Imperativ.

157. Imperativen, som blott har 2:a personen (i sing. och plur.), ersättes i öfriga personer genom den optativa konjunktiven eller omskrifning med let. Subjektet thou (you) utsättes, endast då det står med starkt eftertryck, t. ex. Nay, cursed be thou! förbannad vare du! So let me speed! därför, må jag skynda! Let all the earth fear the Lord! all världen frukte Herran.

Om omskr. med do se 169, t. ex. Do not (don't) chide me! Do help me!

Anm. 1. I lifligt tal framställes ibland den befallda handlingen såsom redan fullbordad, t. ex. Be gone! bort! Have done with your compliments, sluta då med o. s. v.

Anm. 2. Imperativen ersätter ofta en konditlonalsats, t. ex. Tread on a worm, and it will bend. Pray, and he will give you (bed, sä gifver han dig)!

§ 3. Nominalformer (infinita former).

A. Infinitiv.

158. Infinitiven har i engelskan vanl. framför sig partikeln to och kan uttrycka samma slags satsdelar som substantivet. Medels infinitiven förkortas äfven ofta bisatser. T. ex.120

To err is human. Att fela är mänskligt. To be good is to be happy. Att vara god är att vara lycklig. I will not forget to write to Jag skall ej glömma att skrifva you. till eder. I have not the pleasure to Jag har ej nöjet att känna know you. eder. You go to school in order to Du går i skolan för att lära. learn

An m. 1. Ehuru infinitiven endast nämner verksamheten: (tillståndet) och därigenom närmar sig begreppet af ett substantiv, begagnas han likväl ej i engelskan såsom egentl. verbalsubstantiv (såsom sådant brukas participet). I följd häraf kan inf. ej styras af en prepos. eller stå med artikel, t. ex. He departed without taking leave, han afreste utan att taga afsked. After remaining four weeks in the country we returned to London, efter att hafva stannat o. s. v.

Anm. 2. Infinitiven ersättes ofta af pres. partic., t. ex. Erring is human. I will not forget writing to you. I have not the pleasure of knowing you.

159. Infinitiven står utan to.

1) efter de modala hjälpverben (undantagandes ought), efter do, vanligen äfven efter dare (våga) och need, t. ex.

You must stay here. Du måste stanna här. I cannot tell the whole story. Jag kan ej berätta hela historien. (You ought to forget those (Du bör glömma dessa olyckliga unhappy days.) dagar.) He durst not punish me. Han vågade ej straffa mig. You need not assist me. Du behöfver ej hjälpa mig.

Anm. Efter dare (i alla former utom impf. durst) och need förekommer äfven inf. med to, sä alltid efter dare i bet. »utmana», »trotsa», t. ex. I dare you to strike me.

2) efter några verb, som uttrycka sinnlig förnimmelse (såsom see, hear, feel, find), äfvensom efter bid, have (i förbindelsen will have, would have), let och make.121

Efter verb, som uttrycka förnimmelse samt efter make (ibland äfven efter bid), får dock inf. to, om satsen blir passiv. T. ex.

Do you not hear them come? Hör du dem ej komma? (They were heard to come.) (De hördes komma.) I saw him repress his tears. Jag såg honom undertrycka (He was seen to repress etc.) sina tårar. I felt my heart beat with joy. Jag kände mitt hjärta klappa af glädje. They bade him go. De befallde honom att gå. Let him play. Låt honom leka! What would you have me do? Hvad vill du, att jag skall (ej what would you that etc.) göra? He made me laugh. Han kom mig att skratta.

Anm. 1. Efter know »veta», står inf. med to, efter know, »erfara», utan to, t. ex. I know them to be cowards. I have known snow fall in the month of May.

Anm. 2. Efter verb, som beteckna förnimmelse, begagnas äfven partic., t. ex. I saw you writing (tillstånd). I saw you write (handling). Märk: I have heard it said = hört det sägas (ej be said). I saw this tragedy acted (spelas) in Vienna some years ago.

3) efter I had as good (as lief), I had better (rather) samt efter rather than, t. ex.

You had better try at once. Du gjorde bäst i att försöka med ens. I had rather die than cheat Jag ville hellre dö än bedraga my friend. min vän. He resolved, rather than yield. Han beslöt att dö med ära to die with honour. hellre än att gifva sig.

Anm. Inf. står äfven utan to 1) i ellipt. frågor och (vanligen) i ellipt. utrop, t. ex. Leave my wife? Impossible. What! Betray my benefactor! 2) i ordspråk, t. ex. Better be envied than pitied. 3) efter talesättet »do nothing but», t. ex. He does nothing but complain.

l60. Såsom satsförkortning begagnas infinitiven hufvudsakligen i följande fall:122

1) i konstruktionen ackusativ med infinitiv a) efter verb, som uttrycka ett tänkande (yttrande) eller viljande (tillåtande, förorsakande); b) efter några verb, som uttrycka sinnlig förnimmelse. (Se 159, 2.) Vid passiv konstruktion öfvergår ackusativen till nominativ.

T. ex. I judged him to be a foreigner. Jag ansåg honom vara en utländing. You know them to be of Du vet, att de äro af en another opinion. annan åsikt. He could scarcely expect them Han kunde knappt vänta, att to defend his cause (passivt: de skulle försvara hans sak. They could scarcely be expected etc.). He declared it to be his Han förklarade, att det var opinion. hans åsikt. She wished me to go for you. Hon önskade, att jag skulle gå efter (hämta) eder. He wants me to learn to ride. Han vill, att jag skall lära mig rida. I shall never suffer him to be Jag skall aldrig tillåta, att han treated with cruelty. behandlas med grymhet.

Anm. Inf. to be kan ofta utelämnas, t. ex. This proved him (to be) a true friend. We deem it our duty. - Efter to say och to tell (berätta, säga) står alltid en fullständig sats, t. ex. They say that he is rich (däremot passivt: he is said to be rich}. She told me that I might remain there (men: she told me to remain = hon tillsade mig o. s. v.).

2) i bisatser, som hänföras till such eller so i hufvudsatsen (konsekutivsatser), då subjektet är detsamma som i hufvudsatsen, t. ex.

He is not such a fool as to Han är ej en sådan narr, att believe it. han tror det. Be so kind as to ring the bell Var så god och ring på (l. be kind enough to ring klockan. the bell).123

3) i indirekta frågesatser, t. ex.

Teach me how to do it. Lär mig, huru jag skall göra det. No commander ever understood Ingen befälhafvare har någonsin better than he how bättre än han förstått to improve a victory. att begagna sig af en seger.

Jfr I don't know what to make of it. Je ne sais qu'en faire.

4) i flere fall, där bruket i allmh. öfverensstämmer med svenskan, t. ex.

She did wrong to keep it a Hon gjorde orätt i att hålla secret from her husband. det (l. som höll det) hemligt för sin man. I have no friend to rely on. Jag har ingen vän att lita på. You speak too low to be Du talar för lågt för att blifva understood. förstådd.

Anm. 1. Egendomlig för engelskan är satsförkortningen med for (egentl. omskrifning för en ursprunglig dativ) i sådana satser som de följande: You walk too fast for me to follow you. I don't know anything more painful than for a man to marry his superior in age or his inferior in station. - Med to come och to be bildas sådana förkortade uttryck som: The life to come, det tillkommande lifvet; my sister-in-law to be, min blifvande svägerska.

Jfr To hear him speak one would think him the wisest man alive; à l'entendre parler, à le voir o. s. v. Signs not to be mistaken, nicht zu verkennende Zeichen (omisskänliga).

Anm. 2. Satsförkortning med infinitiv kan endast då användas, när den förkortade bisatsens subjekt klart framgår af sammanhanget. Dock begagnas äfven i sådant fall ofta en fullständig sats, t. ex. We believe that we are wiser than our ancestors; we, believe also that our posterity will be wiser than we. (Den sista satsen kan ej förkortas, emedan engelskan saknar futur. inf.).

161. Om flere infinitiver följa efter hvarandra, behöfver ej to upprepas, såframt ej hvarje inf. skall särskildt framhållas, t. ex. I went to see and hear him. This people (the jews) it was accounted a point of religion to hate, to revile, to despise, to plunder and to prosecute.124

B. Particip.

162. Det engelska participet har en dubbel användning, i det formen på -ing begagnas dels såsom adjektiv, dels såsom uttryck för verbets allmänna begrepp (verbalsubstantiv), t. ex. The rising sun, den uppgående solen. Rising early is considered healthy, tidigt uppstigande (= att uppstiga tidigt) anses hälsosamt.

Anm. Den ursprungliga partic.-ändelsen var ende, hvilken undanträngts af ing, egentl, en substantiv ändelse = tysk. ung

1. articipet såsom adjektiv.

163. Det adjektiviska participet begagnas i allmänhet för uttryckande af samma satsförhållanden som adjektivet, t. ex.

Flattering (more, most f.) Smickrande (mer, högst smickrande) words were addressed to him. ord ställdes till honom. I am sorry I have kept you Jag är ledsen, att jag låtit dig waiting. vänta. A pleasure shared with no one Ett nöje, som delas med ingen, is but half a pleasure. är blott ett halft nöje.

164. Det adjektiviska participet står ofta såsom satsförkortning; särskildt märkes, att sålunda förkortade adverbial-satser (temporal-, kausal-, konditionai- och koncessiv-satser) kunna hafva ett annat subjekt än hufvudsatsen, t. ex. Supper being ready, we went Då kvällsvarden var färdig, in. gingo vi in. The king leaving no children, Som konungen ej lämnade några his brother mounted the barn, besteg hans throne. broder tronen.125

Good works being neglected, Om goda verk försummas, är devotion is false. gudsfruktan falsk.

Anm. 1. Då to be är predikat med ett personl. pron. såsom subjekt, begagnas ofta en satsförkortning, inledd med konjunktion (såsom as, as soon as, as if, however, till, when, though, unless), t. ex. Wine is good, if (it is) used moderately. I wrote an epitaph (grafskrift) for my wife, though still living (ehuru hon ännu lefde). While putting on his clothes, he was shot through the head. - Jfr I never feel less alone, than when alone. We read of tyrants,

who, when at the height of greatness, were smitten with remorse.

Anm. 2. Partic. på -ing står ibland absolut (utan uttryckt subjekt), hvarvid subjektet antingen framgår af sammanhanget, eller den talande själf tankes som subjekt, t ex. Granting this to be true, he is innocent, om man medgifver o. s. v. Så: properly speaking, egentligen taladt, generally speaking, supposing, förutsatt m. fl.

Anm. 3. Flere particip hafva öfvergått till verkliga adjektiv, t. ex. A learned man; a man well read (beläst) in the classics, a fartravelled (vidt berest) gentleman; out-of-fashioned, old-fashioned (urmodig, gammalmodig) m. fl. Hit höra äfven flere sammansättningar med un, t. ex. unacquainted, undaunted, unheard-of, unfeeling o. s. v.

Anglicismer: I saw this house building (byggas - eg. = in building, a building). Dinner was preparing.

2. Participet såsom substantiv.

165. Det substantiviska participet kan anses såsom kasus af infinitiven och ersätter dess deklination. Det uttrycker därför i allmh. samma satsförhållanden som substantivet. T. ex.

Living is working. Att lefva är att arbeta. Do not defer doing a good Uppskjut ej att göra en god action. gärning. I had the pleasure of seeing you. Jag hade nöjet att se eder.

Anm. 1. I st. f. det subst. partic. begagnas ofta inf. (dock ej efter prepos.), t. ex. To live is to work.

Anm. 2. Det subst. participet utan artikel (eller annat attributivt bestämningsord) kan hafva objekt och bestämmas af adverbial; har åter partic. artikel, tillägges bestämningen126

vanligen såsom attribut med of, t. ex. This was betraying the trust reposed in him, detta var att svika det förtroende man satt till honom, eller: This was a betraying of the trust etc. Much of her time is spent in reading novels. The reading even of good novels is easily carried on to excess.

Anm. 3. Det subst. partic. begagnas ofta för bildande af sammansatta subst., t. ex. Writing-paper, skrifpapper, reading-book, läsebok, letter-writing, brefskrifning, dining-room, matsal, sleeping-room, sofrum,, sleeping-draught, sömndryck, dying-day, dödsdag, m. fl.

166. I följd af participets användning såsom substantiv för uttryckande af infinitivens kasus brukas det ofta där svenskan har infinitiv. Så står participet

a) såsom objekt efter verb, som beteckna början, fortsättning eller slut, ett uppskjutande (underlåtande), en vägran m. fl. T. ex.

He continued reading. Han fortsatte att läsa. She ceased weeping. Hon upphörde att gråta. I have done writing. Jag har slutat att skrifva. I could not help laughing. Jag kunde ej underlåta att skratta (= annat än skratta).

Anm. 1. De verb, efter hvilka denna konstr. vanl. brukas, äro: commence; cease, finish, leave off, upphöra; defer, delay, put off, uppskjuta; omit, neglect, forbear, underlåta; attempt, försöka; intend, purpose, ämna; propose, föreslå, prefer, föredraga, refuse, vägra, decline, afböja,. abhor, detest, afsky, deny, förneka, remember, minnas, forget, glömma, regret, beklaga, risk, våga, want, behöfva.

Anm. 2. Ehuru konstr. med partic. är att föredraga vid de flesta af dessa verb (utom begin}, förekommer dock äfven infinitiv (i synh. efter dem som uttrycka afsikt, såsom intend etc.). Efter help, forbear, avoid i förbindelse med cannot (could not) samt efter have done, leave, leave off, keep (i bet. fortfarande göra något) brukas dock alltid partic. t. ex. We cannot avoid meeting him sometimes, disagreeable as it is (- så obehagligt det än är). Who keeps pushing the table? hvem stöter oupphörligt i bordet?

b) efter alla prepositioner. Partic. är då attribut till ett subst. eller bestämning till ett adjektiv eller verb. T. ex.

You will have no opportunity Du skall ej få (något) tillfälle of seeing him. att se honom.127

He expressed his surprise at Han uttryckte sin öfverraskning meeting me here. att möta mig här. I am very glad of meeting you. Jag är mycket glad att möta er. He is far from thinking so. Han är långt ifrån att tänka så. The Americans finally succeeded Amerikanerna lyckades slutligen in throwing off the English att afskudda det

engelska oket. yoke. By taking greater pains you Genom att göra dig mer möda will succeed in your enterprise. skall du lyckas i ditt företag. Are you fatigued with walking? Är du trött af att gå? He seems to have an aversion Han tyckes hysa motvilja to speaking the truth. för att tala sanning.

Anm. 1. Efter talesättet be about to, vara i begrepp att, står dock vanl. infv t. ex. I am about to start, jag är i begrepp att afresa.

Anm. 2. Partic. brukas äfven alltid efter adj. worth och like, t. ex. It is not worth speaking of. There is nothing like travelling for improving the mind (- när det gäller att bilda förståndet). - Så äfven efter near och past (som närma sig betyd, af prepos.), t. ex. He was near being killed, han hade så när blifvit dödad.

167. Såsom satsförkortning har det substantiviska participet en mycket vidsträckt användning. Härvid märkes, att om bisatsens subjekt är detsamma som hufvudsatsens, öfversättes det ej, t. ex. After remaining six weeks in the country we returned to London, sedan vi stannat o. s. v. - Om åter ett nytt subjekt inträder i bisatsen, så är detta, antingen

a) ett substantiv, som i satsförkortningen antager den anglosaxiska genitivformen, ibland äfven (i synh. om det är namn på ett liflöst föremål) förblifver oböjdt, t. ex. He insisted upon his son's returning home, han yrkade, att hans son skulle återvända hem. An eclipse of the sun is occasioned by the moon passing between the earth and the sun, en solförmörkelse förorsakas däraf, att månen framgår o. s. v.; eller128

b) ett personl. pronomen, som i satsförkortningen öfvergår till motsvarande possessiva pronomen, t. ex. The case cannot be altered by your denying it, saken kan ej ändras därigenom, att du förnekar den.

168. Såsom satsförkortning begagnas det subst. participet

a) i st. f. en subjekts- eller objekts-sats, t. ex.

The doctor's not coming sooner is (Den omständigheten) att doktorn much to be regretted. ej kom förr är mycket att beklaga. Our going thither is quite Om vi skola resa dit, är mycket uncertain. ovisst. I never questioned your being able Jag har aldrig satt i fråga din to do it. förmåga att göra det.

b) i st. f. bisatser, som bero af en prepos. (attributs- och adverbial- satser), t. ex.

I cannot help expressing my Jag kan ej annat än uttrycka min wonder at your complying with förundran, att du samtycker till such a request. en sådan anhållan. My friend was afraid of our Min vän var rädd, att vi skulle being too late. komma för sent.

Cato insisted on the accomplices C. yrkade, att Catilinas of Catilina being put to death. medbrottslingar skulle dödas. He started after settling his Han afreste, sedan han ordnat sina affairs. angelägenheter. On getting riches he grew proud. Sedan han förvärfvat rikedom, blef han stolt. In climbing the summit of a high Då man bestiger toppen af ett högt mountain one becomes sensible of berg, märker man, huru växtligheten a gradual decline of vegetation. gradvis aftager. The royalists were termed cavaliers Rojalisterna kallades kavaljerer, from so many of them being därför att så många bland dem horsemen. voro ryttare.129

§ 4. Om Hjälpverben.

Do.

169. Do brukas såsom hjälpverb

a) i frågande och (med not) nekande satser, då predikatsverbet står i enkel tidsform (pres., impf. l. imperat), t. ex.

What do you fear? Hvad fruktar du? Did you know your lesson? Kunde du din lexa? Do not (don't) chide me! Banna mig ej! I did not (didn't) hear the Jag hörde ej hunden skälla. dog bark.

Om likväl ett frågeord står såsom subjekt eller bestämning till subjektet i en jakande fråga, eller om predikatet är ett hjälpverb (utom do), brukas ej omskrifningen med do, t. ex.

Who brought this letter? Hvem har hitburit detta bref? Which book pleases you best? Hvilken bok behagar dig

bäst? Whose horse won the race? Hvilkens häst tog priset (vid kapplöpningen)? Is your brother at home? Är din broder hemma? Have you any brothers and Har du några syskon? sisters?

Anm. 1. Däremot i nekande frågor (äfven indirekta): Who does not know the cares of life? I asked him, if he did not know his lesson. - Äfven begagnas do ibland vid imperat. af hjälpverben (i synh. to be), t. ex. Do not (don't) be angry!

Anm. 2. I poesi och det högre skriftspråket utelämnas ofta do, t. ex. Forsake me not, o Lörd! - Så äfven i vanligt tal i några ofta förekommande talesätt samt då negationen egentl, hör till en förkortad sats, t. ex. How long the storm lasted I know not. I care not where my house is, so it is comfortable (om det blott är bekvämt). Is there any reason for your suspicion? I hope not (= I hope there is not). Sä i synnerhet: I dare (durst) not, I need not, Dare I? Need I?

b) i jakande påstående- och uppmanings-satser, då predikatet skall särskildt betonas, t. ex. Why did you not work last night? I did work, but the lesson was too difficult

Eng. språklära. 9130

(jag arbetade verkligen o. s. v.). Do but look at him! Pray, do come! (jag ber dig, för all del kom!)

c) i några fall vid omvänd ordföljd (såsom i satser, inledda med adverbial - se 193 - samt i konditionalsatser med utelämnadt fogeord), t. ex. Here did the accident happen, här tilldrog sig olyckshändelsen. You would avoid many troubles, did you always do your duty.

d) för att undvika upprepandet af ett föregående verb, hvarvid do konstrueras såsom det verb det ersätter, t. ex. She talks English even better than she does French. I trust him more than you do (jag litar på honom mer än du, jfr more than I do you, mer än jag litar på dig). You speak English, do you not? (- eller huru?) You do not speak English, do you?

Anm. Do betyder l) göra (i allmh.), uträtta, t. ex. do something, nothing, do one's best, one's duty, do business, a task; 2) göra till någons nytta l. skada, t. ex. do good, wrong, harm, evil, do one a favour, a pleasure, a service, justice, honour. Do bör skiljas från make, som betyder göra, = förfärdiga, bringa till stånd, t. ex. to make shoes, tea (tillaga té), hay (bärga hö), sail (tillsätta segel, afsegla), money (förtjäna), a law (stifta), a speech (hålla); ofta omskrifver make ett verb, t. ex. make a promise (göra ett löfte = lofva), an offer, an effort, an excuse, haste, progress, war, place, resistance, m. use of; särskildt märkes, att make alltid begagnas i betyd, göra till ngt (dä verbet har predikatsfyllnad), t. ex. They made him their chief. To make something ready.

Anglicismer: That will do (det är nog, riktigt, bra, går an). That will not do (won't do). That will never do. We cannot do without it (umbära det). It cannot be done without. Church (school) is done (det är slut i kyrkan o. s v.). Have you done writing (slutat skrifva)? I am done for (det är förbi, ute med mig). What is to be done? How do you do ? (huru mår du?) He is well to do (står sig godt).

Have.

170. a) Tillsammans med en infinitiv uttrycker to have plikt eller nödvändighet;, t. ex. You have a great deal of work to do. I had to wait more than an hour.

b) Åtföljdt af en satsförkortning (ackus. med inf. eller p'res. partic.) betecknar to have ett erfarenhetsrön, t. ex.131

We shall soon have our landlord come (l. coming) for his rent (- få se vår värd komma för att uppbära sin hyra). - Ackusativen kan äfven åtföljas af ett passivt partic., i hvilket fall (allt eftersom subj. tankes verkande eller lidande) have motsvarar svenskans »låta» 1. »få», t. ex. I had her put to bed (lät lägga henne till sängs). The enemy had three vessels sunk (fick - borrade i sank). Jfr. 179 c).

Anm. Hit hör äfven uttrycket will (would] have med en följande inf. (utan to), t. ex. I will have you speak the truth (jag vill, att du skall tala sanning = I want you to speak etc.). - Härifrån bör skiljas uttrycket will have it, t.

ex. My uncle will have it (= påstår) that the English watches are the best in the world.

c) Sammanställningen I had rather, I had better (best), I had as well (as good, as lief) framför en. inf. (utan to) = jag ville hellre (helst), lika så gerna, t. ex. I had as well stay at home. You had better be silent, ni gjorde bäst i att tiga. I had rather be excused,, jag önskade o. s. v. - Hit hör äfven uttrycket I had like framför en perf. inf. med to, t. ex. He had like to have been killed, han hade så när blifvit dödad.

Anm. I have got a book, jag har fått en bok, eller (i synh. i hvardagsspråket): jag har en bok. What have we got for dinner today? - I st. f. I had better (best) brukas ibland; I were better (best) med samma betyd, och konstruktion.

Be.

171. a) Tillsammans med pres. partic. begagnas I am (was etc.) för att uttrycka fortvarandet eller pågåendet af en handling (tillstånd), t. ex. The sun is rising (håller på att gå upp). The sun was rising when I arrived. Jfr The sun rises every morning. What have you been doing to-day? hvarmed har ni varit sysselsatt i dag? Jfr What have you done to-day ? hvad har ni uträttat i dag?

Anm. 1. I st. f. pres. partic. i passiv brukas ibland aktivt partic., då den passiva betydelsen framgår af sammanhanget, t. ex. The book is printing (häller på att tryckas). The home is building (l. is being built).132

Denna egenhet förklaras genom bortfallandet af en prepos. framf. partic. Jfr I shall not be long dressing, I shall not be long in coming. Go a shooting; Busy thinking, busy in preparing m. fl. Jfr 98, anm. 2.

Anm. 2. I am going to France next week (= jag reser o. s. v.) - vid verb, som uttrycka rörelse.

b) Tillsammans med en infinitiv uttrycker I am (was) något tillkommande såsom bestämdt eller öfverenskommet, t. ex. My uncle is to arrive next week, min farbror skall anlända (= det är bestämdt, att han skall anlända). What is (was) to become of him ? - Då inf. är passiv, betecknas genom denna konstruktion vanl. något möjligt eller nödvändigt, t. ex. I soon perceived that no money was to be had from the lodger (- att inga penningar kunde fås af hyresgästen). Virtue is to be preferred to gold (- bör föredragas framför guld).

Om to be med perf. partic. a) för bildande af passiv se 58, b) för bildande af sammansatta tempus vid intr. verb se 47.

Om konstr. I am going to se 59, 3) anm.

Anm. »Blifva» heter be, då det bildar passiv eller står tillsammans med ett futuralt hjälpverb, t. ex. He will be sorry to hear of your illness; eljes återgifves det i olika betydelse med andra verb, t. ex. He has a mind (lust) to become a sailor. I feel that I am growing old. This jew has turned Christian. To fall sick. To go mad.

Anglicismer: To be right, wrong (l. in the right, in the wrong), hafva rätt, orätt. To be early, late, in time, komma tidigt, sent, i rätt tid. How are you (huru mår ni)? There is no quarrelling with a deaf man (det är ej möjligt, man kan ej gräla o. s. v.). There is no saying Where this will end.

Shall och Will.

Dessa verb begagnas l) såsom modala hjälpverb i sin ursprungliga betydelse skall (= bör, måste - tysk. soll) och vill, 2) såsom temporala hjälpverb för bildande af futurum. Deras bruk är dessutom något olika i själfständiga satser och bisatser.133

172. A. Shall och Will i självständiga satser.

Såsom temporala hjälpverb. Såsom modala hjälpverb.

I shall read, jag skall I will read, jag vill (= kommer att) läsa. (= är besluten att-, ämnar)läsa. Thou wilt -, du skall läsa Thou shalt -, du skall o. s. v. (= måste, bör, får) läsa. He will - He shall -,

We shall - We will -, You will - You shall -, They will - They shall -,

Anm. Futurum uttryckes sålunda såsom 1:a personens åliggande, hvilket han lofvar att uppfylla, men såsom den sannolika följden af 2:a och 3:e personens vilja.

I direkta frågor är bruket så till vida afvikande, att shalt thou - ? shall you - ? (2:a pers.) har temporal betydelse, t. ex. shall you read? skolen I (= kommen I att) läsa? hvaremot wilt thou? will you? har den modala betydelsen vill du? o. s. v.

På samma sätt brukas impf. should och would. T. ex.

I shall not be able to do it. Jag skall ej vara i stånd att göra det. I will do it at once. Jag vill (skall) göra det med ens. You will lose much time? Du skall förlora mycken tid. When shall you return to När skall du återvända till town? staden? When will breakfast be ready? När skall frukosten vara färdig? Thou shalt not steal. Du skall ej stjäla. You shall have my horse. Du skall få min häst (löfte). He will (would) do it in spite Han skall (skulle) göra det dig of you. till trots. Will you take a walk? Vill du göra en promenad? When shall the prisoners be När skola fångarna förhöras? tried?134

Anm. 1. I nekande och frågande (mindre ofta i jakande) satser kan will i alla personer uttrycka vilja eller afsikt, t. ex. You can do it, but you will not. That wood will not burn. Impf. would uttrycker ofta vilja äfven i jakande sats, t. ex. He would rather starve on a penny than work for a pound.

Anm. 2. Med den temporala betydelsen af will sammanhänger betydelsen af sannolikhet, som detta verb ibland antager, t. ex. You will excuse my reminding you (ni torde ursäkta -), jfr Vous m'excuserez -; Sie werden mich entschuldigen.

Med afseende på bruket af shall och will såsom modalhjälpverb märkes följande såsom gällande för såväl själfständiga satser som bisatser:

173. Impf. should brukas i alla personer för uttryckande af plikt, åliggande eller i allmänh. hvad som (genom någon annans förfogande) måste ske, t. ex. You should be more diligent (du skall, bör -). It should, however, be observed (det bör - märkas). What should I see? hvad måste jag se? hvad tror ni väl, att jag såg? When should they meet again (skulle = var det af en högre vilja bestämdt att o. s. v.)?

Anm. I tveksamma frågor begagnas should (shall) eller would, t. ex. Who shall say how many thousands have been made wiser, happier, and better by it? Who should be pleased with you if you yourself are not? Who would ever have thought of seeing you here? - För öfrigt märkes, att shall äfven i 1:a personen kan hafva sin modala betydelse, i synnerhet i frågor, t. ex. Shall I begin (= vill ni, att jag skall börja)? samt att shall enligt sin grundbetydelse alltid begagnas i profetisk stil, t. ex. The cock shall not crow till thou hast denied me thrice.

174. Will (would) får ofta betydelsen »plägar», »kan», (då näml. betydelsen af benägenhet lätt öfvergår till begreppet vana), t. ex. The tree will wither long before it fall (trädet plägar vissna o. s. v.). She would sit for hours at the open window (hon kunde sitta hela timmar o. s. v.).

Anm. 1. I enskilda fall kunna shall och will begagnas utan särdeles stor skillnad, t. ex. We will (l. shall] give a few instances. You will learn that lesson thoroughly (= I expect you will etc. - en befallning uttryckt såsom väntan, jfr You shall learn o. s. v.). It should (would) seem.

Anm. 2. Ofta, i synh. då »skall» och »vill» enl. föreg. regler ej kunna uttryckas med shall l. will, begagnas andra liktydiga verb, t. ex.135

He intends (wants) to sell his house. I did not like to be in his company. Do as you please! He is to arrive to-morrow (se 171 b). I was going (I was about) to observe, I was on the point of observing, jag skulle just anmärka. Is he willing to do it (Will he do it kan äfven betyda: skall han o. s. v.)? What do you want (of me)? hvad vill ni (mig)? - Då »skall» är = säges (tros, lär o. s. v.), öfversättes det med say (think, suppose), t. ex. He is said (supposed} to have sailed for America. They are supposed (thought) to be rich»

175. B. Shall och Will i bisatser.

1. I indirekta anföringssatser och i allmänhet i bisatser, beroende af substantiv eller verb, som uttrycka ett tänkande, yttrande eller viljande, begagnas samma hjälpverb, som skulle stå i direkt anföring eller om satsen vore självständig. T. ex.

He says (knows, believes) that Han säger (vet, tror), att han he shall be rewarded (that skall blifva belönad (att ni you will be rewarded}. skall blifva belönad). He said that he would not Han sade, att han ej ville hurt you. skada er. They hope they shall (he will) De hoppas, att de skola hafva have recovered within a week. tillfrisknat inom en vecka (att han skall hafva o. s. v.) He had always declared Han hade alltid förklarat (assured,promised) that nothing (försäkrat, lofvat), att intet skulle should induce him to do it. förmå honom att göra det. It was resolved that a committee Det beslöts, att en komitté should be appointed. skulle tillsättas. I ask you whether you shall be Jag frågar er, om ni skall vara able to keep your promise. i stånd att hålla ert löfte. I do not know whether he will Jag vet ej, om han skall fara go to London. till London.

Anm. 1. Ett undantag från denna regel bildar 1 pers., som i bisatsen alltid har shall (should) för uttryckande af futurum, t. ex. He says that I shall soon recover (direkt: You will recover). They assured me that I should not be too late.

Anm. 2. Någon gång framställes bisatsens innehåll såsom ett faktum eller en tanke af den berättande själf och ej såsom personens136

i hufvudsatsen (subjektiva) uppfattning, t. ex. He was tormented with the thought that he would leave his niece (-han skulle verkligen lämna sin brorsdotter, och denna tanke plågade honom). He doubted whether he would ever sleep again after the deed. He had resolved (kommit på det klara med) that he would be mad, were he to-. He hoped that he would obtain some praise. - Ibland beror användningen af shall eller will på en skiftning i verbets (i hufvudsatsen) betydelse, t. ex. He did not show himself, and she hardly expected (önskade, fordrade) he should do so (expected - would = väntade). She now desired (bad) that her husband would forbid him the house (desired - should = fordrade).

2. Should i alla personer begagnas i att-satser, beroende af a) verb eller talesätt, som uttrycka ledsnad, förvåning, fruktan eller en önskan; b) opersonliga talesätt, som uttrycka nödvändighet, möjlighet, lämplighet eller deras motsatser.

Should står här såsom en omskrifning för konjunktiv och kan uttrycka såväl närvarande, som förfluten och tillkommande tid. Will (would) uttrycker i sådana satser indikativ; det kan äfven stå i sin modala betydelse »vill (ville)». .T. ex.

I regret (am sorry) that it Jag är ledsen, att det är (blir) should be necessary. nödvändigt. I wonder he should spend his Jag undrar, att han slösar sin time on such a matter. tid på ett sådant ämne. (I wondered he should spend etc.) (Jag undrade att han slösade o. s. v.) They feared lest (l. that) she De fruktade, att hon skulle should die. dö. I do not desire (wish, require) Jag önskar (fordrar) ej, att du you should return. skall återvända. It was natural that this should Det var naturligt, att detta, be the case. skulle blifva händelsen. It is a pity that this good Det är skada, att denna gode prince should have been furste bedrogs af smickrare. deceived by flatterers.

Opersonliga talesätt med should: It is necessary, important, time, fit, just, convenient, right, good, better, best, sufficient, natural, strange, surprising, it may be, it cannot be, is it possible? it is impossible, unlikely m. fl.

Anm. l. Denna konstruktion begagnas äfven efter verb eller talesätt, som uttrycka en tanke (föreställning), i synh. då satsen är nekande, t. ex. I can hardly fancy that he should have destroyed the137

will. - Genom omskrifningen med should framställes bisatsens innehåll såsom blott tänkt och denna framställningsform är i ofvan angifna fall den vanliga; emellertid kan indikativ begagnas, om det utsagda skall framhållas såsom verkligt, t. ex. I wonder that corn is not dearer. It is fit that you pay the whole amount of your debt (jfr it is fit that a man should pay his debts}. It is a pity that they are not Christians.

Anm. 2. Efter talesätt, som uttrycka fruktan, nödvändighet m. m. kan äfven den icke omskrifna konjunktiven

begagnas, då hufvudsatsens verb står i presens, t. ex. I am afraid lest he do it. It is necessary that the hero be not a villain. I wish I were a young fellow. - Efter uttryck, som innebära en önskan, begagnas ofta may eller would (ville), t. ex. I wish he may be in the right. I wish he would do it. Dessa hjälpverb begagnas alltid efter uttryck, som innebära en bön, t. ex. I beg you will suffer me first to take care of you. Pray that we may die the selfsame day.

3. Temporal-, Conditional- och koncessivsatser bilda futurum och konditionalis (fat. preter.) i likhet med självständiga satser (se 172), då det utsagda framställes såsom i verkligheten förestående; om det däremot uppfattas såsom blott tänkt (möjligen förestående, blott antaget, beroende af en högre vilja o. s. v.), begagnas i alla personer shall (should). Will (would) kan i dessa satser äfven angifva vilja eller afsikt (»vill», »ville»). T. ex.

When those who have rivalled Då de, som hafva täflat med the greatness of Athens shall Atén i storhet, skola hafva have shared her fate, her delat dess öde, skall dess glory ivill still survive. ära ännu lefva. They were waiting till their De väntade, tills deras tur turn should arrive. skulle komma. She only went to church when Hon gick i kyrkan, endast då her going would be registered hennes kyrkobesök skulle among fashionable people. blifva inregistreradt bland förnämt folk. If it shall be proved, he will Om det skall (= skulle) blifva have to pay a fine. bevisadt, får han betala plikt We resolved to take a walk Vi beslöto att göra en promenad, unless it should rain. om det ej regnade. I wish it were settled. So do Jag önskar, att det vore upp-138

I if it will (would) save you gjordt. Det gör äfven jag, om det besparar dig något besvär. I will try it though he will Jag skall försöka det, ehuru be angry (jfr though he han skall blifva ond. should -). Though he should be found Äfven om han befunnes (förklarades) guilty, he would not be skyldig, skulle punished. han ej blifva straffad. He resolved to settle for ever, Han beslöt att slå sig ned whether he should devote för beständigt, antingen han himself to art or not. skulle egna sig åt konsten eller ej.

It was some time before he would (ville) allow me to go. If you will (vill) consent to do that, you may be a rich man.

Anm. Temporal och konditionalsater hafva stundom pres. och perf. i st. f. futurum och fut. exakt, (se 153).

4. Relativsatser hafva (i likhet med adverbialsatser) shall eller will, allt eftersom bisatsen uttrycker något blott tänkt (antaget, afsedt) eller verkligt. Will (would) kan äfven angifva vilja eller afsikt. T. ex.

He who shall propose it, will Den som föreslår det, är en be a bolder man than I am. djärfvare man än jag (= om någon o. s. v.). Wealth was offered to all who Rikedom erbjöds åt alla, som would betray him, death was ville förråda honom, dödsstraff denounced against all who proklamerades för alla, should shelter him. som skulle lämna (lämnade) honom skydd. They sent ambassadors, who De skickade sändebud, som should demand satisfaction. skulle fordra upprättelse.

Anm. 1. Finalbisatser (jfr 156, 5) uttrycka futurum i alla personer med should eller.genom pres. kon], (ofta omskrifven med may], t. ex. I wrote to him lest he should forget his promise. I tremble lest he (should) be discovered (att han skall blifva upptäckt). Efter that följer139

vanligen may, t. ex. Consider it well, that you may have nothing to reproach yourself with (att du ej skall hafva).

Anm. 2. Komparativsatser, inledda af as, according as, in proportion as, uttrycka futurum i alla personer med shall; will (would) angifver vilja eller afsikt, t. ex. You will be better or worse off according as you shall be thrifty or prodigal (du skall stå dig bättre eller sämre, allt eftersom du är o. s. v.). Do as you shall think fit (som du finner för godt). Efter as though (if) begagnas would eller should, allt efterkom bisatsen angifver något verkligt (sannolikt) eller blott antaget, t. ex. It seemed as though there would be a race. It would be as though a man should endure some operation under the hand af a surgeon.

I can; I may.

176. I can, jag kan (= är i stånd -); I may, jag kan (= det är ej otänkbart att -), jag får, jag må, t. ex. He can read. A book may be very amusing with numerous errors {- kan vara mycket roande o. s. v.). She may be about 20 years

of age. May I ask you a question? You may do as you please.

Anm. l. För att uttrycka ett förnekande af möjligheten eller sannolikheten begagnas I can, t. ex. Can that be true? It may. He cannot be so stupid. Jfr He may not be so stupid (= han tör ej o. s. v.).

Anm. 2. »Kunna» i bet. »förstå», »hafva kunskap» (fr, savoir): He knows English. He knows to write (l. how to write). He can speak English. Do you speak English? (kan du o. s. v.?)

Anm. 3. För de bristande formerna af can och may brukas I am able, jag kan, I am allowed, permitted, suffered, jag får, t. ex. I have not been able to work (- ej kunnat arbeta). He had been suffered to remain there (- hade fått stanna där). - Om konditionalis af can, may etc. se 156, 3) anm. 2. Märk: He might have finished the work sooner, but he could not have done it better = han hade kunnat o. s. v. He ought to have been punished, han hade bort o. s. v. (= borde hafva o. s. v.).

Anglicismer: I cannot but smile l. I cannot help smiling (jag kan ej annat än le).

I must.

177. I must motsvarar i allmh. sv. »måste»; tillsammans med negation uttrycker det ibland förbud och140

motsvarar sv. »får», t. ex. All men must die. He must be ill (= I suppose he is ill). You must (får) not say it again.

Anm. »Måste» i impf. heter vanl. was obliged l. had to (se 170), dock kan must begagnas, då ingen tvetydighet uppstår, t. ex. What step was he to take next? He must either advance or recede.

I ought.

178. I ought (eg. impf. af owe, vara skyldig), jag bör, jag borde, t. ex. You ought to keep your word. We ought to have invited him.

Anm. »Bör», »borde» återgifves äfven med should. Ought uttrycker plikten i och för sig och är därför eftertryckligare än should, som angifver den talandes uppfattning af hvad som är plikt, t. ex. He should remember that he ought to accommodate himself to an English audience.

179). Det svenska låta återgifves i olika betydelse på olika sätt:

1) Då »låta» är = tillåta (fr. laisser), öfversattes det med let, allow, permit, suffer, t. ex. Let us have your company! He suffers the servants to cheat him, han låter tjänarne bedraga sig (passivt: he suffers himself to be cheated by the servants). He allowed us to take a walk.

Anm. Let har någon gång betyd, föranstalta, så alltid i imperativ, t. ex. Let it be done directly! Märk: permit = gifva tillstånd, allow = tillåta, suffer = tåla, let = icke förhindra.

2) Då låta är = föranstalta (fr. faire), öfversättes det

a) med make, bid, t. ex. He made me tell my story. Bid the gentleman come in (infinitiven alltid aktiv).

b) med cause, order eller likbetydande verb (såsom command desire, request}. Härvid märkes, att om infinitiven (i svenskan) har utsatt subjekt, blir den i engelskan aktiv, i motsatt fall passiv, t. ex. I caused the tailor to mend my coat, jag lät skräddaren laga min rock. I caused my coat to be mended, jag lät laga min rock. The general ordered the soldiers to shoot. The general ordered the deserter to be shot, lät skjuta rymmaren.141

c) med have eller get tillsammans med perf. partic., t. ex. I had a house built (lät bygga ett hus). Why don't you get your clothes mended?

Anglicismer: We were obliged to send for the physician (låta hämta läkaren). He sent me word that he expects us this evening (lät hälsa mig). We must write them word immediately that the affair is settled (låta dem veta genom bref). It may be imagined (det låter tänka sig). He kept us waiting very long (lät oss vänta). I have been told (låtit mig berättas). There is nothing to be said against it (- låter sig invändas o. s. v.). Is that to be altered (låter detta ändra sig)?

Anm. »Få» = »komma att», återgifves med make eller get, t. ex. Can you make the egg stand on one end? (få ägget att stå). It was difficult to get our horses to approach the buffalo. - »Lär» = »säges»: He is said to be rich (lär vara rik).

§ 5 Verbets hufvudformer.

180. Intransitiva verb, som tillsammans med en prepos. uttrycka verksamhet (eller syftning) på ett föremål, tillåta i engelskan passiv konstruktion, t. ex. They laugh at him, passivt: he is laughed at (skratta åt någon = beskratta någon). He is looked upon as a brave man (han anses o s. v.). He was listened to with pleasure (man hörde på honom o. s. v.). - Detsamma gäller äfven om sådana uttryck, i hvilka ett ackus. -objekt sammansmält med verbet till ett begrepp (t. ex. taga vård om = vårda), t. ex. The child was taken care of, man tog vård om barnet. Se was soon lost sight of. The meat was done justice to.

Om konstr. i sådana satser som: I am asked too many questions; I was promised a reward se 115, anm. 2 och 114, anm. 1.

Anm. 1. Däremot kunna i allm. inträns. verb ej begagnas opersonligt i passiv form. »Det skämtas», »pratas» = They (we) are joking, chatting.

Anm. 2. What is to be done (hvad är att göra)? This house is to be sold. Infinitiven har i allmh. passiv form, då det handlande subjektet ej är uttryckt. I några uttryck står dock vanl. aktiv inf., t. ex. A house to let (att hyra); I am to blame. There is no time to lose (äfven to be lost).142

181. De allra flesta reflexiva verb i engelskan äro tränsitiver, som tillfälligtvis brukas reflexivt, t. ex. he loves his friend, reflexivt: he loves himself (blott betake oneself, begifva sig, bethink oneself, betänka sig, och pride oneself, yfvas,. brukas alltid reflexivt). - Jämte dessa reflexivt brukade transitiver har engelskan en stor mängd intransitiva verb, som ofta stå i reflexiv betydelse, t. ex. The storm abates (lägger, saktar sig), he must keep within doors.

Utan reflexivt objekt (d. v. s. intransitivt med reflexiv betydelse) begagnas: abate, abstain, advance, approach, bend, care, change, complain (beklaga sig), consult (rådföra sig), endeavour (bemöda sig) enlarge upon, expatiate upon (utbreda sig öfver), extend, feed on (lifnära sig af), imagine, join, lean, learn, marry, move, offer, rejoice, rely on, retire, retreat, steal (away; from - smyga sig bort, undan), turn, withdraw; vanligen äfven: behave, bow, dress, engage, improve, keep, open, repent.

Med eller utan reflexivt objekt (d. v. s. transitivt eller intrans.) brukas: apply, assemble, associate, bathe, conduct (vanl. c. oneself), feel, mix, prepare, prove, recover, spread, settle, submit, wash m. fl.

De reflexivt brukade intrans. äro egentligen att anse såsom en mellanart af trans. och intrans. verb och kallas derför ibland mediala (då de liksom förmedla öfvergången från trans. betydelse till intrans.).

182. Ett reflexivt verb (l. deponens) i svenskan återgifves ibland i engelskan genom ett adjektiv (partic.) med to be, t. ex. I am glad. jag gläder mig, I am grieved (it grieves me), jag grämer mig, I am mistaken, jag misstager mig, I am vexed, jag förargar mig, I am ashamed, jag blyges, I am disgusted, jag vämjes m. fl. - Märk äfven följande uttryck: These articles will not sell (låta ej sälja sig). This book reads well (låter väl läsa sig, jfr Dies Buch liest sich gut). This cloth will wear well (hålla sig). Velvet feels soft (kännes lent) m. fl.

Anm. I några fall har engelskan personlig konstruktion, där svenskan har opersonlig, t. ex. I hope I shall succeed, jag hoppas, att det skall lyckas mig. I want money, det fattas mig penningar. I am sorry, det gör mig ondt. The bell rings, det ringer. Somebody knocks, det knackar. I shall not be long in returning (l. before I return}, det skall ej dröja länge o. s. v. He is not likely to come, det är ej sannolikt, att han kommer. The rain was sure to set in, det var säkert (man kunde vara säker) att, o. s. v.

Se äfven 125.143

6. Om Adverbet.

183. Med afseende på betydelsen och bruket af åtskilliga adverb märkes följande:

1) Ortsadverben here, there och where begagnas vanligen i st. f. de motsvarande hither, thither och whither vid verb, som uttrycka rörelse, t. ex. Where (hvart) are you going? Come here (hit)! - I st. f. hence, thence och whence brukas ofta from here, from there, from where (ibland from hence etc.), t. ex. From where do you come? eller Where do you come from? From there he never returned.

Anm. 1. I st. f. sammansättningar med dessa adverb (motsvarande de svenska »därom», »hvaraf» o. d.) begagnar engelskan vanligen prepos med pronomen, t. ex. Did you hear of it! har du hört (talas) därom? There is no truth in it (däri). - Tämligen allmänt brukliga äro likväl: hereabout, hereafter, hereupon, therefore, wherefore, wherein.

Anm. 2 Då where inleder en bisats, utelämnas ofta rumsbestämningen, hvarpå detta adverb syftar, t. ex. I accompanied him to where she was sitting (till det ställe, där o. s. v.). I showed him where he might wait for me.

2) Always, »alltid = vid hvarje särskildt tillfälle» (om upprepade handlingar), ever, »alltid, städse», om något alltid gällande (ever har därjämte betydelsen »någonsin»), t. ex. You always come too late. The virtuous man will ever be happy. Farewell for ever! (This is the largest church I ever saw.)

Märk: Were I ever (än) so rich. Let them be ever (föråldradt: never) so rich. He became richer and richer (allt rikare). Scarcely ever (nästan aldrig - ej: almost never). Hardly any pleasure (nästan intet nöje - ej: almost no pleasure).

3) Still, »ännu», (= allt jämt) betecknar tidslängd, Yet, »ännu», betecknar tidpunkt; »ännu icke» heter not yet, t. ex. The old castle is still inhabited. The old castle is yet (still) inhabitable. I have not seen him yet. - As yet, adv. = hitherto, hittills; never yet, ännu aldrig.

4) First och last beteckna ordning, at first, at last, tidpunkt, t. ex. My mother came first, and my sister last. When did I see you last? At first (i början) he was merry. At last (slutligen, ändtligen) my letter is finished.

Märk: I received your letter only yesterday (först i går). I hear it but now (först nu). He came home as late as nine o'clock (först kl. 9).144

5) Thus så, sålunda = på detta sätt, so, så = på sådant sätt (mer obestämdt än thus), t. ex. Thus it happened that I returned without having finished my journey. Be it so! - So brukas äfven vid jämförelser, t. ex. You are not so rich as he - se 190 4) samt i st. f. en predikatsbestämning, t. ex. He told me so, se 125 3).

I st. f. so far, so much brukas ibland thus far, thus much.

6) Very, »mycket», brukas vid adjektiv och adverb i positiv samt framför pres. particip, much, »mycket» framför komparativer och vid andra verbformer än pres. partic., t. ex. He was very happy (much happier). The book is very amusing. I am much obliged to you (- eder mycket förbunden). He was much (greatly, highly, quite} agitated (upprörd). - Framför perf. partic., som ej uttrycka känsla eller sinnesförfattning, står dock very, t. ex. My sleep has been very troubled. I am very tired.

Märk: the very finest silk (allra finaste - framför superl.) Very såsom adjektiv: My very dog has forgotten me (själfva min hund o. s. v.). This very evening (denna samma afton - just denna afton l. redan i afton).

7) I st. f. not brukas ofta no framför komparativer, t. ex. I will do it no more. - Så äfven ibland efter or, t. ex. Will you answer or no? Whether he will or no (l. not). Däremot vid komparativ åtföljd af than: He was not less fortunate in marriage than in friendship.

8) »Ja», »nej», såsom svar på frågor, återgifvas vanligen med en fullständig sats, t. ex. Don't you know me? No, I don't. Have you seen him? Yes, I have.

Anm. Nay, »ja», är förstärkande (= ja, till och med, fastmer), t. ex. His ignorance is deplorable, nay, disgraceful to him.

Anglicismer: It cannot be 5 yet, klockan kan väl ej o. s. v. I suppose you know that, du vet väl det. I dare say he

will come, han kommer nog. He did it, it is true, but unwillingly, han gjorde det visserligen (väl) o. s. v. - You have worked diligently, have you not (- eller huru, du har väl arbetat flitigt)? You wrote the letter, did you not? du skref väl (ju) brefvet? He does not know his lesson, does he? - Did you happen to see him? såg du honom händelsevis? Do you happen to have any money about you? har du kanske -? He cannot have done it. Indeed, he has (jo, det har han). I like to take a walk after dinner (tager gärna o. s. v.). I am sorry to say that I am wrong, jag har tyvärr orätt. He is likely (sure) to come, han kommer sannolikt, säkert There is no doubt but he will come, l. He will come, no doubt (otvifvelaktigt). It cannot be helped, you know, det145

kan ju icke hjälpas. I am pretty well (mår tämligen väl), men: I am rather ill. To apeak English badly, men: to speak ill of some one. You are diligent, and so am I (l. and I too, och jag med, också;-ej: and I also). As early as the year 772 l. as long ago as 772, redan år 772.

184. Några af adjektiv bildade adverb hafva en dubbel form, hvaraf den ena liknar adjektivet, den andra bildas genom ändelsen -ly. Vanligen står den ena af dessa former i bildlig betydelse eller brukas blott i vissa talesätt; sådana adverb äro:

Just, t. ex. He has just arrived (just, nyss), justly, t. ex. You are justly blamed (rättvist, med rätta).

Late, t. ex. to come late (sent), lately, t. ex. I had much trouble lately (nyligen = of late).

Most, t. ex. most lovely (högst), mostly, t. ex. The land mostly (för det mesta) consists of plains and valleys.

Near, t. ex. I drew near him (närmade mig honom), nearly, t. ex. I have nearly (nästan) finished my work. Not nearly = på långt när ej.

To buy (sell) cheap, dear, men: to love one dearly, to sell ones life dearly; to spring clear over (alldeles) men: to speak clearly (klart); to sit (write, follow) close (trångt, tätt), men: to watch closely (strängt), to study closely (l. close); I had clean (rent af, alldeles) forgotten it, men: I wrote it cleanly (fint, snyggt); to play fair (ärligt}, copy fair (renskrifva), men: he has been fairly defeated (grundligt slagen). She looked me full in the face, men: I am fully satisfied; to play false, men: he was falsely accused; I worked hard (ifrigt), men: to use hardly (hårdt - hardly äfven = knappt); I mounted high (högt), men: I am highly displeased (högligen); I spoke loud (l. loudly), men: I was loudly applauded; I spoke low, men: I begged lowly (odmjuktt); I speak plain (öppet l. tydligt), men: I speak plainly (tydligt); I am pretty well (tämligen), men: I wrote it prettily (fint, vackert); right over my head, it serves you right, men: you are rightly served (det är lagom åt er); I stopped short (tvärt), men: I will tell it shortly (korteligen - shortly äfv. = inom kort); I walked slow (slowly), men: I recovered slowly.

Anm. 1. I några fall begagnar engelskan ett adjektiv, där svenskan har adverb, t. ex. They arrived safe. It smells good (sweet). It tastes good, bitter. The noise sounds harsh. This letter is pronounced hard, soft. My pulse beats quick. Pä samma sätt begagnas adjektiv och ej adverb i några uttryck, där to be kan tänkas underförstådt (i synh. efter if, as, than), t. ex. He sought, if possible, to supply the place of the son. He opened his eyes as wide as possible. I have slept as usual.

Eng. språklära. 10146

Anm. 2. Några adverb stå ibland attributivt till subst., t. ex. Under the above title (under ofvan nämnde titel). The then ministers (dåvarande ministrar). I hear the far-off curfew sound (aftonklockans aflägsna ljud). Jfr les bonnes gens du temps jadis. Le monde d'alors.

Anm. 3. Om adverb med samma form som adj. se 68 anm. 2). Så säges äfven: to take something easy. It is easier said than done. To do wrong, right; to go wrong; to come quick, to walk fast. Piercing, searching, biting cold. Exceeding lovely (partic. på ing i synh. framf. adj. och adv. på ly).

7. Om Prepositionerna.

185. Alla propositioner i engelskan styra ackusativ, t. ex. He was in the room; he went into the room; he comes out of the room.

186. Prepositionen förbindes ofta med ett adverb (i synh. rums l. tids-adverb) eller ett medels prepos. och subst. uttryckt adverbial. I synnerhet står from sålunda ofta framför ett adverb eller adverbial, t. ex. At about midnight, vid (tiden) omkr. midnatt. I waited for upwards of an hour (under mer än). The garden was valued at above five hundred pounds. He came from beyond the sea. The moon looked from between the clouds. From within (without), inifrån (utifrån). From before (behind). From above (below).

Anm. 1. Prepos., som vanligen står framför det styrda ordet, kan sättas i slutet af satsen a) vid demonstr., interr. och relat. pron. (alltid vid that), b) då det styrda ordet för eftertrycks skull framflyttar till satsens början, t. ex This I strongly objected to. The expence that he was led into ultimately ruined him. Your going I have no objection to.

Anm. 2. Då två eller flere subst. styras af samma prepos., upprepas prepos. framför hvartdera subst., endast då subst. skola särskildt framhållas, ej då de sammanfattas, t. ex. Both in body and in mind he was older than other men of the same age. There is a holy mistaken zeal in politics as well as religion.

Aum. 3. Flere verb (med olika konstr.) syftande på samma bestämning: a) Him I have known, served with, suffered with; b) I cannot, dare not openly break with or defy him; c) Though I excelled in, I little cared for the amusements of the school.

187. Många prepositioner begagnas tillika såsom adverb, t. ex. He stayed behind. He is waiting for us below. To pass by; to walk about. Some days after. Two years since. A few years before o. s. v. - Såsom konjunktio-146

Anm. 2. Några adverb stå ibland attributivt till subst., t. ex. Under the above title (under ofvan nämnde titel). The then ministers (dåvarande ministrar). I hear the far-off curfew sound (aftonklockans aflägsna ljud). Jfr les bonnes gens du temps jadis. Le monde d'alors.

Anm. 3. Om adverb med samma form som adj. se 68 anm. 2). Så säges äfven: to take something easy. It is easier said than done. To do wrong, right; to go wrong; to come quick, to walk fast. Piercing, searching, biting cold. Exceeding lovely (partic. på ing i synh. framf. adj. och adv. på ly).

7. Om Prepositionerna.

185. Alla propositioner i engelskan styra ackusativ, t. ex. He was in the room; he went into the room; he comes out of the room.

186. Prepositionen förbindes ofta med ett adverb (i synh. rums l. tids-adverb) eller ett medels prepos. och subst. uttryckt adverbial. I synnerhet står from sålunda ofta framför ett adverb eller adverbial, t. ex. At about midnight, vid (tiden) omkr. midnatt. I waited for upwards of an hour (under mer än). The garden was valued at above five hundred pounds. He came from beyond the sea. The moon looked from between the clouds. From within (without), inifrån (utifrån). From before (behind). From above (below).

Anm. 1. Prepos., som vanligen står framför det styrda ordet, kan sättas i slutet af satsen a) vid demonstr., interr. och relat. pron. (alltid vid that), b) då det styrda ordet för eftertrycks skull framflyttar till satsens början, t. ex This I strongly objected to. The expence that he was led into ultimately ruined him. Your going I have no objection to.

Anm. 2. Då två eller flere subst. styras af samma prepos., upprepas prepos. framför hvartdera subst., endast då subst. skola särskildt framhållas, ej då de sammanfattas, t. ex. Both in body and in mind he was older than other men of the same age. There is a holy mistaken zeal in politics as well as religion.

Aum. 3. Flere verb (med olika konstr.) syftande på samma bestämning: a) Him I have known, served with, suffered with; b) I cannot, dare not openly break with or defy him; c) Though I excelled in, I little cared for the amusements of the school.

187. Många prepositioner begagnas tillika såsom adverb, t. ex. He stayed behind. He is waiting for us below. To pass by; to walk about. Some days after. Two years since. A few years before o. s. v. - Såsom konjunktio-147

ner begagnas: after, before, for, since, till, until, t. ex. After we had done working, we took a walk. It was long before we left school. I have not seen him since he left England. - After, since och before kunna således brukas såsom prepositioner, adverb eller konjunktioner.

188. Exempel på prepositionernas bruk.

About.

Look about you! Se omkring er! I have no money about me. Jag har inga penningar på mig. It was about Christmas. Det var omkring jul. Let us not quarrel about such Låt oss ej gräla om sådana trifles. småsaker.

He had nothing of an Englishman about him (hos sig = i sitt väsen). Mind what you are about! tänk på hvad du gör! The park contains about three acres.

Såsom adverb: to walk about, run about o. s. v.

Above (mots, below}.

The mountain is (rises) 2000 Berget ligger (höjer sig) 2000 feet above the surrounding fot öfver det kringliggande country. landet. He is above me in rank. Han är öfver mig i rang. He is above 60 years. Han är öfver 60 år.

He is above (höjd öfver) suspicion. This is above our comprehension. Above all (framför allt).

Såsom adverb: The noise is above, comes from above. Our father above.

Across.

The path leads across the Gångstigen leder tvärs öfver meadow. ängen. I went across the street. Jag gick öfver gatan.

Såsom adverb: With arms across (i kors, korslagda). Everything goes across (på tok). Come across with (möta, träffa på).

After.

All the dogs ran after us, Alla hundarne sprungo efter barking furiously. oss ursinnigt skällande. We shall take a walk after Vi skola göra en promenad breakfast. efter frukosten.148

He inquired after his uncle. Han frågade efter sin morbror (farbror). He was named after his father. Han fick namn efter fadern.

After the fashion of this country (the English fashion). - To look after one, se efter, taga vård om. To ask (aspire, hunt, long, search, seek, sigh) after something Jfr for.

Against.

The picture leans against the Taflan lutar mot väggen. wall. The general was sent against Generalen sändes mot de the rebels. upproriske. It will be ready against the Det skall blifva färdigt mot end of the week. slutet af veckan.

Against my wish (inclination), conscience. To gaze against the sun. To swim against the stream. To take refreshments against the fatigues of the following day (för att möta o. s. v.). Over against, midt emot.

Anglicism: I must be ready against he comes (till den tid han kommer).

Anm. »Mot slutet af veckan» kan äfven heta towards the end of the week (någon af de sista dagarne af veckan), hvilket dock antyder större aflägsenhet från den angifna tidpunkten.

Along.

There are trees all along the Det är träd utefter hela road. vägen. We sailed along the coast. Vi seglade längs kusten.

Along with se under with.

Amidst (amid).

The town is situated amidst Staden är belägen midt ibland wooded mountains. skogbeklädda berg. We found him amidst the Vi funno honom midt ibland crowd. hopen.

Amidst the roar of the tempest. Hannibal passed over the Alps amidst inexpressible hardships and privations. (Däremot: In the middle of the street, midt på gatan, in the middle of September.]

Among (amongst).

Some seeds fell among thorns. Några korn föllo bland törnen. He distributed the booty Han utdelade bytet bland sina among his followers. följeslagare.149

Amongst the number; among Bland antalet; bland de öfriga. the rest.

Around, Round.

The family gathered round Familjen samlade sig omkring the table. bordet. Dangers seemed to be thickening Faror tycktes skocka sig around her. omkring henne. The earth moves round (ej Jorden rör sig omkring solen. around) the sun.

Såsom adverb: My head turns round. All the year round. The country around. Round about.

At.

a) rum (i eg. och fig. bet.).

The Rhine flowed at our feet. Rhen strömmade vid våra fötter. I resided then at Greenwich Jag bodde då i Gr. (i P.) (in Paris). The company had arrived at Sällskapet hade anländt till en a village (in London, England). by (till London, England).

To be at the head of an army (i spetsen för). To be at the beginning, the end, vid början etc., däremot to be at an end, vara slut. I saw him at a (great) distance (på afstånd). I called at my friends (on my friend - jfr call for), hälsade på hos -. To lodge at an hotel. To go out at (genom) the window (the door). To be working at a purse. To play at cards, billiards, chess etc., spela kort, biljard, schack - men: to play on the piano, flute etc. To be at school, at church, at table, at dinner, at a friend's, at home, at market, a sea, at the bottom, at hand, at work.

b) tidpunkt.

I hope to visit you at Jag hoppas att kunna besöka Christmas. eder vid julen. I arrived at an unlucky Jag anlände i ett olyckligt moment. ögonblick.

At the age of 26 (vid 26 års ålder). At this moment, time, opportunity (men: on this occasion). At noon. At night (men: in the morning, evening, night]. At two o'clock. At first sight. At first. At last. At present. At once.

Anm. At betecknar en punkt i rum l. tid, jfr in, som anger utsträckning. Därför in framför namn på länder (och några stora städer), ät framför städers och mindre orters namn.

c) riktningspunkt.150

I aimed at his head. Jag siktade på hans hufvud. I looked at my watch. Jag såg på min klocka.

To fire, shoot, strike, gaze, glance at something.

d) föremål eller grund för en sinnesrörelse.

I am delighted at the idea of Jag är förtjust vid tanken på accompanying him. att följa honom. He blushed at her conduct. Han rodnade öfver hennes uppförande. I laughed at his threats. Jag skrattade åt hans hotelser. I wonder at seeing you here. Jag är förvånad öfver att se er här.

To rejoice, to grieve at hearing something. To be angry, offended, vexed at one's misconduct. To smile at some

one or something. To tremble, shudder at the thought of something. To be surprised, astonished, amazed at something.

e) värde, pris.

The house was valued at four Huset värderades till 400 hundred pounds (£400). pund. Tea is sold at three shillings Te säljes till tre shilling a pound. skålpundet.

f) i en mängd adverbiella talesätt, jfr a).

I was at a loss what to think Jag var förlägen hvad jag skulle of it. tänka därom. When shall you be at leisure? När skall du blifva ledig?

To be ät odds (l. at variance - oense), at enmity, at war, at peace, at liberty, at ease (i ro, obesvärad), at rest, at one's service. At random (på måfå), at all events (i alla händelser), at one's request, at any rate (likväl, åtminstone), at best (i bästa fall), at worst (i värsta fall), at most (på sin höjd), at all (alls), not at all, at least (åtminstone). At a glance. At a draught (i en klunk). At full speed. To ride at a slow pace (rate).

Before.

A Christian kneels before God, En kristen knäböjer inför Gud not before man. ej inför någon människa. He rose before sunrise (before Han uppsteg fore soluppgången 3 o'clock). (före kl. 3).

I st. f. before begagnas ofta previously to (ibland previous to) t. ex. Previously to the death of Queen Elisabeth. Before såsom adverb: Many years before.151

Behind.

I heard a noise behind me. Jag hörde ett buller bakom mig. He left nothing behind him Han lämnade ingenting efter but his debts. sig utom sina skulder. Scotland and Ireland were far S. och I. stodo långt efter behind England in wealth England i rikedom och and civilisation. bildning.

Såsom adverb: Have you left, anything behind (kvar)? I am much behind (efter).

Below (mots, above).

The hut is 2000 feet below Kojan ligger 2000 fot under the top of the mountain. bergets topp.

Working is never below a Att arbeta är aldrig under en man's dignity. människas värdighet. A captain is below a major. En kapten är lägre i rang än en major.

Såsom adverb: The noise is below, comes from below (nedifrån, från nedre våningen). Man wants little here below.

Beneath.

How many sleep beneath the Huru många sofva ej under pitiless waves! de grymma böljorna. The poor animal fell beneath Det stackars djuret störtade its burden. under sin börda. Do you think that beneath Anser du det vara under din you (beneath your dignity}? värdighet?

Beneath (ibland: underneath), som mest begagnas i högre stil, är synonymt dels med below, dels med under: Under, beneath, below the sun. Det står äfven ibland såsom adverb.

Beside.

Sit down beside me (= by my Sitt ned bredvid mig. side, by me). They sat beside the fire. De sutto vid elden (brasan). He was beside himself with Han var utom sig af raseri rage (joy). (glädje).

That is beside my present purpose (ligger på sidan om, går utom o. s. v).152

Besides.

Besides those faults you have Utom (= jämte) dessa fel har made many others. du begått flere andra.

Jfr except, utom (= med undantag af).

Såsom adverb: We had bread and butter and wine besides (dessutom, därjämte).

Between.

There is a great difference Det är en stor skillnad mellan between the two brothers. de två bröderna. It was between Christmas and Det var mellan jul och påsk. Easter. His income amounts to between Hans inkomster uppgå till ninety and a hundred mellan nittio och hundra pounds. pund.

Anm. We have all between us (gemensamt), men: between ourselves this is no bad day's work (oss emellan sagdt). Ibland begagnas formen betwixt. - Between betyder vanligen »mellan två» (l. flere, af hvilka dock två och två sammanställas), among »mellan flere», t. ex. Divide this between you and your brother, and that among your companions.

Beyond.

Beyond the Alps there is a På andra sidan alperna finnes beautiful country. det ett skönt land. There are but few people that Det finnes blott få människor, live beyond eighty. som lefva öfver åttio (år). That was beyond my patience. Det öfvergick mitt tålamod.

Beyond my power, my reach (åtkomst), beyond doubt, expression, dispute.

But (se 190, 3).

By.

a) rum (i eg. och fig. bet.).

Sit down by the fire (by my Sitt ned vid elden (vid min side, by me). sida, bredvid mig). He lives (sits) by himself. Han bor (sitter) för sig själf. I seized him by the throat. Jag fattade honom vid strupen. We passed by him (by his Vi gingo förbi honom (förbi house}. hans hus). They went to Paris by Brussels. De reste till Paris öfver Bryssel.153

By God (Heaven)! By my honour (soul)! - By moonlight, candlelight. We should not act honestly by (mot) the reader if etc. Do as you would be done by! (= Do by others as you would be done by them). How did you come by it (komma åt det - äfv. come at something)? The carpet is six yards by two (sex alnar lång och två bred - egentl. 6 jämte 2).

b) tid (vid, omkring, tills).

Dinner will be ready by the Middagen skall vara färdig, tills time you are back. du kommer tillbaka.

By half past eleven the battle became general. By this time fortnight I shall be back (vid denna tid om 14 dagar o. s. v.). By day, by night; by this (that) time.

c) orsak (medel, verktyg).

My orchard was often robbed Min trädgård plundrades ofta by schoolboys. af skolgossar. He died by the sword (of a Han dog genom (föll för) svärdet fever, for want of food). (af feber, af brist på föda). The books will be sent by post. Böckerna skola sändas med posten (per posto).

Anm. Särskildt märkes bruket af by för uttryckande af agenten vid passiva verb. Se 1:a ex.

I shall start by the first train (med första tåget). To travel by water (sea), by land. To know one by sight (till utseende), by name. To adress one by name. By means of (förmedels). - By all means (på alla sätt; nödvändigt), by no means (på intet sätt, ingalunda;, by some means or other (på ett l. annat sätt). By word of mouth (muntligen). By stealth (förstulet, i smyg). By reason of (på grund af), by dint of, by virtue of (i kraft af). By way of example, trial (exempelvis, försöksvis). By chance (af en händelse). - Biographical Essays by Macaulay.

d) måttstock (enligt, efter, till).

Judge men by their works, Döm människorna efter deras and not by their words. verk och icke efter deras ord. She is noble by birth. Hon är ädel till börden. He is a butcher by trade. Han är slaktare till yrket.

To judge of the future by the past. He is taller than I by an inch (jfr 117). It is 4 o'clock by my watch. By one's order, desire, advice, permission (enligt - med anledning af, jfr according to). By nature (af naturen). By habit.

e) distributive

They came one by one. De kommo en och en (= en i sänder).154

They defended the ground inch De försvarade marken tum for by inch. turn.

Word by word. Day by day. To sell by the pound (dozen, yard), sälja markvis, (dussinvis, alnvis). To take a room by the month (på, månad). By hundreds, thousands (hundratals, tusentals). By degrees (gradvis, småningom). By turns (turvis, i tur). By little and little (småningom).

Såsom adverb: To stand (go, pass) by. Close by. By and by (rätt nu, snart nog). By the by (= by the way, i förbigående sagdt, à propos).

Down (mots. up).

He walked down the street. Han gick utför gatan. We went down stairs (mots. Vi stego ned för trappan. up stairs).

Jfr He is below stairs (mots, above stairs}.

Såsom adverb: Come down! Sit down! Lie down! To walk up and down. The town was burnt down.

During.

During the whole time he and Under hela tiden fortsatte han his companion laboured on och hans kamrat sitt arbete in silence. under tystnad.

During the night, during my journey, my stay at Paris, during the late war etc. Jfr for.

Ere (om tid = before), t. ex. Ere now, förr än nu. Ere (before) long inom kort.

Såsom konjunktion. The sunset had hardly arrived ere they set out.

For.

a) utsträckning i rum eller tid.

They followed us for some De följde efter oss (under en miles. sträcka af) några mil. I have not seen you for a long Jag har ej sett er på länge time (for ten years}. (på tio år).

For the present. For the first time. For years. For two months {past). For three days together (efter hvarandra). Line for line.

b) mål (ändamål), orsak (bevekelsegrund).

To morrow I shall set out I morgon skall jag afresa till (depart, embark) for London. London. We sent for the doctor. Vi skickade efter läkaren.155

I applied to him for information. Jag vände mig till honom för att få underrättelse. He longed for rest. Han längtade efter hvila. He wept for joy. Han grät af glädje.

He wished for money, prayed for deliverance. I went to the window for breath. I am looking for my purse (ser mig om efter, söker). For this purpose, for these reasons (men : from this motive), for instance, for example. A taste for learning. A thirst for glory. Are you for a walk? - For want of time. For all that (det oaktadt). I shall not trust him for (oaktadt) all his swearing. But for him I should have succeeded (hade ej ban varit o. s. v.). He is celebrated (renowned, famous) for his eloquence. I am sorry for your misfortunes. - Fie for shame (fy skam)! Be gone, for a fool (du narr)! Alas ! for the mutability of fortune. 0, for a sword!

c) fördel; utbyte, förväxling m. m.

He fought and died for his Han kämpade och dog för sitt country. land. I would not do it for my life. Jag vill ej göra det för mitt lif.

To answer for (ansvara för), pay for, change, exchange for (utbyta mot), make up for (ersätta), atone for (böta för). - I took him for an artist. They left him for (såsom) dead. He set up for a merchant (a painter o. s. v. - etablerade sig såsom). I know you for an honest man. For love or money (för penningar och goda ord).

d) inskränkning (till viss person, klass o. s. v.).

Our son is tall for his age. Vår son är stor för sin ålder. He is an excellent man for a Han är en förträfflig människa presbyterian. för att vara presbyterian.

For my part. For me (You may for me = gärna för mig). As for me (l. for me - hvad mig beträffar).

From.

a) utgångspunkt (i eg. och fig. betydelse).

Light proceeds from the sun. Ljuset utgår från solen. He is descended from an Han härstammar från en ancient family. gammal familj. To judge from his manners he Att döma af hans sätt tyckes seems to be an Englishman. han vara engelsman. He has never known a nearer Han har aldrig känt en närmare relation from a child. släkting sedan han var barn.

A letter from home (from abroad}. From morning till (to) night. From 6 till (to) 7 o'clock. From time to time. From day to day. It is apparent, evident from -. Women act more from love and duty than from156

reason and prudence. From various causes. From this motive. From experience. From fear. The boys write from dictation (efter diktamen).

5) aflägsnande (därför efter sådana uttr. som »befria», »skydda», »dölja», »fly för»), olikhet.

Gustavus Vasa delivered Sweden Gustaf Yasa befriade Sverge from the Danish yoke. från det danska oket. He was far from illiterate. Han var långt ifrån obildad. He is secure from all dangers. Han är säker för alla faror. You must not conceal it from me. Du får ej dölja det för mig. Here we are protected from the Här äro vi skyddade för regnet. rain.

My pain was far from being lessened. To deliver, free, release, relieve from (ngn gång of); recover, rescue from. To secure, save, guard, protect, defend from. To flee, shrink from; conceal, hide from: - Different, distinct, abhorrent from, averse from (l. to); safe, secure from. I have no secrets from you (för eder). Hide your blushes (din skam) from the world. I have no asylum from his arbitrary designs.

In.

a) begränsadt rum (i eg. och fig. betydelse). Jfr at.

This is the only town in the Detta är den enda stad på ön. island. All the work-people were in Alla arbetarne voro på åkern the field (men: They met on (men: De möttes på slagfältet). the field of battle). The children are in the street Barnen äro på gatan (på gården, (in the yard, in the balcony). på balkongen).

In the sky (heaven], moon, country, place, meadow, path, market, court, church-yard, ship, (in l. at the) university. He lives in London (at Upsala). - It would be very impolite in (af) me. Märk: He put it in (l. into) his pocket. She looked up in his face. He set every thing in its place (= i ordning - ej into).

b) tid. Swallows leave Europe in Svalorna lämna Europa på autumn. hösten. I will return in an hour. Jag skall komma tillbaka om en timme.

In the morning, evening, night, in the day (day time]; in time (i rätt tid, äfven: med tiden), in the meantime. In boyhood, in youth. In the reign of -. In (the year) 1670.157

c) efter vissa adjektiv och verb (t. ex. sådana, som beteckna öfverflöd eller brist).

This river abounds in trout. Denna ström är rik på foreller. Abram was rich in cattle. Abraham var rik på boskap. The soil is fertile in all kinds Jorden är fruktbar på all slags of grain. säd. We believe in God. Vi tro på Gud.

He delights in hunting. You may confide (trust) in him. To glory in, pride oneself in (on). To consist in (jfr consist of). To be poor, deficient, wanting in -.

d) i en mängd adverbiella uttryck.

He could not say a word in Han kunde ej säga ett ord till his defence. sitt försvar. He answered in the affirmative Han svarade jakande (nekande). (negative).

In writing (skriftligen), in short (korteligen), in appearance (till utseendet), in my opinion, in token of, in all probability (efter all sannolikhet), in duty bound (pliktskyldigt), in favour of, in praise of, in honour of, in proof of (till bevis på), in spite of, in answer to (till svar på), in obedience to, in turns (turvis), in return (till tack, vedergällning), in my behalf (till min förmån), in case (i händelse), in vain (fåfängt, förgäfves), in some measure (i någon män, på visst sätt), in this manner, in fact (i själfva verket); one in ten. He was caught in a lie (in the fact - ertappad med en lögn - på bar gärning). To fall in love with (blifva förälskad i -).

Såsom adverb: Come in! Step in! To call in. To bring in a bill (föreslå en lag) m. fl.

Into.

beteckn. rörelse l. öfvergång till (i eg. och fig. bet.).

She stepped into her carriage. Hon steg in i sin vagn. I translated, the book into Jag öfversatte boken till English. engelska. She burst into tears. Hon brast i tårar.

To go into a room, into the country. To enter into conversation, a treaty (men: to enter a room, to enter upon a trade, a business). The room looks into the street (har utsikt till). To be introduced into a family (presenterad i - men: introduced to a gentleman}. Potatoes were introduced into Europe from America. He delivered it into my hands. You shall have that into the bargain (på köpet). Wool is manufactured into cloth. I divided it into several parts. He flew into a passion (råkade i raseri), burst into a fit of laughter (utbrast i skratt) - To awe (cajole, coax) into obedience (skrämma - smeka till lydnad).158

- To inquire (examine, look, search) into the particulars of an affair (undersöka - men : to inquire after a person, fråga efter).

Anm. Efter to put (to place, to set), to lay begagnas ofta in i st. f. into, t. ex. Put the money in (l. into] your pocket.

Notwithstanding.

Notwithstanding this, however, Oaktadt detta voro de likväl they were all good friends. alla goda vänner.

Såsom konjunktion: They were good friends notwithstanding their tempers did not exactly agree.

Of.

Om of för uttryckande af genitiv se §§ 100 o. ff. För öfrigt begagnas denna preposition för att beteckna

a) ursprung (orsak, ämne).

Beg mercy of the duke. Bed om nåd af hertigen. I have bought this house of Jag har köpt detta hus af min my brother. broder. The church is built of stone Kyrkan är byggd af sten (af (men: by a elever architect). en skicklig byggmästare).

The fleet consisted of forty ships (men: dignity does not consist in possessing honours. He died of consumption. The supply fell short of the demand (motsvarade ej). Beware of pick-pockets! - Borrow, beg (ask, request, demand, entreat), learn of (ibland from); acquire, receive, get, obtain from (ibland of).

b) föremålet för ett utsägande (dömande, tänkande o. s. v.) om

We were just speaking of you. Vi talade just om er. He boasts of his riches. Han skryter öfver sin rikedom. Everybody complains of bad Hvar och en klagar öfver dåliga times. tider. I have often thought of you. Jag har ofta tänkt på eder. Let him judge of it himself. Låt honom döma om det själf.

To assure of, inform of, hear of, treat of, write of, dream of, despair of, doubt of.

Out of.

a) rum (i eg. och fig. betydelse).

His name was hardly mentioned Hans namn nämndes knappt out of his own domestic circle. utom hans egen husliga krets. He wanted to steal out of the Han ville smyga sig ut ur room. rummet.159

He was out of humour Han var vid dåligt lynne (hade (patience). mist tålamodet).

To look out of (ut genom) the window. To turn one out of doors (köra på porten). To be out of doors (ute). Out of hearing (ur hörhåll), out of reach (oåtkomlig). Out of sight, out of mind. Out of place, out of debt, out of fashion (use), out of season. The book is out of print (utsåld). Out of breath (andfådd), out of one's wits (vildt förvirrad), out of tune (ostämd). Time out of mind (urminnes tid), out of number (tallös). - Nine readers out of ten (jfr in).

b) ämne (hvaraf något förfärdigas).

The robe wars made out of the Klädningen var förfärdigad af finest silk. det finaste siden.

c) bevekelsegrund.

Parents chastise their children Föräldrar aga sina barn af out of love. kärlek.

Out of hatred, envy, ambition, compassion, gratitude, curiosity o. s. v.

Out såsom adverb: To go out. I cannot find it out (upptäcka), make it out (förklara, reda). Out upon you! (fy skam ! blygs!) A secret is out. To be out at heels, at elbows (ha hål på skorna, rockärmarne).

Off.

In a moment he was off his I ett ögonblick var han af horse. hästen. The skips were seen off Skeppen sågos utanför (= på Portsmouth. höjden af) Portsmouth.

The door is off the hinges (gångjärnen). To be off duty (tjänstfri - mots.: on duty), off one's guard (ej på sin vakt). Off hand (extempore, oförberedt). - The steamer is off the custom-house (= over against, opposite).

Såsom adverb: A mile off, a great way off. Has the rain left off (upphört)? He was off in a trice (satte af, var sin kos »i en huj»). He is well off (välbärgad). He is now worse off than ever (värre däran o. s. v.). The whole went off very satisfactorily,

On, Upon.

a) rum (i eg. och fig. betydelse).

We remained on deck the whole Vi stannade på däck hela night. natten. He threw himself upon the ground. Han kastade sig på marken. London is situated on the London ligger vid Themsen. Thames.

To go on shore (i land), on board (a ship). The estate bordered on the river. Stratford on Avon. Francfort on the Oder. - On a journey.160

On all sides. On this side the Alps. To travel on foot, on horse. To ride (mount) on horseback. On the right (hand), on the left. To play on a musical instrument. - To agree on (upon}, ofverenskomma om. To break in upon (öfverfalla, afbryta). To decide (determine, resolve) on, besluta sig till -. To seize on (kasta sig öfver, lägga beslag på). To call on (besöka), to call on l. upon (uppfordra). To wait (attend) on l. upon (uppassa, uppvakta -

jfr to wait for vänta på, to attend, to, gifva akt på). To insist on (yrka på). To confer, bestow, settle on (förläna). To devolve on (öfvergå till). To prevail on (förmå, beveka). To look on (jfr look at, look for, look after). To depend, rely on (lita på). To have pity (compassion] on (hafva medlidande med). To make war on - take revenge on -.

b) tid (på, vid, efter).

I shall write to him on Friday Jag skall skrifva till honom day (on the first of April). nästa fredag (den 1 april). What did he say on hearing Hvad sade han, då han hörde that I was here? att jag var här?

On his arrival, entrance, departure. On this occasion. On a fine day. On the night before. On a sudden (plötsligen). Once upon a time.

c) ämne för afhandling, öfverläggning o. s. v.

He published a book on the Han utgaf en bok om det sista late war. kriget. Macaulays essay on Lord Macaulays essay (afhandling) Clive. om lord Clive. He reflects (muses) on your Han tänker (grubblar) på edra words. ord.

To write on. To touch on (beröra). To discourse, lecture on (samtala, föreläsa om). To deliberate, meditate on (öfverlägga om, begrunda). To enlarge, expatiate on (utbreda sig öfver). To count, reckon on (räkna på). To congratulate on (lyckönska till).

d) existensmedel (såsom »lefva af», o. d.).

The sheep feeds upon vegetables. Fåret lefver af växter. The Irish peasants live chiefly De irländska bönderna lefva on potatoes and pork. hufvudsakligen på potatis och fläsk.

e) i adverbiella uttryck.

He travels on business. Han reser i affärer. He was arrested on mere Han arresterades blott och bart suspicion. på misstanke.161

Upon my word (my honour). On no account (visst icke, i ingen händelse), on all accounts (i alla händelser). On the contrary (tvärt om, däremot). On purpose (med flit, enkom). On (upon) the whole. To be on good terms (på god fot). Upon second thought (vid närmare eftertanke). On a moderate calculation (efter). On an average (i medeltal). On condition of (med partic.). On the plea of (med anförande af, på grund af). On pain of death (vid lifsstraff). To be on fire, to set on fire (i brand - men: to set fire to). Loss on loss. He received letters upon letters.

On såsom adverb: Put on your hat (coat, boots, mots, take off). Come on! To go, to drive, to read on (vidare).

Over.

a) rum i eg. och fig. betydelse.

There is a number over each Det finnes en nummer öfver cell-door. hvarje celldörr. He flung a stone over the house. Han kastade en sten öfver huset.

To be known all over the town (- öfver hela o. s. v.) Over against (midt emot). To mourn over a dead friend (sörja en död vän). Over a glass of wine (vid o. s. v.). He pondered over some high problem (öfvervägde, grubblade på).

b) makt, öfverlägsenhet.

He reigns (rules) over a good Han regerar (härskar) öfver ett people. godt folk. He gained a decisive victory Han vann en afgörande seger over his enemies. öfver sina fiender.

To obtain power (ascendency, advantage) over. To triumph over. Om tid begagnas over i uttrycken over night, over winter.

Såsom adverb: The Anglo-Saxons went (came) over to Britain. To read over a letter (läsa igenom). To be all over wet, dirty o. s. v. (från topp till tå). - All is over (slut, förbi). Church, school is over (det är slut o. s. v.). Over

again (en gång till). Over and over again (gång på gång).

Since.

Since your arrival I have been (Allt) sedan er ankomst har much better. jag varit mycket bättre.

Since yesterday, Monday last, since sunrise, since the battle of Hastings.

Såsom adverb: How long since? A week since. It is not long since. Såsom konjunktion: Some years have passed since I saw you. Since (eftersom) we must separate, let us do so as friends.

Through.

a) rum i eg. och fig. betydelse.

The ball passed through the Kulan gick genom skeppets side of the ship. sida.

Eng. språklära. 11162

I have travelled through all Germany. He ran through his little property in no time (gjorde slut på o. s. v.). To break through all difficulties, all rules of good behaviour.

b) tid.

Through life he manifested the Lifvet igenom ådagalade han same desire of knowledge. samma kunskapsbegär.

Through the whole year. Through all the middle ages (medeltiden).

c) grund, orsak, medel.

Many soldiers died through the Många soldater dogo i följd af severity of the season. den stränga årstiden. I gained admission through a Jag vann tillträde genom en friend. vän.

You have forfeited (förverkat) so splendid a situation through your own folly (ambition).

Såsom ett förstärkt through brukas throughout med afseende på, rum och tid, t. ex. Throughout the country (öfver hela landet). Throughout life, the year.

Såsom adverb: To go through with a thing (gå till botten med, bringa till slut). All of a piece throughout (sig lik ända igenom).

Till; Until (till, alltid om tid).

Frederic the Great reigned till Fredrik den store regerade till 1786. 1786.

Till now, till to-morrow (yesterday, Sunday, 7 o'clock}. From seven till (to) nine o'clock. - It is not till May that it becomes warm (det är ej förr än, d. v. s. först i maj o. s. v.). Jfr I did not see him till yesterday, I did not see him before yesterday (under tiden fore gårdagen).

Såsom konjunktion: We resolved not to set out, till it should cease to rain.

To.

Om to för uttryckande af dativ se §§ 111 ff. För öfrigt begagnas denna preposition för att beteckna

a) rum (tänkt såsom målet för en verksamhet i eg. och fig. bet.).

You are going to London Ni reser (är på väg) till (England). London (till England). To go to school, church, town. Att gå i skolan, i kyrkan, till staden.

To bow to (bocka sig för), kneel to (men: to kneel l. fall at one's feet), answer to, read to, speak to, call to, complain to, drink to (dricka någon till), swear to (t. ex. the truth of a statement - på), pretend to (- lay claim to, göra anspråk på), aspire to, attend to (gifva akt på;163

jfr attend on, uppvakta, attend (at) a meeting, bevista), listen to, succeed to (t. ex. the throne, men: he succeeded

(to) his father; succeed in doing something, lyckas o. s. v.); compare to (likna vid, men: compare with, jämföra med, uppsöka likheter och olikheter), agree to (t. ex. a proposal, gå in på, men: agree on, komma öfverens om), correspond to (motsvara), prefer to (föredraga framför), consent to, object to, belong to; amount to, reduce to, adopt (accommodate) to (lämpa efter), tie to, attach to, adhere to, accustom to, marry to, reconcile to, subject (submit) to, happen to; - gratitude, submission, obedience, attachment, politeness to -.

b) tid (jfr till).

He lived to the great age of Han lefde till den höga åldern 80. af 80 år. Frederic the Great reigned Fredrik den store regerade from 1740 to (till) 1786. från 1740 till 1786.

From time to time, from day to day. To this day, to the present day, to the last. To-day, to-morrow, to-night.

Anm. Frederic the Great reigned till 1786, men: from 1740 to (till) 1786. Jfr From day to day (vid upprepande).

c) grad (tänkt såsom gräns), följd, verkan.

He sometimes proves Han visar sig (är) ibland godsint good-natured almost to folly. nästan ända till dårskap. They were killed to a man. De dödades till sista man.

He was foolish to a proverb (så att det blifvit till ordspråk). To my certain knowledge (efter hvad jag säkert vet). To all appearance (efter o. s. v.). To the best (utmost) of my power. To his heart's content (så mycket han behagar, af hjärtans lust). He spoke pretty much to the same purpose (i samma syftning). What he says is always to the purpose (på saken, träffande). To a great extent. This cloth costs from 9 to 1O shillings a yard (9 till 10 sh. alnen). - To grieve oneself to death. To bleed to death (ihjäl), be burnt to death.

d) jämförelse.

That is nothing to what I have Det är ingenting mot hvad jag lately seen. nyligen sett. To you she is a angel. I jämförelse med er är hon en ängel. I'll bet a hundred to one. Jag vill hålla hundra mot ett.

I st. f. to begagnas ibland det föråldrade unto, t. ex. Lord, be merciful unto me! - As to betyder »hvad beträffar»-.

Anm. »Ända till» återgifves med to eller up to, down to, as far as, as many as, t. ex. You have rent your sleeve (rockärm) up to the164

elbow. He accompanied me as far as the next village. I counted as many as a hundred persons.

Towards (Toward).

a) riktning mot (i eg. och fig. betydelse).

We bent our steps towards Vi ställde våra steg mot Rom. Rome. I directed my attention towards Jag riktade min uppmärksamhet that subject. på denna sak.

To be kind towards (vanl. to) one. In his will (testamente) he has settled a sum towards establishing an orphan-asylum (för upprättandet af ett barnhus).

b) tid (jfr against).

It grows towards night. Det lider mot kvällen. Towards the close of the reign Mot slutet af Elisabets regering. of Elizabeth.

Under.

a) rum (i eg. och fig. betydelse).

Two horses were killed under Två hästar dödades under him. honom. We took shelter under a tree. Vi sökte skydd under ett träd.

He travelled under a false name. He laboured under great bodily infirmity. To trample under foot. To be under an obligation, a necessity. Under pretence of -. Under thy care. Under (on, upon) pain of death.

b) tid.

Under (vanl. in) the reign of Under Carl V:s regering. Charles the Fifth.

Under the government (administration) of-. Under these circumstances. England under the early Saxons.

c) underordnande, underlägsenhet.

Pausanias defeated the Persian P. slog den persiska hären army under Mardonius. under Mardonius.

He would not sell the horse Han ville ej sälja hästen under 40 pounds. under 40 pund.

He is under age (omyndig - mots, of age). The loaf is under weight (underhaltig i vikt).165

Anm. Under är mots. till over, då däremot below och beneath motsvaras af above.

Såsom adverb: It should be under and not over.

Up (mots. down), uppför.

He bore the girl up the rock. Han bar flickan uppför klippan.

To go up stairs, up the road, the river; to travel up the country (inåt o. s. v.).

Såsom adverb: To get up (be up) early. To lift up. To blow up (spränga i luften). - To tie up (hopbinda), to shut up (instänga), to pack up (packa in), to put up at an inn (taga in på ett värdshus). To walk up and down. - The lesson is up (slut). Time is up (ute).

Särskildt märkes up to, t. ex. Come up to me, up to the table (fram till); up to that time; to act up to one's dignity (sä, som ens värdighet fordrar).

With.

a) samvaro, gemenskap (= med, hos).

The king has arrived with a Konungen har anländt med ett great retinue. stort följe. We had an invitation to dine Vi fingo en inbjudning att with Mr. S. spisa middag hos herr S.

He lives with his father eller at his father's (house), han bor hos sin fader. It is a rule (the custom, usual) with us. What is the matter with you? hvad fattas er? It rests with you (beror af er). It may be involuntary with him. He stood with his arms folded. With all my heart (af o. s. v.). We rose with the sun. To ingratiate oneself with (ställa sig in hos). One with another (öfver hufvud taget).

b) medel, verktyg.

I write with a steel pen. Jag skrifver med en stålpenna.

Koncessivt: I do not get on with all my industry.

c) orsak (i synnerhet till en sinnesrörelse)

He was half mad with joy Han var till hälften galen af (anger, terror). glädje (vrede, förskräckelse). Nothing could make us angry Ingenting kunde göra oss onda with each other. på hvarandra. Were you not charmed with her Var du ej tjusad af hennes singing ? sång? He glowed with indignation. Han glödde af harm.166

Stiff with cold, deaf with the noise, red with walking, black with rage, extenuated with hunger. I was in a rage with him (förargad på honom). Eyes dim with tears. Fatigued (tired, weary) with a journey. Transported with joy. Struck with surprise (terror). - He shook (shivered) with cold (fear). The hall resounded with his song. The streets swarmed with people. He charged me with a fault. - With begagnas sålunda, då orsaken fortfarande är »med» och verkar.

d) motställning, motsats, skilsmessa.

It disagrees with my opinion. Det strider mot min åsikt. He parted with his horse. Han skildes med (= gjorde sig

af med) sin häst.

Anm. Adjektiv (partic.), som uttrycka sinnesrörelse, konstrueras äfven ibland med at, någon gång med den skillnad, att with begagnas framför person, at framför sak, som förorsakar sinnesrörelse, t. ex. Angry (enraged) with a person, at a thing; charmed (pleased, displeased) with a person, at (with) a thing.

Within.

a) rum (i eg. och fig. betydelse).

Time is long within these four Tiden blir lång inom dessa walls. fyra murar. The defeated army retired Den slagna hären drog sig within their camp. tillbaka inom lägret. He was almost within arm's Han befann sig nästan på length of his intended (mindre än) en armslängd från victim. sitt tillämnade offer.

Within 10 miles round. Within doors, sight, hearing (mots. out of). It is not within my power (reach). I resolved within myself.

b) tid.

I hope to return within a few Jag hoppas komma tillbaka om days. några dagar.

Såsom adverb: The noise is (comes from) within. Is Mr. N. within?

Without.

a) = utom, utanför (mots. within).

Guards were placed without Vakter utsattes utanför hennes her doors. dörrar.

b) = utan (mots. with).

No rose without thorns. Ingen ros utan törnen. I cannot do without him. Jag kan ej undvara honom.167

Såsom adverb: The noise comes from without (utifrån).

189. Utom dessa egentliga prepositioner begagnas flere ord och ordförbindelser i betydelse af prepositioner. Sådana äro:

1) Near, next, opposite (se 112, anm.).

2) Ago (eg. perf. partic.) t. ex. I saw her some years ago, för några år sedan.

3) Past, t. ex. A bullet flies past one (förbi). Past 6 o'clock (öfver 6). A quarter past 6. Half past 6 (1/2 7). - It is past doubt (dispute, comprehension), utom allt tvifvel o. s. v. He is past recovery (kan ej repa sig); jfr beyond.

4) Close to, tätt invid, contrary to, tvärt emot, previously to, fore (se under before), upwards of, mer än (jfr above).

5) Save, except (excepting), excepted, undantagandes (märk: excepted alltid efter subst., t. ex. A few excepted}.

6) Concerning (considering, regarding, respecting, touching) = in respect (regard, consideration) of, with respect (regard) to, hvad beträffar, med afseende på.

7) According to, i öfverensstämmelse med, enligt.

8) Owing to, i följd af, t. ex. He is highly esteemed owing to his spotless character.

9) Because of, on account of, för - skull, på grund af, jfr By dint (virtue) of (under by).

10) For the sake of, for one's sake, för - skull; in spite of, i trots af, in stead of, in (the) place of, i stället för, m. fl.

8. Om Konjunktionerna.

190. Med afseende på konjunktionernas betydelse och bruk märkes följande:

1) Either - or, antingen - eller, brukas i st. f. neither - nor efter en negation i samma sats, t. ex. I do not like either

him or his Jag tycker hvarken om honom brother. eller hans bror.167

Såsom adverb: The noise comes from without (utifrån).

189. Utom dessa egentliga prepositioner begagnas flere ord och ordförbindelser i betydelse af prepositioner. Sådana äro:

1) Near, next, opposite (se 112, anm.).

2) Ago (eg. perf. partic.) t. ex. I saw her some years ago, för några år sedan.

3) Past, t. ex. A bullet flies past one (förbi). Past 6 o'clock (öfver 6). A quarter past 6. Half past 6 (1/2 7). - It is past doubt (dispute, comprehension), utom allt tvifvel o. s. v. He is past recovery (kan ej repa sig); jfr beyond.

4) Close to, tätt invid, contrary to, tvärt emot, previously to, fore (se under before), upwards of, mer än (jfr above).

5) Save, except (excepting), excepted, undantagandes (märk: excepted alltid efter subst., t. ex. A few excepted}.

6) Concerning (considering, regarding, respecting, touching) = in respect (regard, consideration) of, with respect (regard) to, hvad beträffar, med afseende på.

7) According to, i öfverensstämmelse med, enligt.

8) Owing to, i följd af, t. ex. He is highly esteemed owing to his spotless character.

9) Because of, on account of, för - skull, på grund af, jfr By dint (virtue) of (under by).

10) For the sake of, for one's sake, för - skull; in spite of, i trots af, in stead of, in (the) place of, i stället för, m. fl.

8. Om Konjunktionerna.

190. Med afseende på konjunktionernas betydelse och bruk märkes följande:

1) Either - or, antingen - eller, brukas i st. f. neither - nor efter en negation i samma sats, t. ex. I do not like either him or his Jag tycker hvarken om honom brother. eller hans bror.168

Anm. Ibland motsvarar either svenskans »heller», t. ex. I do not like him either. Nor I either. - Märk: He seems to be satisfied, nor has he any reason to complain - också har han ej något skäl att klaga.

2) Från either - or bör skiljas whether - or, antingen - eller, som brukas i indirekta frågesatser och koncessivsatser (ofta förkortade), t. ex.

Either he or his sister will Antingen han eller hans syster come. skall komma. Do you know whether he or Vet du, om (= huruvida, antingen) his sister will come? han l. hans syster skall komma? The earliest example we have Det tidigaste exempel vi hafva of that language, whether in på detta språk vare sig i prose or poetry. prosa l. poesi.

He loved a pun (ordlek), whether it was let off in English, Greek or Latin.

Anm. I st. f. whether brukas i indir. frågesatser ofta "if; i disjunktiva dubbelfrågor står dock vanl. whether.

Anglicism: Make haste, or (or else) you will be too late, skynda, eljest kommer du för sent.

3) But eg. prepos. = utom (annat än), t. ex.

You do not speak anything but Du talar ingenting annat än nonsense. dumheter. What is the mightiest king but Hvad är den mäktigaste konung a mortal man? annat än en dödlig människa? I cannot but laugh at your Jag kan ej annat än skratta åt folly. din dårskap. I have but one hope, the grave. Jag har blott ett hopp, grafven (se anm.).

Anm. 1. Betydelsen »blott» förklaras genom ellips af en negation (blott = icke - annat än). I denna betydelse står but såsom adverb.

Anm. 2. Efter no other, nothing else, nobody else, not otherwise öfversattes »än» vanl. med than, t. ex. The

playhouse was no other than a barn (en lada).169

Märk: I arrived but yesterday, but now, but this very moment = först i gar o. s. v. - All but = nästan, t: ex. This fault is all but inexcusable, detta fel är nästan oursäktligt; däremot: We were anything but amused, allting annat än roade (ingenting mindre än roade). The last but one, den näst siste. All but one.

Såsom konjunktion uttrycker but motsats (men, utan), t. ex.

I saw him, but did not speak Jag såg honom, men talade ej to him. till honom. I not only saw him, but spoke Jag ej blott såg honom, utan to him. talade till honom.

I synnerhet märkes bruket af but efter hufvudsatser med nekande betydelse. But står då såsom negativt fogeord med betyd, »att icke», »utan att», »om icke», »som icke», t. ex.

I can hardly persuade myself Jag kan knappt öfvertyga mig but (l. but that) you are att du ej är lefvande (= alive. tänka annat än att du är lefvande).

Anm. Efter uttryck af tvifvel eller nekande brukas but (eller vanl. that} i betyd, »att», t. ex. I do not doubt but he will come. I cannot deny but (l. that] I have written it.

No day passes but I tell it Ingen dag förgår, utan att him. jag säger honom det. I do not know but he may Jag vet ej, om han icke kan be right. hafva rätt. Who knows but he may return Hvem vet, om han ej ännu yet? kan återvända? There is nobody but has his Det finnes ingen, som icke har faults. (Who but has his sina fel. (Hvem är det, som faults?) ej har sina fel?)

Anm. 1. Betydelsen »som icke» förklaras genom ellips af bisatsens subjekt: There is nobody but has etc. = det finnes ingen, utan att han har o. s. v.

Anm. 2. Andra betydelser af but (hvilka lätt förklaras af grundbetydelsen): But that I am so poor, I should help you, om jag ej vore o. s. v. But for my poverty I should help you (= if it were not for my poverty etc.). You would have been lost but for me, om ej jag hade varit. I do not blame you; not but that I am sorry at170

the loss, but etc. = ej som om jag icke vore ledsen öfver förlusten, men o. s. v.

4) As - as, så - som; - not so - as, icke så - som, t. ex. I am as rich as you; I am not so rich as you. - Dock brukas so äfven i jakande sats, a) då »så» mer betecknar en hög grad, än en egentlig jämförelse, b) i hufvudsats, som föregås af sin bisats, t. ex.

In a world so full of I en värld så full af temptations as this. frestelser som denna. I am not so foolish as to Jag är ej så dåraktig, att jag believe it. tror det. As a man sows, so he will Som man sår, så får man reap. skörda.

Anm. Såsom korrelat till as brukas äfven such och the same, se 137.

As brukas äfven ensamt för uttryckande af jämförelse, t. ex.

An honest man speaks as he En hederlig man talar som thinks. han tänker. It is red as fire. Det är rödt som eld. He told it me as something Han berättade det för mig såsom new. någonting nytt.

Anm. I love him as my brother (= såsom varande min broder); I love him like a brother (= såsom en broder). Jfr Ich liebe ihn als meinen Bruder; - wie einen Bruder.

Andra betydelser af as ses af följande exempel:

a) He beckoned to me as I Han vinkade åt mig, i det (l. passed. då) jag gick förbi. As I grew older, I grew Allt eftersom jag blef äldre, wiser. blef jag förståndigare. b) As it was fine weather, we Eftersom det var vackert took a walk. väder, togo vi en promenad. c) Much as he loved his Så mycket herr "W. än älskade wealth, Mr. W. loved his sin rikedom, älskade han children better. dock ännu mer sina barn.171

Anm. As står ibland i st. f. as if (as though), t. ex. He looks as he had seen a ghost. - Däraf uttrycket as it were (liksom, så att säga). I flere uttryck såsom: I think, I hope, You know, it seems (inskjutna satser), utelämnas vanl.

as, t. ex. His parents, you know, are dead.

Anglicismer: As you love your life, be gone (så visst som du älskar ditt lif -)! As I live. As big again, en gång till så stor. Twice as much. As yet, ännu. As for me, hvad mig angår. As for instance, såsom till exempel.

5) The - the, ju - dess (desto), t. ex.

The more I see him, the less Ju mer jag ser honom, dess I like him. mindre tycker jag om honom. The sooner, the better. Ju förr, dess hellre.

Anm. The amusement was the more pleasing, as it offered itself so unexpectedly (så mycket mer - som). So much the more (less, worse). So much the better (l. all the better).

6) That kan utelämnas, då det inleder en subjekts- eller objektssats, t. ex. It is natural he should think so. I thought you had forgotten me.

Anm. 1. That (och when) utelämnas äfven ofta efter sådana ord som time, moment, t. ex. the very moment you arrived. The last time we met.

Anm. 2. Genom utelämnande af that komma flere adverb att begagnas såsom konjunktioner, t. ex. Our steamboat came up directly this had left (strax som, just som). Now thou art gone - (nu, då-).

7) Lest, »på det att icke», motsvarar sv. »att» efter ord, som uttrycka fruktan, t. ex. I feared lest you should lose your way, jag fruktade, att du skulle gå vilse.

8) When, »då», »när», while, »medan», as, »i det att», »då», t. ex. When a prisoner first leaves his cell, he cannot bear the light of day. When the prisoner first left etc. (Jfr ty. wenn, als, fr. quand, lorsque). - While the world lasts fashion will continue to lead it by the nose. (Jfr ty. während, fr. pendant que). - He laughed as he looked at me. (Jfr ty. indem, fr. comme.)172

9) Because, »emedan», as, »som», since, »eftersom», t. ex. Why did you not come yesterday? Because I had no time. (Jfr ty. weil, fr. parceque.) - As I had no time, I did not go. (Jfr ty. bd, fr. comme.) - Since these men could not be convinced, it was determined that they should be persecuted. (Jfr ty. da, da ja, fr. puisque.)

10) »Knappt» - »förr än» heter scarcely (hardly] - when (before, ere) eller no sooner - than, t. ex. Scarcely had he uttered these words, before the minister appeared.

191. Med afseende på konjunktionernas plats märkes, a) att too och vanl. also sättas efter den satsdel de förbinda med något föregående, t. ex. Not only his fortune, his reputation too is lost. My brother will come to you, and I will also; b) att however (i bet. »likväl»), then, therefore vanl. sättas efter något (l. några) af de första orden i satsen, t. ex. He was, however, a good man. For the present, then, I have no hope.

Märk äfven ordföljden i följande satser:

Poor as I am, I am happy (så fattig jag än är o. s. v.). However poor I am, (yet) I am happy (huru fattig jag än är o. s. v.- - märk: yet alltid i början af satsen). Though he is rich, (yet) he is not proud. Religion gives to both rich and poor the same consolation (eller both to rich and poor etc.). I will engage neither in alliances nor quarrels (eller in neither etc.). I will not engage either in etc. (eller in either etc.). He enquired of me whether or no his wife went out alone (eller whether his wife went out alone or no).

9. Om Ordföljden.

Engelskan har i allmh. samma ordföljd i hufvudsatser och bisatser. Den är antingen rak eller omvänd. 172

9) Because, »emedan», as, »som», since, »eftersom», t. ex. Why did you not come yesterday? Because I had no time. (Jfr ty. weil, fr. parceque.) - As I had no time, I did not go. (Jfr ty. bd, fr. comme.) - Since these men could not be convinced, it was determined that they should be persecuted. (Jfr ty. da, da ja, fr. puisque.)

10) »Knappt» - »förr än» heter scarcely (hardly] - when (before, ere) eller no sooner - than, t. ex. Scarcely had he uttered these words, before the minister appeared.

191. Med afseende på konjunktionernas plats märkes, a) att too och vanl. also sättas efter den satsdel de förbinda med något föregående, t. ex. Not only his fortune, his reputation too is lost. My brother will come to you, and I will also; b) att however (i bet. »likväl»), then, therefore vanl. sättas efter något (l. några) af de första orden i satsen, t. ex. He was, however, a good man. For the present, then, I have no hope.

Märk äfven ordföljden i följande satser:

Poor as I am, I am happy (så fattig jag än är o. s. v.). However poor I am, (yet) I am happy (huru fattig jag än är o. s. v.- - märk: yet alltid i början af satsen). Though he is rich, (yet) he is not proud. Religion gives to both rich and poor the same consolation (eller both to rich and poor etc.). I will engage neither in alliances nor quarrels (eller in neither etc.). I will not engage either in etc. (eller in either etc.). He enquired of me whether or no his wife went out alone (eller whether his wife went out alone or no).

9. Om Ordföljden.

Engelskan har i allmh. samma ordföljd i hufvudsatser och bisatser. Den är antingen rak eller omvänd.173

A. Rak Ordföljd.

192. I olikhet med svenskan (och tyskan) förblir ordföljden rak, då satsen inledes med ett objekt eller adverbial, äfvensom då han föregås af en bisats, t. ex.

My hours of leisure I spent Mina lediga timmar använde in reading. jag under (= till) läsning. Return he could not. Återvända kunde han ej. At 5 o'clock in the morning Klockan 5 på morgonen the battle began. började slaget. If it begins to rain, I shall Om det börjar regna, skall jag remain at home. stanna hemma.

193. Ordföljden blir emot regeln omvänd.

1) i några fall, då satsen inledes af ett adverb, såsom a) there, då det står i st. f. formelt subjekt i svenskan, t. ex. There are no wolves in England. Now there came a new enemy to attack the Saxons, nu kom det o. s. v.; b) nekande eller inskränkande adverb (såsom scarce, scarcely, never, neither, nor, no sooner, little m. fl.), t. ex. Scarce had the king mounted his charger, when a shot struck him. No sooner had we arrived than we heard of the dreadful event. Nor is this much to be regretted. Not the least trifle would he accept. In vain did I ask for assistance. Little do I know your intention (om konstruktion med do se 169); c) demonstrativa adverb (såsom here, there, then, so, thus) eller en längre adverbial bestämning, som tillägges ett inträns, eller passivt predikat - (i detta fall brukas dock ibland rak ordföljd), t. ex. Here comes the lady (men: here she comes - då. subj. är ett personl. pron.). Then came the crisis (then it came). She is poor and so am I. From this period dated their friendship. Thus was Corinth lost and won.

Så äfven efter adverb, som med eftertryck sattas i början af satsen och bilda ett slags sammansättning med predikatet, t. ex. Down came the lady (men: down she came}. Off rushed the foe (off he rushed).174

2) vanligen i hufvudsatsen till en direkt anföringssats, då den står inuti anforingssatsen eller efter densamma, t. ex. My patience, continued my son, was now quite exhausted. I say nothing about consequences, answered he.

Anm. Om likväl predikatet är sammansatt eller har ett objekt, blir ordföljden rak; så äfven ofta, dä subj. är ett pronomen, t. ex. The surest way to obtain our livelihood, my father used to say, is industry and economy. The signs of the time, Mr. S. tells us, are very threatening. »Alas», she cried, »we are lost.»

B. Omvänd Ordföljd.

194. Omvänd ordföljd begagnas (liksom i svenskan och tyskan) 1) i frågesatser, 2) i uppmanings- och önskesatser, 3) i villkorssatser med uteslutet fogeord, 4) då en predikatsfyllnad inleder satsen. T. ex.

Where is the source of the Hvarest är Rhens källa? Rhine? (men: Who discovered America? Hvem upptäckte Amerika? dä subj. eller subjektets bestämning är ett frägeord.) Do you begin! Börja du! Long live our king! Länge lefve vår konung! Were things to be done twice, Kunde saker göras två gånger all would be wise. (= göras om), skulle alla vara kloka. Great is the Lord! Stor är Herren. Such was his fate. Sådant var hans öde. Their drink

was the water Deras dryck var vatten från from natural springs. naturliga källor.

(men: Certain it is, säkert är det, pretty lads they were, vackra gossar voro de - då subj. är ett personl. pron.)

Anm. I utropssatser är ordföljden än iak, än omvänd, t. ex. What taste some people have! How modestly has he spoken of himself! - I önskesatser är ordföljden ibland rak, t. ex. God forbid! Heaven, defend!175

195. Om bestämningarnas ställning i förhållande till hvarandra och till satsens hufvuddelar:

A. Attributet.

1. Adjektivet sättes efter det bestämda ordet, då adjektivet självt har en längre bestämning (i synh. måttbestämning), eller egentl, utgör en del af en satsförkortning, t. ex. We had to cross a brook about fifty feet wide (en omkr. femti fot bred bäck). Most of the bishops present took the same side. We tried all means possible.

Efter subst. sättes sålunda vanl. present, past, adjacent, preceeding, previous, imaginable, possible, following m. fl.

Anm. Äfven då adjektivet föregås af so eller står i superlativ (med most), sättes det ofta efter sitt substantiv, t. ex. A vicinity so dangerous (så farligt granskap). Secrets of a nature the most delicate (den mest grannlaga art). - Märk äfven: A story both false and malicious (en både osann och elak historia). A man neither rich nor liberal (more rich than liberal).

Anglicismer:

The prince royal (kronprinsen). The prince regent (prinsen regenten). The theatre royal. The heir apparent (närmaste arfvingen). The heir presumptive (aflägsnare). The States General, Postmaster General. Lieutenant General o. s. v. Ambassador extraordinary. A court- martial (krigsrätt). A letter patent. A knight errant. The body politic (samhällskroppen). Milton's Paradise Lost. Asia Minor. - With one's eyes open (med öppna ögon). From time immemorial in. fl.

I följande uttryck, kan attributet stå fore eller efter hufvudordet:

God Almighty. The Sunday following. Monday next. The house opposite. Chapter the first. Act the second. Part second. Verb passive. Pronoun relative o. s. v.

2. Bestämda artikeln samt possess, och demonstrativa pronomen sättas efter all, both, half och mångdubblingstalen. (double, triple etc.), t. ex. All the inhabitants of this town are poor. All the danger, hela faran (i förevarande fall). Both my brothers, mina båda bröder. Half my fortune. They were surrounded by triple their number. - Så äfven: Dr Johnson, all whose studies were desultory -.176

Anm. Efter all begagnas likväl artikel, blott då det tillägges ett bekant, närmare bestämdt föremål, t. ex. All metals are solid except quicksilver (jfr all the inhabitant of this town). We were proof to all danger. Äfven efter both uteslutes ofta artikeln, t. ex. Both children received an excellent education. - Då half sammansmält med det följande subst. till ett begrepp, sättes artikeln fore, t. ex. When the half year (halfåret) was over. Så äfven: When we had waited here a full half hour. A half-penny. A half-crown (självfva myntstycket).

3) Obestämda artikeln står a) efter half, many, such, och what (i utropssatser), t. ex. I would do anything for such a man. I have sat invisible beside you many a night. What a storm we had last night! We staid here half an hour. - Så äfven mellan quite och ett adjektiv, t. ex. That is quite a different thing, en helt annan sak; b) efter adjektiv, som föregås af so, as, too, how, however och efter en komparativ, föregången af no, t. ex. The vicinity of so remarkable a people. Sempronius is as brave a man as Cato. How base a man he must be. This was too great a luck to last long. His uncle is no less a person than a bishop.

Anm. Artikeln sättes någon gång fore too, t. ex. It has become a too common practise.

4. Genitiverna of whom, of which sättas vanligen efter hufvudordet, då detta är ett substantiv, indefinit pronomen

eller räkneord, t. ex. He had five sons, all (some, two) of whom died young. He stepped behind a tree, the branches of which concealed him from the view of the passers-by.

Om likväl hufvudordet är en subj. predikatsfyllnad (ibland äfven då det är objekt), sättes genitiven i början af relativsatsen, t. ex. Borne on the air, of which I am the prince. Charles early showed a taste for that art, of which, at a later period, he became the historian.

B. Objektet.

Dativen utan to står fore, dativen med to efter ackusativen, t. ex. I shall lend you (your brother) this book. I shall lend this book to you (to your brother). - Undantagsvis sättes pers. pronomen it alltid fore dativen, t. ex. I shall lend it you (l. med eftertryck: I shall lend it to you,177

but not to him). Here is a letter to your sister; please give it her as soon as she returns, var god och gif henne det o. s. v.

Anm. Om ackus. har en bestämning, kan den dock sättas efter dativen med to, t. ex. I cannot impute to him such intentions as you describe. - I frågor: What pleasure does it afford me?

C. Adverbialet.

Adverbet sättes närmast före det ord det bestämmer, t. ex. I only , saw him (but did not speak to him). I saw only him. Only I saw him.

Anm. Adverbet enough sättes vanligen efter det bestämda ordet, t. ex. You have money enough. He who is content is rich enough.

Då adverbet bestämmer ett verb, sättes det i allmh.

a) fore verbets enkla former. Detta är särskildt fallet med adverb, som uttrycka en obestämd tid (now, then, never, seldom, always, rarely, already, soon m. fl.), äfvensom med dem, som uttrycka sätt (grad, ordning, negation), t. ex. He always rides a black horse. I often met him (men: I met him daily - bestämd tid). He soon appeared. I hardly know what to think. He utterly forgot the dictates of humanity. You certainly did what you could.

Om likväl adverbet skall särskildt betonas, sättes det efter verbet eller i början af satsen. I synnerhet märkes, att objektet ej får skiljas från verbet genom ett adverb, t. ex. I know it certainly. I understand you perfectly. I perfectly know my duties (l. I know my duties perfectly).

Anm. 1. Adverbet sättes ofta efter intrans, verb, t. ex. The clerk smiled faintly. She sighed deeply. The wind blows hard. - Så alltid efter pres. och impf. af be, t. ex. I am always your obedient servant.

Anm. 2. Adverb, som tillsammans med verbet bilda ett slags sammansatta verb, stå fore objektet, om detta är uttryckt genom subst, däremot efter objektet, om det senare är ett pronomen, t. ex. He threw off his cloak. He threw it off. I stretched out my hand. I stretched it out.

b) mellan hjälpverbet och hufvud verbet; dock sättes det ofta efter det senare, då det står med starkare ton eller

uttrycker sätt, t. ex. I have often met him. He will soon make his appearance. The rest may easily be supposed (äf- ven: - be easily supposed). Men: I could not wait any longer. You ought to have done it directly. You have behaved very foolishly.

Anm. Denna regel gäller äfven för bisatser (emot bruket i svenskan), t. ex. He said that he would not do it. He is so ill that he can scarcely walk. - Äfven märkes, att infinitivmärket to ej får skiljas från infinitiven genom ett adverb, t. ex. To be, or not to be that is the question. **Bihang.**

Om Rättskrifning.

§ 1. **Om bruket af stor begynnelsebokstaf.**

Med stor begynnelsebokstaf skrifvas

1) första ordet i hvarje sats efter punkt, fråge- eller utropstecken samt efter kolon eller komma i direkta anföringssatser.

2) alla egennamn (särsk. namn på månader och dagar) samt adjektiv, bildade af personers, städers eller länders namn, t. ex. *Charles the Second, Germany, January, Monday, Lutheran, Roman, French, a Protestant, a Catholic, Puritanism, Christmas, the Thames, the Baltic, the Times* (tidning) o. s. v.

3) substantiv, som betecknar en titel, använd med afseende på en viss, bestämd person, t. ex. the *King* (men: *a king), your Highness, the Reverend S. S., Miss B. (Sir, Madam, Miss,* skrifvas dock äfven med liten begynnelsebokstaf); så äfven alla benämningar af det högsta väsendet såsom God, Lord, Saviour samt pron. för första person *I* och interj. *O*.

4) namn på allmänna inrättningar, viktiga historiska tilldragelser, boktitlar och i allmh. ord, som författaren vill särskildt framhålla, t. ex. *The great Industrial Exhibition. The House of Commons. The Restoration. The Reformation. A Treatise on Agriculture. A History of the English Language and Literature.*

§ 2. **Om ordens afdelning i stafvelser.**

Vid afstafning följas i allmh. samma regler som i svenskan, t. ex. *pa-per, ge-ne-ral, dan-ger, sis-ter, dis-creet, gen-tle.*

Såsom för bruket i engelskan egendomligt märkes:

a) att stumt e ej bildar stafvelse, t. ex. *place* (enstafvigt), *pre-face* (däremot: *pla-ces, i-dle*).*b)* att l och r tillsammans med annan, föregående konsonant föras till senare stafvelsen, då de föregås af långt vokalljud, t. ex. **ta-ble, se-cret, o-blige** -- däremot: *pub-lic, ac-rid, neg-lect.* Så äfven (vid tre kons.): *pa-stry, de-stroy,* men: *in-dus-try, dis-tract*.

Anm. Då af tre konsonanter de två första äro ne, mp, räknas de till förra stafvelsen, t. ex. *distinc-tion, emp-ty*.

c) att dubbelkonsonanter och dubbelvokaler med enkelt ljud behandlas såsom enkla bokstäfver och ej få skiljas (hvilket naturligtvis äfven är fallet med diftonger), t. ex. *but-cher, bi-shop, fa-ther, pro-phet* (men: *shep-herd), a-scent, jea-lous, flou-rish, voy-age.*

Anm. X och ck räknas alltid till förra stafvelsen, t. ex. *ex-ample, pock-et.*

Från dessa regler afvika sammansatta ord, som delas efter sammansättningsdelarne, samt; afledda ord, i hvilka böjnings- och afledningsstafvelserna skiljas från stammen, t. ex. *Eng-land, be-tween, up-on, an-other, un-just, dis-ease, teach-er, stand-ard, appear-ance, gold-en, snow-y, zeal-ous, nation-al, great-er, mend-ed, learn-ing.*

Anm. Då ett stumt e bortfallit framför ändelsen, föres vanl. slutkonsonanten till ändelsen, t ex. *wri-ter, wri-ting, kna-vish*(däremot: *giv-ing* -- efter kort vokal); likaledes räknas ett lent c eller g, likasom l eller r. med föregående kons. omedelbart före böjningsändelsen till den senare, t. ex. *pla-ced, chan-ging, trem-bling;* om slutkons, fördubblas vid tilläggande af ändelse, föres den ena kons. till ändelsen, t. ex. *beg-ged, prefer-ring, hot-ter* (däremot: *call-ed, fall-ing*).

§ 3. **Sammansatta ords rättskrifning.**

Sammansatta ord skrifvas tillsammans i ett ord, då de sammansmält till ett begrepp och sammanfattas under en hufvudton, t. ex. *gentleman, countryman, blacksmith, steamboat, vineyard;*

de skrifvas däremot särskildt, ehuru förenade med ett bindestreck *(hyphen)*, då hvartdera ordet mer eller mindre

behåller sin betydelse och ton, t. ex. *country-gentleman, school-boy, drawing-master, writing-desk, sugar-cane, sea-shore, small-pox, night-cap, Anglo-Saxon; knight-errant, court-martial; father-in-law, self-government; hard-hearted, well-known, ill-bred; worn-out, cast-off (clothes), a passer-by; the would-be despot, forget-me-not; to-day, to-morrow, to-night;*

slutligen skrifvas orden särskildt (utan bindestreck), då de mer tillfälligt förbindas (efter den talandes behof för tillfället).-- vanligen uttrycker det första sammansättningsordet rum, tid eller ämne, t. ex. *garden flower, village church, morning sun, a London banker, marble fountain, brick building.*

Anm. I första fallet förlorar hvartdera ordet något af sin betydelse, hvilket ej är fallet i det andra, där äfven motsatsen lättare framträder för föreställningen (t. ex. *drawing-master* i motsats mot *dancing-master*). För öfrigt är det klart, att bruket är ganska skiftande efter olika uppfattning hos den skrifvande, t. ex. *school-boy* och *schoolboy, steamboat, steam-boat, burial-place, burial place, anybody, any body* o. s. v.

§ 4. <bSkiljetecknens bruk.

Skiljetecknen äro desamma som i svenskan och användas i allmänh. i båda språken på samma sätt. Endast komma begagnas i några fall på ett från bruket i svenskan afvikande sätt.

1. Komma tecknas sålunda i engelskan

a) mellan flere satsdelar af samma slag, som följa på hvarandra, äfven om de äro förenade medels konjunktioner, t. ex. *Churches, palaces, and the houses of private persons, were plundered; no age, or character, or sex, was exempt from injury. I came, saw, and conquered.*

b) mellan predikatet och det sista af flere föregående subjekt, se ex. under *a)*, samt mellan predikatet och dess subjekt, då det senare är en hel sats eller en infinitiv (partic.) med åtföljande bestämning, t. ex. *That honesty is the best policy, is a maxim which we firmly believe to be correct. To mourn without measure, is folly.*

c) i stället för ett utelämnadt predikat, t. ex. *To err is human; to forgive, divine.* -- Likaledes begagnas i allmh. komma mellan en bestämning, som är gemensam för flere verb, subst. eller adj., och det sista af dessa verb (subst., adj.), t. ex. *Elizabeth not only feared, but likewise envied, the Queen of Scotland. Lord Syron was himself the beginning, the middle, and the end, of all his poetry.*

d) för afskiljande af en inskjuten tillsats, ett adverbial eller adverb, talesätt, som hänföres till hela satsen, t. ex. *Punctuality is, no doubt, a quality of high importance. I might, indeed, have done it sooner.*

2. Komma begagnas däremot ej

a) framför relativa satser, som innehålla en nödvändig bestämning till hufvudsatsen; om likväl relativsatsen genom någon satsdel är skild från hufvudordet, eller är af betydligare längd, begagnas komma, t. ex.*Everybody must love a boy who is attentiveand diligent. Animals which subsist on other animals are called beasts of prey. These are the remarks I have made.*

Däremot: *They took refuge in Persia, where they soon became dispersed. The father of History was Herodotus, from whom we have an account of the Persian war. He jests at scars, that never felt a wound.*

b) framför subjekts-, objekts- och adverbialsatser (i synh. temporal- och kausal-satser), då de följa efter hufvudsatsen, t. ex. *It seems, however, on the whole, probable that he who seemed to lead was really forced to follow. I discovered that he was much attached to the contrary opinion. Europe had no peace till Napoleon was overthrown. Light Indian boats are safe because they are pliant.*

Exempel på bruket af komma i några särskilda fall: *Homer, the greatest poet of antiquity, is said to have been blind. Paul the apostle was distinguished for his zeal. There are moral faculties slumbering in the souls of the most depraved. Speak, that I may see you (finalsatser). They had been more prudent than we. Rather confess*

your ignorance than falsely profess knowledge. Men are never so easily deceived as when plotting to deceive (däremot: *so easily deceived, as when they etc.). My word is as good as my bond. That he might ordinarily command, it was necessary that he should sometimes obey. He told his weeping hearers that he was defending not only his cause, but theirs. The King said, »To whom shall I surrender?»* (Vid direkt anföring i st. f. kolon.)

- REGISTER.

(Siffrorna angifva sida.)

-